

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย
กรณีศึกษาประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มิถุนายน 2555

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย
กรณีศึกษาประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย
กรณีศึกษาประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
พนิดา ตาลอำไพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มิถุนายน 2555

พินิตา ตาลอำไพ (2555). นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย : กรณีศึกษาประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัย. สารนิพนธ์ รม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์จักราทิพย์ ธนาคม.

กระแสสังคมในโลกปัจจุบัน มักก่อให้เกิดประเด็นปัญหาสาธารณะด้านการศึกษาที่กระตุ้นเตือนให้เราต้องหันไปทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและอาศัยระเบียบวิธีวิจัยที่เป็น “กรณีศึกษาเชิงประวัติศาสตร์” ของชนชาติไทยเพื่อแสวงหาแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สารนิพนธ์ฉบับนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอการจัดรูปแบบพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการลำดับพญชนะไทยเพื่อเด็กปฐมวัย แนวความคิดที่เป็นกุญแจสำคัญในการไขปริศนาการวิจัยเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ได้แก่คำว่า “นโยบาย” กับ “การปฏิรูป” นัยของแนวคิดเรื่องการปฏิรูปมักมาจากความจำเป็นที่ต้องหาทางแก้ไขจุดอ่อนของระบบการศึกษาปฐมวัยที่มักจะไม่ค่อยมีแนวปฏิบัติอย่างเป็นทางการ แต่เมื่อสภาพปัญหาการเมืองการปกครอง รวมทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนจนถึงขั้นวิกฤตบ่อยครั้ง จึงถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการปฏิรูปหลักการเรียนการสอนเบื้องต้นที่สำคัญยิ่งสำหรับเด็กปฐมวัยคือ การให้เด็กเรียนรู้สระทั้ง 32 เสียง ก่อนที่จะเริ่มเรียนรู้พญชนะตามวรรคตอนทั้ง 44 ลำดับของไทยอันเป็น “หน่วยวิเคราะห์” ของงานวิจัยฉบับนี้

ข้อมูลปฐมภูมิของการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ งานวิจัยเอกสาร อาทิ พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือตำรา วารสารวิชาการและวารสารวิชาชีพ ข่าวสารข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนโยบายการศึกษา ตลอดจนระเบียบข้อบังคับและกฎหมายในระดับต่างๆ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยลงไปจนถึงประกาศกฎกระทรวง ในขณะที่ข้อมูลทุติยภูมินั้นประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระ และการตีความข้อสันนิษฐานเชิงประวัติศาสตร์ด้านการศึกษาของไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

ระเบียบวิธีวิเคราะห์วิจัยที่ใช้ได้แก่ “การวิเคราะห์นโยบาย” ช่วงยุคที่ 3 ของสาขาวิชานโยบายสาธารณะที่ยังไม่จำเป็นต้องมีการวางโครงสร้างเพื่อรอการพิสูจน์สมมติฐานใดๆ แต่จะดำเนินเนื้อหาสาระการวิเคราะห์นโยบายในลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์เพื่ออธิบายตรรกความเป็นเหตุเป็นผลถึงความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมตามลำดับยุคสมัย ดังปรากฏตามหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างกว้างๆ 3 ยุค คือ ยุคก่อนเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง และยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยจะสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการศึกษาของเด็กปฐมวัยในลักษณะที่มีความสอดคล้องกับวโรกาสมหามงคลพิเศษ “สัมพัทธชยันตี” โดยมีการจัดงานเฉลิมฉลองเนื่องใน “อภิลักขิตกาล” ครบรอบ 2600 ปี แห่งการตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงรู้แจ้งเห็นจริงจากการตรัสรู้ อีกทั้งยังทรงเป็น “ครูของเหล่าเทวดาและมวลมนุษย์ทั้งหลาย”

The Reform of Thai Education Policy:
A historical case study for early childhood education.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University

June 2012

Panida Tan- ampai. (2012). **The Reform of Thai Education Policy: A historical case study for early childhood education.** Master's Project, M.P.A. (Public Policy) Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Chakratit Dhanagom.

Current public issues often provide the stimulus for historical case studies in education. By studying the past two decades of educational reforms in Thailand, this policy paper aims to provide only a few important basic strategies for necessary visualizing changes in early childhood learning system.

The key concepts used in this policy research to make sense of changes in Thai education over time are 'reform' and 'policy'. The concept of 'reform' implies a need to correct perceived weaknesses in an early childhood educational system, and that such weaknesses are serious enough to require radical changes in the very specific unit of analysis of the most two important learning activities : "The 32 Vowels" and "The 44 Alphabetical Orders", respectively.

The primary data for the study are key policy and legal documents issued by governmental agencies during the last two decades. While the secondary sources are containing information about and interpretations of the uniqueness of Thai education since the Sovereign City-State of Sukhothai and Ayudhaya.

The primary method for organizing, analyzing, and interpreting the historical education data is chronological. The research results are not only providing some important policy changes to the current unofficial public issues of early childhood education, but can also be complimentary to the "Buddhajayanti", The Auspicious Celebration of 2600 Years of The Buddha's Enlightenment : The First Teacher of Our 44 Alphabets in Thai Language.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่องนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย : กรณีศึกษาประวัติความ
เป็นมาของการศึกษาปฐมวัยของพินิจา ตาลอำไพ ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร. กัลยา แซ่อึ้ง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร. นิติ มณีกาญจน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลวิทย์ เจียรจิตต์)
วันที่ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องด้วยผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม ประธานควบคุมสารนิพนธ์ ที่ท่านได้อนุญาตให้ใช้ข้อมูลบางส่วนจากงานวิจัย นานกว่าทศวรรษของท่านเองประกอบการวิเคราะห์สรุปผลเสนอแนะเชิงนโยบาย และได้เสียสละ เวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดดำเนินงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. นิติ มณีกาญจน์และอาจารย์ ดร. กัลยา แซ่อั้ง กรรมการ สอบสารนิพนธ์ทั้งสองท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำจนสามารถจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จอย่าง สมบูรณ์ อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยและรู้คุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วย ให้การทำงานในด้านการพัฒนาองค์ความรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตาม หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ทำให้ผู้วิจัยเรียนรู้ว่าการศึกษาระดับปริญญาโทของ ผู้วิจัยนั้น มิได้สิ้นสุดลงเพียงแค่การทำสารนิพนธ์นี้สำเร็จ หากผู้วิจัยยังได้ซึมซับเอากระบวนการ เรียนรู้ที่ถูกจุดประกายขึ้นตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ให้กลายเป็นการเรียนรู้ที่ต้องสืบเนื่องต่อไป อย่างไม่มีที่สิ้นสุด อีกทั้งยังต้องนำเอาความรู้นั้นๆไปใช้ประโยชน์แก่สาธารณชนเป็นลำดับต่อไปใน อนาคต

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้ให้กำลังใจที่ดีเสมอ มาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัยฉบับนี้

พนิดา ตาลอำไพ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลังของปัญหา.....	1
นิยามปัญหา.....	9
คำถามในการวิจัย.....	11
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	11
ความสำคัญของการวิจัย.....	12
ขอบเขตการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	21
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	25
รูปแบบการวิจัย.....	25
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
4 การนำเสนอผลการวิจัย.....	30
ด้านประวัติศาสตร์การศึกษา.....	33
ด้านกรณีศึกษา.....	35
ด้านนโยบายสาธารณะ.....	39
5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	48
บทสรุป.....	48
อภิปรายผล.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	63
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลังของปัญหา

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ การเกิดขึ้นของราชอาณาจักรสยามเมื่อราวปีพุทธศักราช 1762¹ นั้น มีเหตุผลรองรับอย่างน้อยที่สุดก็คือ การแข่งขันทางการเมืองการปกครองเพื่อต่อต้านอิทธิพลของอาณาจักรขอม(กัมพูชา)และอาณาจักรพุกาม(พม่า) รวมไปถึงจนถึงบางส่วนของอาณาจักรศรีวิชัยที่ต่างก็ได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมแบบอินเดียโบราณตั้งแต่สมัยพุทธกาล ที่มาครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ในแถบเอเชียอาคเนย์ (Southeast Asia) ต่อมาในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 12 อิทธิพลทางการเมืองการปกครองดังกล่าว จึงส่งผลให้ราชอาณาจักรเขมรประกอบไปด้วยพราหมณ์ กษัตริย์ ไทหารจารย์ ขุนนาง แพทย์ และพ่อค้าอันเป็นลักษณะคำอธิบายของอารยธรรมอินเดียโบราณโดยแท้

ผู้ที่เป็นชนชั้นนำ(elites)ของอาณาจักรสุโขทัยในระยะแรกๆนั้น นักประวัติศาสตร์ต่างก็สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลผ่านมาจากศรีลังกาทางตอนใต้ของอินเดียอีกทอดหนึ่ง จึงถือว่าไกลจากต้นกำเนิดที่แท้จริงของพุทธศาสนาในทางตอนเหนือสุดของอินเดียหรือเขตแดนเนปาลในปัจจุบัน แต่มีความเลื่อมใสในลัทธิและอารยธรรมทางการศึกษาแบบพุทธศาสนาเหนือพิธีกรรมแบบศาสนาฮินดูอยู่บ้างตามสมควร ตามที่เราจะรู้จักกันในนาม “ลัทธิเถรวาท” อันเป็นที่ยอมรับว่า คือจุดเริ่มต้นของการวางรากฐานในสังคมสยามประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน อาณาจักรสยามจึงได้มีวิวัฒนาการจากการสะสมคุณค่า(values) ทางภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสร้างชาติของตนเอง ตลอดจนรูปแบบทางการเมืองการปกครองที่มีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดจตุสดมภ์ โดยยังคงไว้และยอมรับรูปแบบทางการศึกษาและทางวัฒนธรรมรวมทั้งแนวคิดต่างๆ จากอารยธรรมอินเดียโบราณที่สืบทอดต่อเนื่องกันมานานนับพันปีโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบ่อเกิดทางอารยธรรมที่สูงที่สุดสมัยพุทธกาล (ภาคผนวก ก)

เมื่อครั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีแห่งแรกของชนชาติไทยช่วงคริสต์ศตวรรษที่13 พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงเริ่มวางพื้นฐานทางภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิต ตลอดจนนโยบายการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานเกือบ 2 ศตวรรษ ก่อนที่จะมีการย้ายเมืองหลวงไปยังกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ตามลำดับจนถึงปัจจุบัน (ภาคผนวก ข)

ผู้วิจัยได้พยายามค้นคว้าแสวงหาระเบียบวิธีการสืบค้น(policy inquiry) เพื่อทำการวิเคราะห์นโยบายด้านการศึกษา (education policy) ในการที่จะชี้แนะแหล่งข้อมูลทุติยภูมิเพื่อเป็นแนวทางสู่การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยต่อผู้บริหารการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการ จนพบข้อน่าสังเกตดังปรากฏใน

¹จินตนา ทวีวัฒน์. (2542). ประวัติการจัดการศึกษาไทยสมัยรัชกาลที่ 5. โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระชนมพรรษา 6 รอบ. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี. หน้า 1-5.

ผลงานวิจัยของจินตนา ทวีวัฒน์ กล่าวคือการศึกษาในสมัยโบราณจำเป็นต้องเรียนทั้งสองแนวทางคือทางพุทธศาสนาและทางวัฒนธรรมฮินดู โดยได้รับอิทธิพลมาจากพระสงฆ์ชาวมอญในแถบตอนใต้ของอาณาจักรพุกามหรือพม่าในปัจจุบัน และสันนิษฐานว่าอาจได้รับอิทธิพลมาจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ โดยมีศาสนาพุทธเป็นรากฐานทางความคิดตามที่พระเจ้าลิไททรงเรียบเรียงไว้ในหนังสือ“ไตรภูมิภูมิกถา” โดยเป็นหนังสือที่มีคำสอนตามความเชื่อในทางศาสนาพุทธค่อนข้างมากและกล่าวถึงหลักประเพณี ตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆ ทั้งนี้ได้ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นไว้ในปี พ.ศ. 1888²

นอกจากนี้ยังมีพราหมณ์ในราชสำนักและราชครูอื่นๆ ที่คอยทำหน้าที่อบรมสั่งสอนบทเรียนตามความเชื่อที่สืบทอดกันมาใน“คัมภีร์พระเวท”(Vedas)อันมีประวัติความเป็นมา ตลอดจนวิวัฒนาการและพัฒนาการมานานกว่าหมื่นปี รวมทั้งการสอนอารยธรรมแบบอินเดียโบราณต่อเนื่องมาจนถึงราวกลางคริสต์ศตวรรษที่14 จึงถือได้ว่ากรุงสุโขทัยเป็นราชอาณาจักรของนักปราชญ์³ อันเป็นปอเกิดของการรับช่วงต่อจากลัทธิคำสอนด้วยรูปลักษณ์ของพญายุชนะไทยและลัทธิปฏิบัติทางไวยากรณ์ที่ควบคู่กันมาช้านาน จนเราสามารถกล่าวได้ว่าเป็น “อุ้งมเหสาทางอารยธรรม” (cradle of civilization)⁴ ที่มีความสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

นักประวัติศาสตร์ทางการศึกษา(educational historian) ได้เคยตั้งข้อสังเกตถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา กับ ลัทธิทางการเมืองการปกครอง ตลอดจนวิธีการจัดการศึกษาว่ามีความเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่องเพื่อสืบทอดและส่งอิทธิพลถึงกันและกันระหว่าง 3 ภาคส่วนดังกล่าว โดยจะส่งผลกระทบให้เห็นถึงการจัดการศึกษาของไทยจากช่วงคริสต์ศตวรรษที่13 ถึงคริสต์ศตวรรษที่19 ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชจะทรงมีกุศโลบายการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการบริหารด้านต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมที่จะปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของสยามประเทศ

ครั้นเมื่อสยามประเทศไทยเราเริ่มมีการนำนโยบายปฏิรูปไปปฏิบัติเพื่อจัดการศึกษาให้เป็นระบบที่มีความก้าวหน้าทันสมัยเทียบเคียงได้กับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยในนานาอารยประเทศตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช อันเป็นระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่รัชกาลที่ 5 ทรงสนับสนุนให้ปรากฏขึ้นเป็นลำดับแรกนั้นก็คือทรงมีพระราชดำริให้มีการจัดตั้ง “โรงเลี้ยงเด็ก” (child care center) และทรงให้มีการจัดตั้งระบบโรงเรียนขึ้นเป็นครั้งแรกได้แก่ โรงเรียนราชกุมาร กับ โรงเรียนราชกุมารี สำหรับพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง โดยมีพระอัครชายาเธอพระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์กรมขุนสุทธาสินีนาฏพระอัครชายาในรัชกาลที่ 5 เป็นผู้ให้กำเนิดการก่อตั้ง และทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กรมหมื่นดำรงราชานุภาพดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการคนแรก จึงนับเป็นสถานศึกษาปฐมวัยแห่งแรกของสยามประเทศไทยที่มีการกำหนดชั้นเรียน วิชาเรียน และเวลาเรียนที่ชัดเจน⁵ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

² แหล่งเดิม

³ G. Coedis: 1957, 349-352. อ้างในจินตนา ทวีวัฒน์ (2542.)

⁴ http://en.wikipedia.org/cradle_of_civilization สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2554

⁵ <http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=2fb09303386df183> สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2555

สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนให้กับกุลบุตร กุลธิดา ของประชาชนทั่วไปในระดับปฐมวัยนั้น ในระยะแรกมีโรงเรียนอนุบาล 3 แห่ง⁶ ด้วยกันคือ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยเปิดสอนในปีพ.ศ. 2454 โรงเรียนราชินีเปิดสอนในปีพ.ศ. 2466 และโรงเรียนมาแตร์เดอีเปิดสอนในปีพ.ศ. 2470 โดยมีโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศเป็นโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาลแห่งแรกที่เปิดสอนในปีพ.ศ.2483 ซึ่งการจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยส่วนใหญ่ในนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากการไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ⁷ เช่น ญี่ปุ่น

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่าอาจเป็นเหตุให้เกิดผลกระทบทางการเมืองการปกครองและวัฒนธรรมในช่วงเวลาเดียวกัน อันอาจเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนลำดับพยัญชนะไทยที่บังเอิญไปสอดคล้องกับการจัดเรียงลำดับพยัญชนะภาษาอังกฤษที่ไม่ปรากฏว่ามีความสอดคล้องกับสรีระมนุษย์เป็นอาทิ อีกทั้งยังมีอิทธิพลทางตะวันตกเข้ามามีส่วนในการปรับเปลี่ยนกุศโลบายการส่งมอบการศึกษาของไทยจากภาครัฐ ให้มีความเป็นระบบสากลตามลัทธิอาออย่างมากยิ่งขึ้นด้วย จึงเป็นแรงบันดาลใจ (inspiration) ให้ผู้วิจัยตั้งฐานคติเบื้องต้น (basic assumption) ไปสู่สาเหตุที่ชวนให้คิดได้ว่าคงยังไม่มีใครพยายามตั้งข้อสงสัยถึงที่มาของแผนภูมิการเรียงลำดับพยัญชนะไทยว่าทำไมจึงไปสอดคล้องกับสระและพยัญชนะ 26 ตัว (from A-to-Z) ในภาษาอังกฤษด้วยอิทธิพลภาษาตะวันตกดังกล่าว จนกระทั่งเมื่อมีผลงานตามบทคัดย่อ (abstract) ของ Chakratit Dhanagom ที่ปรากฏในการประชุมของ UNESCO เมื่อปี 2009⁸

สารนิพนธ์ฉบับนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากการตั้งข้อสังเกตตามประวัติความเป็นมาของนโยบายการศึกษาปฐมวัย จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาแนวความคิดเบื้องต้น (basic concepts) อันได้แก่คำว่า “นโยบาย”(policy) กับ “การปฏิรูป”(reform) เพื่อหาแนวทางเปรียบเทียบประกอบกรณีศึกษาตั้งแต่ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง กับ กรณีศึกษาหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถึงประเด็นปัญหาการเปลี่ยนแปลงนโยบาย (policy change) ที่ผู้นำรัฐบาลพยายามใช้ “อำนาจรัฐ” เข้ามามีบทบาทแทรกแซงแผนภูมิการนำเสนอลำดับพยัญชนะไทยที่ไม่สอดคล้องต่อความคุ้นเคยและไม่สนองตอบต่อความต้องการของสาธารณชน⁹

⁶http://www.buriram1.go.th/index.php?option=com_myblog&show=2010-05-31-23-12-54.html&Itemid=150
สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2555

⁷ แหล่งเดิม

⁸ Chakratit Dhanagom. (2009). *Understanding Buddhist Philosophy Through the Alphabetical Order in Thai Language: a conceptual framework*. Paper presented at **UNESCO Asia-Arab Inter-regional Philosophical Dialogues Conference: Philosophy and the Crisis of Civilization**. May 28-30. Bangkok.

⁹ ดังตัวอย่างเช่นคนที่ชื่อ “รศมี” ต้องเปลี่ยนเป็น “รสิมี” ตามที่ท่านผู้นำเห็นว่าควรเลิกใช้พยัญชนะที่สะกดอยู่แต่เดิม โดยที่ไม่เคยตรวจสอบที่มาด้วยการตั้งคำถามเชิงทฤษฎี (Theoretical questions) ว่าทำไมเราจึงจำเป็นต้องประดิษฐ์อักษรดังกล่าวขึ้นมา ครั้นเมื่อผู้นำต้องการนำประเทศเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ (modernization) จังหวัดศรีสะเกษ จึงคงจะเกิดปัญหาลามไปจนถึงชื่อร้านตัดผม “รองทรงเกษา” จึงต้องกลายเป็น “รองชงบาร์เบอร์” เพราะท่านผู้นำใช้อำนาจรัฐยกเลิก “ศ กับ ช” คงไว้แต่ “ส” เท่านั้น ทำให้คำนั้นๆ ไม่มีความหมายตรงตามหลักไวยากรณ์ดังที่เคยเป็นมาในอดีตกาล

แนวความคิดทั้งสองคำดังกล่าวที่เป็นกุญแจสำคัญในการไขปริศนาการวิจัยเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก้ไขครั้งนี้ เกิดขึ้นตามนัยของแนวคิดเรื่องการปฏิรูปที่มักก่อให้เกิดความจำเป็นในการแก้ไขจุดอ่อนด้านต่างๆ ของระบบการศึกษาปฐมวัยที่มักจะมีการนำนโยบายไปลงมือปฏิบัติอย่างไม่เป็นทางการมาก่อนเลย ครั้นต่อมาเมื่อสภาพปัญหาการเมืองการปกครอง ตลอดจนปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจนถึงขั้นวิกฤตบ่อยครั้ง จึงถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการปฏิรูปหลักการเรียนการสอนเบื้องต้นที่สำคัญยิ่งสำหรับเด็กปฐมวัยคือ การให้เด็กเรียนรู้สระทั้ง 32 เสียง ก่อนที่จะเริ่มเรียนรู้พยัญชนะตามวรรคตอนทั้ง 44 ลำดับของไทยอันเป็น “หน่วยวิเคราะห์” (unit of analysis) ชั้นพื้นฐานของงานวิจัยฉบับนี้

ประโยชน์จากการแสวงหาแนวความคิดดังกล่าวมารวมเป็นฐานคติเบื้องต้นนั้นก็เพื่อชี้ให้เห็นประเด็นสาธารณะตามประวัติความเป็นมาของจุดอ้างอิง (point of reference) ถึงที่มาของการศึกษาปฐมวัยอันเป็นเหตุสมควรให้มีการโต้แย้ง อีกทั้งยังมีส่วนทำให้ผู้วิจัยสามารถเลือกจุดทะยานอยาก رؤ้อยากเห็น (point of departure) ในการนำเสนอข้อโต้แย้งของสารนิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

เนื่องจากภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2488) ทุกประเทศทั่วโลกต่างก็เล็งเห็นความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ดังเช่นประเทศญี่ปุ่นทำการปฏิรูปการศึกษากลับเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการศึกษาที่เริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย นับเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมเป็นรายได้เข้าประเทศมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้พื้นฐานการศึกษาที่ดีจะสามารถช่วยให้ประชาชนมีความรู้ ความคิด และความเข้าใจในเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ในระยะต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540¹⁰ มาตรา 80 ระบุไว้ว่า “รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชายเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน...” และมาตรา 81 ระบุไว้ว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม...”

ประเทศไทยได้พยายามให้มีการออกกฎหมายเพื่อปฏิรูปการศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ตามที่ได้วางแนวทางไว้เมื่อครั้งประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปีพ.ศ.2540 แล้วนั้น ผลการศึกษาของวิทยากร เชียงกูล เมื่อปีการศึกษา 2551 พบว่าระดับการศึกษาที่เด็กมีโอกาสดำเนินได้เข้าเรียนต่ำที่สุดคือระดับปฐมวัยโดยมีจำนวนเด็กอายุ 3-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 39 หรือเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มประชากรในวัยเดียวกันของประเทศที่ยังขาดโอกาสเข้าเรียนในระดับปฐมวัยนี้ โดยมีสาเหตุจากการสำรวจพบว่าพ่อแม่ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญ อีกทั้งไม่เชื่อถือและไม่มั่นใจ ตลอดจนมีความเห็นที่ต้อง

¹⁰รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. เล่ม 114 ตอน 55 ก. ราชกิจจานุเบกษา. 11 ตุลาคม 2540.

เผชิญกับค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ¹¹ ปรากฏการณ์นี้ถือได้ว่าเป็นภูมิหลังของปัญหาสาธารณะที่ขาดความเสมอภาคกันและขาดความเท่าเทียมกันอย่างรุนแรงในสังคมไทย

จากสถิติเมื่อปีพ.ศ.2540 เด็กที่เข้าชั้นประถมปีที่ 1 ทั่วประเทศมีจำนวนมากถึง 1,100,000 คน แต่กลับมีศักยภาพความสามารถเรียนอย่างต่อเนื่องจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้เพียงแค่ 580,000 คน หรือประมาณเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้น¹² ฉะนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาพ่อแม่ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญอีกทั้งไม่เชื่อถือและไม่มั่นใจ อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ด้วยเหตุนี้การศึกษาของเด็กปฐมวัยจึงนับเป็นเรื่อง ที่ทุกคนต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูป และ/หรือ ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ ตลอดจนระบบการส่งมอบบริการสาธารณะ (delivering public goods and services) ดังกล่าวนี้นี้ร่วมกันเป็นลำดับแรก เพราะเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อชีวิตประชาชนคนไทย

ในที่นี้ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตจากการทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้นเพื่อแก้ไขปัญหาคือพ่อแม่ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญอีกทั้งไม่เชื่อถือและไม่มั่นใจ ด้วยการค้นหาค้นพบร่องดังกล่าวจากหนังสือมูลบทบรรพกิจตอนหนึ่ง ซึ่งพอที่จะสรุปเป็นใจความได้ว่า พระยาศรีสุนทรโวหารเคยกล่าวเตือนไว้ให้เราควรสอนสระ (vowels) แก่เด็กปฐมวัยได้รู้จักดีพอครบทั้ง 16 คู่เสียงสั้นและเสียงยาว รวมเป็น 32 รูป 32 เสียง ก่อนที่จะก้าวต่อไปสู่การเรียนรู้พยัญชนะ (alphabets) ทั้ง 44 ลำดับ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นการเรียนรู้ “อักษรไทย”¹³ ในฐานะภาษาราชการ (official language) นั่นก็หมายถึงภาษาประจำชาติของชนชาติไทยเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้นในโลกนี้

จากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542¹⁴ มาตรา 18 จึงระบุถึงการจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดให้มีการจัดการในลักษณะดังต่อไปนี้

1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการ พิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการ

¹¹วิทยากร เชียงกูล. (2553). การสังเคราะห์ผลการวิจัยปฏิรูปการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และไทย. ไทย. โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาข้อเสนอทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสุขภาวะของคนไทยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์. หน้า 116-120.

¹²แหล่งเดิม. หน้า 116-120.

¹³พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร). มูลบทบรรพกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา. พ.ศ. 2521. หน้า 29-32.

¹⁴พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.ราชกิจจานุเบกษา. 9 สิงหาคม 2542.

เราจึงถือได้ว่า การศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จำเป็นอย่างยิ่ง และสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ¹⁵ คือ

1. การศึกษาระดับอนุบาล
2. การศึกษาระดับประถมศึกษา
3. การศึกษาระดับมัธยมศึกษา
4. การศึกษาระดับอุดมศึกษา

ครั้นเมื่อมีแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544) ได้กำหนดให้มีการยกระดับการศึกษาพื้นฐานของปวงชนไว้ในแผนงานหลักลำดับที่ 1 โดยตั้งเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา¹⁶ นั้น หากเด็กปฐมวัยได้รับแนวทางการเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการหรือด้านอื่นๆ ที่จำเป็น ก่อนที่จะเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา ก็จะทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ทางด้านวิชาการในลำดับต่อไปได้ดียิ่งขึ้น

ยิ่งไปกว่านั้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545–2549)¹⁷ ได้ดำเนินตามนโยบายเพื่อเป้าหมายด้านการพัฒนาคนตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงตลอดชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้เข้าถึงการเรียนรู้ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอันเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เราจะเห็นได้ว่ารัฐบาลเริ่มมีการกำหนดแผนการส่งมอบบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ครอบคลุมทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งต่อมาผู้นำรัฐบาลได้มีแถลงการณ์ด้านนโยบายการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ ด้วยการจะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการเน้นแนวทางการพัฒนาคนให้มีความรู้และจริยธรรม โดยจะเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนทุกรูปแบบสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและสนับสนุนให้มีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต¹⁸

สำหรับแผนพัฒนาการศึกษาระดับท้องถิ่นระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2549–2551)¹⁹ นั้น รัฐบาลได้กำหนดวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายและภารกิจการจัดการศึกษาด้านปฐมวัย พ.ศ. 2545–2551 ว่า “จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์อยู่ร่วมในสังคมอย่างปกติสุข ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

¹⁵ กุลยา ตันติผลาชีวะ. “ความหมายของการศึกษาปฐมวัย” วารสารการศึกษาปฐมวัย. ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 เมษายน 2542 หน้า 17-24.

¹⁶ นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545-2549. (2544). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, หน้า 6.

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 -2549). (2545). หน้า 12.

¹⁸ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภาวันพุธที่ 23 มีนาคม 2548

¹⁹ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2549 – 2551). หน้า 19.

ครั้นเมื่อนโยบายดังกล่าวดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงช่วงรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาด้านนโยบายการศึกษาให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา ปรับเปลี่ยนบทบาทการศึกษาออกโรงเรียนให้เป็นสำนักงานการศึกษาตลอดชีวิต ตลอดจนจัดให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่²⁰ อีกด้วย

เราจะเห็นได้อีกว่า รัฐก็ให้ความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัยมากขึ้นโดยพยายามให้หน่วยงานต่างๆ จัดการและส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการเตรียมความพร้อมขั้นพื้นฐานในทุกๆ ด้านก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ดังปรากฏให้เห็นได้จากการจัดบริการเพื่อพัฒนาเด็กอายุ 3-5 ปีนั้น ด้วยการจัดบริการตามลักษณะของการเตรียมความพร้อมใน 3 รูปแบบ²¹ ได้แก่

1. รูปแบบชั้นอนุบาล (อนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3)
2. รูปแบบชั้นเด็กเล็ก (ระบบ 1 ปีก่อนประถมศึกษา)
3. รูปแบบศูนย์พัฒนาเด็ก (การรับเด็กอายุ 2 - 6 ปี)

แต่ในปัจจุบันการศึกษาปฐมวัยยังไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ²² ทำให้การกำหนดแนวทางเพื่อการศึกษาปฐมวัยยังไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าที่ควร จึงเห็นได้ว่าเด็กก่อนวัยเรียนหรือเด็กปฐมวัยนั้น กลับถูกจัดออกไปเป็นศึกษานอกระบบ²³ (non-formal education) อันเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและมีความหลากหลายในรูปแบบการส่งมอบบริการการศึกษาระดับนี้ โดยมุ่งหมายให้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพมนุษย์²⁴ ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตเห็นได้ว่าประเด็นปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอสาระและพยัญชนะไทย ควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษเพื่อนำสู่การปฏิรูปที่แท้จริงจากโอกาสแห่งความยืดหยุ่นดังกล่าวข้างต้นนี้เอง

สำหรับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้นการปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพื่อให้เป็นคนดีมีพัฒนาการและมีความดี 5 ประการ²⁵ ตามลำดับดังต่อไปนี้คือ

1. ความรู้ดี
2. ความสามารถดี
3. ความคิดดี
4. ความประพฤติดี
5. ความมีจิตใจดี

²⁰ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภาวันจันทร์ที่ 19 ธันวาคม 2551. หน้า 10.

²¹ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กอายุ 3-5 ปี: การอุดหนุนค่าใช้จ่าย. (2547). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, หน้า 6.

²² สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.(2544) นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย(0-5ปี) พ.ศ. 2545-2549. หน้า 3.

²³ เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์. "ปฏิรูปการศึกษา (รอบ 2)." มติชนรายวัน. 08 มีนาคม 2552 ปีที่ 32 ฉบับที่ 11320 หน้า 7.

²⁴ <http://nfe-online.exteen.com/page> สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2553.

²⁵ ภัทรา สุวรรณบัตร. "สังคมแห่งปัญญา" วารสารวิชาการ. กรมวิชาการ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2552. หน้า 68.

ผู้วิจัยเห็นว่าเราควรเริ่มตั้งต้นจากระดับก่อนประถมศึกษา นั่นก็หมายถึงเด็กในช่วงปฐมวัยจะเป็นวัยที่พร้อมที่สุดในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ การเตรียมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ดีถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการสร้างคน นอกเหนือจากเรื่องคุณภาพของคนและคุณภาพทางวิชาการแล้ว เราจำเป็นต้องสอดแทรกคุณลักษณะที่ดีตามพื้นฐานทางวัฒนธรรมของคนไทย และหากต้องการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพของคนแล้ว เราก็ต้องเริ่มจากการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนการกำหนดนโยบายที่มีความชัดเจน รัดกุมและครอบคลุมเพื่อให้เข้าใจง่ายต่อการตีความก่อนถึงกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Interpretation for policy implementation) ตามบทบาทภาครัฐที่เหมาะสมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สำหรับด้านการพัฒนาโรงเรียนนั้น ตามหลักฐานที่ปรากฏจะประกอบไปด้วยหน่วยงานหลักที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการบริการเพื่อพัฒนาเด็กอายุ 3-5 ปี ดังต่อไปนี้²⁶

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ²⁷
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดฯ กระทรวงศึกษาธิการ
3. กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ²⁸
4. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ²⁹
5. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
6. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
7. สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
8. สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร
9. สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร
10. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
11. สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
12. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์³⁰
13. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
14. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน
15. กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กระทรวงกลาโหม

²⁶ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กอายุ 3-5 ปี: การอุดหนุนค่าใช้จ่าย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กรุงเทพฯ: 2547. หน้า 6.

²⁷ ปัจจุบันอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

²⁸ ปัจจุบันอยู่ในสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติต่อมงานศูนย์พัฒนาเด็กอ่อนไปอยู่ในความดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

²⁹ ปัจจุบันอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

³⁰ งานเดิมของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

16. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาเด็กวัยเตาะแตะตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
17. มุลนิธิดวงประทีป

เราจะเห็นได้ว่าหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบและดูแลเด็กปฐมวัยนั้นมีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าอาจส่งผลทำให้เกิดการขาดความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก กลุ่มดังกล่าว จึงมีการจัดรูปแบบการศึกษาตามที่แต่ละหน่วยงานต่าง ๆ นั้นเห็นสมควร การศึกษาเด็กปฐมวัยในปัจจุบันจึงยังไม่สามารถก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่แท้จริง การกำหนดนโยบายการศึกษาของเด็กปฐมวัยจึงมักไม่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอนตามที่ต้องการจะเป็น แต่กลับเป็นการให้การศึกษาตามที่แต่ละหน่วยงานจะมีนโยบายว่าควรจัดการเรียนการสอนระดับนี้อย่างไร นโยบายการปฏิรูปการศึกษาเพื่อวางแนวทางการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัย จึงนับว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการศึกษาระดับอื่นๆ การศึกษาในปัจจุบันที่เน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (child-centered learning approach) นั้น เด็กมักจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดก็ต่อเมื่อได้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง (authentic activity)³¹ และครูเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำตามบทเรียนนั้นๆ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจึงมีลักษณะเฉพาะ โดยจะเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย การส่งเสริมศักยภาพของเด็กโดยเน้นการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องและการรับความรู้ที่เหมาะสม³²

เด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปีกลุ่มนี้ จึงถือได้ว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต การพัฒนาเด็กจึงต้องพัฒนาไปพร้อมกันในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อพัฒนาให้เป็นบุคลากรที่มีศักยภาพที่ดีต่อไป ในอนาคตเด็กปฐมวัย จึงจัดว่าเป็นช่วงสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการศึกษาช่วงก่อนวัยเรียน ภาคบังคับระดับประถมศึกษาจึงจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพสูงนี้ เพื่อช่วยเสริมสร้างการศึกษาอย่างต่อเนื่องในช่วงต่อไปตลอดชีวิต

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดข้างต้น นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัยควรที่จะมีแนวทางที่ชัดเจนว่า ควรจะปฏิรูปการศึกษาของเด็กวัยนี้อย่างไร และใครบ้างที่ควรมีหน้าที่ในการปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เหมาะสมกับช่วงอายุของเด็กควบคู่ไปกับพัฒนาการทักษะเบื้องต้นด้านต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าจะสามารถหาคำตอบในแต่ละส่วนได้จากการผสมผสานระเบียบวิธีวิจัยของนักประวัติศาสตร์ทางการศึกษา (educational historian) อาทิ การวิจัยกรณีศึกษา (case study) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative approach) รวมทั้งหาจุดสรุปจากวิธีการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (policy analysis) แล้วเสนอเป็นแนวทางการปฏิรูปให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่เด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge-based society)³³ ต่อไปในอนาคต

³¹ ภรณ์ คุรุรัตน์ และคณะ. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) แนวคิดของกลุ่มนักการศึกษา. สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ. หน้า 3.

³² แหล่งเดิม หน้า 4

³³ ภัทรา สุวรรณบัตร. "สังคมแห่งปัญญา" วารสารวิชาการ. กรมวิชาการ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 ม.ค. - มี.ค. 2552. หน้า 67.

นิยามปัญหา (Problem Definition)

การวิจัยสาขาวิชานโยบายสาธารณะนั้น จำเป็นต้องเริ่มด้วยการทำความเข้าใจในนิยามของปัญหาเสียก่อนที่จะทำการตั้งคำถามการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งการกำหนดขอบเขตตามแนวทางของเดวิด เดอรี (David Dery, 1984.) ที่กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง Problem Definition in Policy Analysis³⁴ โดยชี้ให้เห็นความสำคัญของการให้คำนิยามปัญหาสาธารณะก่อนสิ่งอื่นใดโดยมี แอรอน บี. วิลดาฟสกี (Aaron B. Wildavsky) ให้ความเห็นสนับสนุนไว้ในเล่มเดียวกันนี้ ด้วยการเขียนกิตติกรรมประกาศแนะนำผู้สนใจปัญหาสาธารณะได้เล็งเห็นความสำคัญของการให้คำนิยามปัญหาสาธารณะก่อนสิ่งอื่นใด นั่นก็หมายถึงปัญหาการปฏิรูปการศึกษาเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องได้รับการให้คำนิยามปัญหาก่อนที่จะทำการวิเคราะห์นโยบายตามลำดับดังต่อไปนี้คือ

1. ปัญหาอันเนื่องด้วยสถานการณ์บังคับ (Problem as Situations) นิยามปัญหาสาธารณะลำดับแรกนี้อาจเห็นตัวอย่างได้จากประเด็นข้อโต้แย้งระหว่างนิธิ เอียวศรีวงศ์ กับ สุจิตต์ วงษ์เทศ ตามที่ปรากฏในนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์³⁵ เมื่อเดือนกันยายนปี พ.ศ. 2546 อันเป็นประเด็นสืบเนื่องมาจากเมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จไปเป็นองค์ประธานการอภิปรายเรื่องศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ณ ห้องประชุมใหญ่ ธนาคารกรุงเทพเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2532 คนไทยทั่วไปมักตั้งข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับผู้ประดิษฐ์อักษรไทยด้วยการพยายามพิสูจน์หลักฐานตามศิลาจารึกในช่วงกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี

ต่อมาจึงพบหลักฐานที่มีเค้ามูลเพิ่มเติมในหนังสือจินตามณีอันว่าด้วยระเบียบของภาษาที่พระโหราธิบดีแต่งไว้ในช่วงของกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แต่ก็ยังไม่ถือเป็นหนังสือแบบเรียนที่ทางราชการเรียบเรียงไว้เป็นมาตรฐาน ครั้นเมื่อถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ช่วงที่เหตุการณ์บ้านเมืองสงบลงพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชได้ทรงมีบทบาทสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติ โดยโปรดเกล้าให้พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เมื่อครั้งที่เป็นหลวงสารประเสริฐเรียบเรียงแบบฝึกหัดอ่านเบื้องต้นของกุลบุตร กุลธิดากล่าวไว้ในหนังสือมูลบทบรรพกิจที่พอจะสรุปใจความได้ว่าเราควรสอนสระ (vowels) ให้แก่เด็กปฐมวัยได้รู้จักดีพอครบ 32 คู่เสียง (รสสระ กับ ทิมสระ) ก่อนที่จะก้าวต่อไปสู่การเรียนรู้พยัญชนะ (alphabets) ทั้ง 44 ลำดับ จึงจะได้ชื่อว่า “อักษรไทย” ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 นั้นดังปรากฏตามกลอน ก.ไก่ อันเป็นอมตะ ที่อยู่ในใจคนมากที่สุดและเป็นแบบเดียวกับที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนเร็ว ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 10 พ.ศ. 2442 ซึ่งนับเป็นเวลากว่า 100 ปี แล้วที่คนไทยเราขาดความสนใจจะเลยในการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับแผนภูมิการนำเสนอ จนเมื่อปีค.ศ.2009 หรือ พ.ศ. 2551 Chakratit Dhanagom

³⁴David Dery, **Problem Definition in Policy Analysis** (Lawrence, Kansas: University of Kansas Press, 1984.)

pp vii-xiv.

³⁵มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันที 12-18 กันยายน พ.ศ. 2546 ปีที่ 23 ฉบับที่ 1204 หน้า 33-34 และ หน้า 68.

ได้เป็นผู้ริเริ่มตั้งประเด็นคำถามที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ ต่อที่ประชุมองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ UNESCO ดังกล่าวแล้วข้างต้น

จากประเด็นปัญหานั้นเองด้วยสถานการณ์บังคับ (Problem as Situations) ดังกล่าว เราจึงสามารถนำมาตั้งเป็นประโยคคำถามหลัก และ/หรือ คำถามรองของการวิจัยครั้งนี้ได้คือ

ในยุคปัจจุบันเราจะกระทำการชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาปฐมวัยที่ควรเริ่มต้นจากสระก่อนที่จะเรียนรู้พยัญชนะได้อย่างไร ?

2. ปัญหานั้นเองด้วยความเห็นที่แตกต่าง (Problem as Discrepancies) ครั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้ไม่นานจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในยุคเชื้อผู้นำชาติพันธุ์ตามทฤษฎี (Elite Model) ได้มีการออกคำสั่งยกเลิกการใช้พยัญชนะที่ท่านผู้นำคิดว่าไม่จำเป็นออกไปจากแบบเรียนเร็ว พ.ศ. 2442 ดังเช่นพยัญชนะลำดับที่ 14-19 (ฎ-ณ) และลำดับที่ 38-39 (ศ-ษ) ตั้งแต่นั้นมาทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากจำนวนพยัญชนะทั้งหมด 44 ลำดับ ตลอดจนการเรียงลำดับพยัญชนะไทยตามวรรคตอนมาแต่โบราณ ดังปรากฏตามตัวอย่างหลักฐานประกาศนียบัตรระดับประถมศึกษาในช่วงที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (ภาคผนวก ข)

จากประเด็นปัญหานั้นเองด้วยความเห็นที่แตกต่าง (Problem as Discrepancies) ดังกล่าวเราจึงสามารถนำมาตั้งเป็นประโยคคำถามการวิจัยกระบวนการนโยบายสาธารณะได้คือ

ในยุคปัจจุบันเราจะกระทำการชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระของนโยบาย (policy content) ของการศึกษาปฐมวัยให้เห็นว่าลำดับพยัญชนะไทย(alphabetical order) นั้นมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยอย่างไร?

3. ปัญหานั้นอาจนำไปสู่เอกภาพจากความเชื่อมโยง (Problem as Bridgeable Discrepancies) ความเห็นที่แตกต่างหลังจากยุคของจอมพล ป. พิบูลสงครามสิ้นสุดลงมีการนำพยัญชนะไทยกลับมาให้เด็กปฐมวัยเริ่มท่องจำครบ 44 ตัว กันใหม่อีกครั้ง เราจึงจำเป็นต้องตั้งประโยคคำถามการวิจัยกระบวนการนโยบายสาธารณะด้านการศึกษานโยบายปฐมวัยเป็นลำดับต่อไปอีกคือ

ในยุคปัจจุบันเราจะกระทำการชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาปฐมวัยตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือแบบเรียนเร็วฉบับพิมพ์ครั้งที่ 10 พ.ศ. 2442 ตามที่มีการนำเสนอต่อสาธารณชนมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 นั้น ควรมีแผนภูมิอันเกิดจากการปฏิรูปอย่างไร ?

ประการสุดท้ายได้แก่ปัญหานั้นอาจนำไปสู่โอกาสที่ดีกว่า (Problem as Opportunities) ถ้าประเด็นคำถามการวิจัยทั้ง 3 ข้อแรกจะแสดงออกถึงคุณลักษณะที่มีความสมเหตุสมผล เราก็อาจตั้งข้อสังเกตเพื่อหาจุดสรุปเชิงนโยบายด้านการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยในโอกาสที่สามารถเสนอแนะจากระดับล่างสู่เบื้องบน (bottom up) ในกระบวนการน่านโยบายไปปฏิบัติที่เน้นแผนภูมิการนำเสนอพยัญชนะ 44 ลำดับดังกล่าวให้มีประสิทธิผลและนำไปสู่โอกาสในอนาคตที่ดีกว่าของเด็กปฐมวัย

ฉะนั้นประโยชน์ที่ได้จากการพิจารณาคำนิยามปัญหาเชิงนโยบาย 4 ด้านดังกล่าวจะส่งผลให้เราสามารถแปลงปัญหาสาธารณะ (public problems) ให้เป็นประโยคคำถามที่สามารถวิจัย (researchable questions) ได้ดังนี้คือ

คำถามในการวิจัย (Research Questions)

เนื่องจากสารนิพนธ์ฉบับนี้อาจจัดว่าเป็นหนึ่งในวิธีการศึกษาวิจัยเพื่อจุดประกายความคิด (pilot study) ในการนำข้อโต้แย้งจากการสังเกตการณ์ (observation) ไปสู่การเปลี่ยนแปลงแผนภูมิการนำเสนอสาระและพยัญชนะเพื่อเด็กปฐมวัย ประเด็นคำถามเชิงนโยบาย(policy questions) ที่พยายามแสวงหาคำตอบให้แก่ประโยคคำถาม “why” and “how” “ทำไม” กับ “อย่างไร” อันจะส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยในอนาคต รวมทั้งหมด 3 คำถามดังต่อไปนี้ คือ

1. ในยุคปัจจุบันเราจะกระทำการชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาปฐมวัยที่ควรเริ่มต้นจากอะไรก่อนที่จะเรียนรู้พยัญชนะได้อย่างไร ?
2. ในยุคปัจจุบันเราจะกระทำการชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระของนโยบาย (policy content) ของการศึกษาปฐมวัยให้เห็นว่า ลำดับพยัญชนะไทย(alphabetical order) นั้นมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยอย่างไร ?
3. ในยุคปัจจุบันเราจะกระทำการชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาปฐมวัยตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือแบบเรียนเร็วฉบับพิมพ์ครั้งที่ 10 พ.ศ. 2442 ตามที่มีการนำเสนอต่อสาธารณชนมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 นั้นควรมีแผนภูมิอันเกิดจากการปฏิรูปอย่างไร ?

ความมุ่งหมายของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อชี้ประเด็นให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญของการหาแนวทางเพื่อวางพื้นฐานให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเรียนรู้คุณลักษณะเบื้องต้นของสระเสียงสั้น และ เสียงยาว ในรูปแบบใหม่
2. เพื่อชี้ประเด็นให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญของการหาแนวทางเพื่อวางพื้นฐานให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเรียนรู้ลำดับพยัญชนะไทยไว้เพื่อฝึกการคิดเลขเป็นตั้งแต่ช่วงอายุ 3-5 ปี
3. เพื่อชี้ประเด็นให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญของการหาแนวทางเพื่อวางพื้นฐานให้ครูได้มีโอกาสปลูกฝังวิธีการใช้เหตุและผลที่เหมาะสมอย่างง่าย ๆ ในเด็กปฐมวัย
4. เพื่อชี้ประเด็นให้ผู้บริหารการศึกษาเห็นความสำคัญของการหาแนวทางเพื่อวางพื้นฐานให้ครูได้มีโอกาสปลูกฝังวิธีการคัดลายมือตามพยัญชนะวรรคให้สอดคล้องกับสรีระของตนเอง

ความสำคัญของการวิจัย (Significance of Research Findings)

1. เพื่อให้ผู้มีอำนาจตามหน้าที่ในการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการ และ/หรือ ผู้กำหนดนโยบาย การศึกษา (policy/decision-maker) ของแต่ละระดับปฐมวัยได้มีโอกาสทบทวนเสียใหม่ถึงความสำคัญก่อนและหลังระหว่างการสอนระหว่างการสอนให้เรียงลำดับพยัญชนะทั้ง 44 ตัว ตามแนวทางของมูลบทบรรพกิจอันเป็นพื้นฐานสำคัญลำดับต้นๆ ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. เพื่อให้ผู้ตัดสินใจ และ/หรือ ผู้กำหนดนโยบายการศึกษา(policy/decision-maker) ของแต่ละระดับปฐมวัยได้ตระหนักถึงผลลัพธ์ของนโยบาย(policy outcomes) ดังกล่าวอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มอัตราการอ่านออกเขียนได้ (literacy rates) ตลอดจนการคิดเลขเป็น (numeracy rates) ไปพร้อมๆ กันก่อนเข้าสู่กระบวนการการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษา

ขอบเขตการวิจัย (Scope of the Study)

ขอบเขตการวิจัยของสารนิพนธ์ที่นำแนวทางการวิเคราะห์นโยบาย(policy analysis) อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเข้าสู่ยุคที่ 3 ของสาขาวิชานโยบายสาธารณะ (public policy) จัดว่ามีคุณลักษณะของความเชื่อมโยงระหว่างสหสาขาวิชาการในกลุ่มสังคมศาสตร์ เพื่อแสวงหาแนวทางการกำหนดขอบเขตการวิจัยที่มีลักษณะเด่นเฉพาะทาง โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดอยู่กับขอบเขตการวิจัยสำรวจ (survey research) ที่มักพบเห็นได้โดยทั่วไป

วิลเลียม เอ็น. ดันน์ (William N. Dunn, 1993) กล่าวถึงกรอบการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในลักษณะที่เป็นแนวทางของสังคมศาสตร์ประยุกต์ที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง (as an applied social science discipline) ว่าการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะที่เน้นวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสนองตอบความหลากหลายในแต่ละสาขาวิชาการและสาขาวิชาชีพนั้น อาจมีการกำหนดขอบเขตของเป้าหมายไว้อย่างน้อย 3 ด้านคือ ด้านการพรรณนา (descriptive) ด้านการประเมินผล (evaluative) และด้านการกำหนดข้อแก้ไขเปลี่ยนแปลงนโยบาย (prescriptive) โดยสามารถสรุปได้กว้างๆ 3 รูปแบบดังนี้

APPROACH	PRIMARY QUESTION	TYPE OF INFORMATION
Empirical	Does it and will it exist? (facts)	Descriptive and predictive
Valuative	Of what worth is it? (values)	Valuative
Normative	What should be done? (action)	Prescriptive

แหล่งที่มา : William N. Dunn, "Policy Reforms as Argument," in *The Argumentative Turn in Policy Analysis and Planning*, ed. John Gorester and Frank Fischer (Durham, NC: Duke University Press, 1993): 293-326.

จากประเด็นแรกของการวิเคราะห์นโยบายที่อาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์ (empirical) วิลเลียม เอ็น. ดันน์ (William N. Dunn, 1993) ชี้แนะให้เราฝึกตั้งคำถามขั้นปฐมภูมิ (primary question) ตามสภาพความเป็นจริง (facts) ที่ว่า “Does it and will it exist?” ในที่นี้หมายถึงลำดับปัญหา 44 ลำดับของไทยนั้นมี ข และ ค อยู่ในลำดับที่ 3 และ 5 มาแต่ครั้งโบราณกาล (descriptive) และจะยังคงจำเป็นต้องมีอยู่ (predictive) ต่อไปในอนาคตหรือไม่? ฉะนั้นขอบเขตการวิจัยในสารนิพนธ์ฉบับนี้จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลหัตถุภุมิด้วยวิธีวิจัยเอกสาร (documentary research) เพื่อพิจารณาเนื้อหา นโยบายการศึกษาของไทยเมื่อเรามีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยจะเป็นการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยวิธีรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรม สารานุกรม ตำรา วารสาร เอกสารการวิจัย ข่าวสารข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมายระเบียบและวิทยานิพนธ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากประเด็นที่สองของการวิเคราะห์นโยบายโดยอาศัยวิธีการประเมินคุณค่า (valuative) William N. Dunn ชี้แนะให้เราฝึกตั้งคำถามขั้นปฐมภูมิ (primary question) ตามสภาพของคุณค่าที่แท้จริง (values) ที่ว่าความสำคัญของลำดับปัญหา 3 และ 5 ดังกล่าวคือ ข และ ค นั้นคุ้มค่าหรือไม่ ในการทำความเข้าใจขั้นปฐมภูมิของหลักไวยากรณ์ สารนิพนธ์ฉบับนี้จึงมีการกำหนดขอบเขตการศึกษาวิจัยเบื้องต้นไว้เฉพาะรูปแบบการนำเสนอและปัญหา เพื่อเด็กปฐมวัย 3-5 ปีเท่านั้น³⁶

จากประเด็นที่สามของการอาศัยวิธีวิเคราะห์นโยบาย ที่เน้นความสำคัญของบรรทัดฐาน (normative) วิลเลียม เอ็น. ดันน์ (William N. Dunn, 1993) ชี้แนะให้เราฝึกตั้งคำถามขั้นปฐมภูมิ (primary question) เป็นเชิงปฏิบัติ (action) ที่ว่า “What should be done?” หรือคำถามที่ต้องอาศัยการแสวงหาข้อมูลมาตอบในแนว “prescriptive” นั่นก็คือประเด็นที่ต้องเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดลำดับแผนภูมิปัญหาไทยเสียใหม่ในปัจจุบัน ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของผู้ที่ตั้งใจกำหนดแบบแผนให้ลำดับปัญหาไทยเป็นไปตามที่ปรากฏมาแต่สมัยพุทธกาลเมื่อประมาณ 2600 ปีมาแล้วตามที่ Chakratit Dhanagom (2009) สรุปตามข้อสังเกตส่วนตัวเอาไว้ ซึ่งไม่ได้อยู่ในขอบเขตของสารนิพนธ์ฉบับนี้ที่ต้องการพิสูจน์ว่าเขาผู้นั้นคือใคร? แต่อาจกล่าวโดยสรุปไว้ในบทที่ 5 ของสารนิพนธ์ฉบับนี้เพื่อประโยชน์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation)

³⁶ ขอบเขตของงานวิจัยครั้งนี้จะยังไม่ก้าวล่วงไปถึงขอบเขตของเนื้อหาสาระพื้นฐาน ตามหลักไวยากรณ์ในหลักสูตรภาษาไทยระดับสูงขึ้นไป ที่อาจบรรจุเนื้อหาสาระต่อจากขอบเขต ในงานวิจัยครั้งนี้ในรูปแบบของการจัดวรรณยุกต์ เอก โท ตรี และ จัตวา และ/หรือ เสียงพยัญชนะ สูง กลาง ต่ำ ดังต่อไปนี้

พยัญชนะเสียงสูง มี 11 ตัว ได้แก่ ข. ช. ฉ. ฐ. ถ. ผ. ฝ. ศ. ษ. ส. ห.

พยัญชนะเสียงกลาง มี 9 ตัว ได้แก่ ก. จ. ฎ. ฏ. ต. ด. บ. ป. อ.

พยัญชนะเสียงต่ำ มี 24 ตัว ได้แก่ ค. ค. ฆ. ง. ช. ซ. ฌ. ญ. ฑ. ฒ. ณ. ท. ธ. น. พ. ฟ. ภ. ม. ย. ร. ล. ว. พ. ฮ.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย (Expected Outcomes)

1. คาดว่าข้อสรุปจากการวิจัยด้านประวัติศาสตร์นโยบายการศึกษา (education policy analysis) จะมีส่วนทำให้ผู้กำหนดนโยบายและแผนด้านการศึกษาปฐมวัยได้มีความรู้ ความเข้าใจใน นิยามปัญหาที่แท้จริงของสภาพการศึกษาเด็กปฐมวัยในสถานการณ์ปัจจุบัน ด้วยการนำเสนอข้อมูล จากการวิเคราะห์ ลำดับที่มาพหุวัฒนธรรมไทยในอดีตให้ประจักษ์แจ้งแก่สาธารณชน
2. เพื่อให้การวิจัยด้านประวัติศาสตร์การศึกษา (educational historical research) มี ส่วนช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายและแผนสามารถสร้างจินตนาการจากอดีต (past events) ของทิศทางการศึกษาระดับปฐมวัยตลอดจนทางเลือกที่เป็นไปได้ในอนาคต (future events)

นิยามศัพท์เฉพาะ (Operational Definitions)

เนื่องจากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีแนวทางการศึกษาวิเคราะห์นโยบาย (policy inquiry) ที่เป็นเชิงคุณภาพในลักษณะที่เป็นกรณีศึกษา (a case study) เฉพาะเรื่องของการปฏิรูปแผนภูมิการนำเสนอ ลำดับพหุวัฒนธรรมไทย อันจะประกอบด้วยสาระสำคัญที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการเสนอองค์ความรู้เบื้องต้นก่อน นำไปสู่โอกาสที่จะแสวงหาความรู้ความจริง เมื่อต้องการพิสูจน์ด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative approach) สะดวกขึ้นได้ในภายหลัง สำหรับการศึกษาระดับปริญญาโทครั้งนี้จึงทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีการนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องตามลำดับ คือ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึงระยะแรกของเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี ในวัยก่อนถึงเกณฑ์เข้าเรียนต่อระดับประถมศึกษา
2. **การศึกษาปฐมวัย** หมายถึงกระบวนการเรียนรู้สระ กับ พหุวัฒนธรรมเพื่อวางรากฐาน พัฒนาการของเด็ก (child development) ด้านการเข้าสังคม ด้านจิตวิทยา และด้านวิชาการเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาทักษะ ตลอดจนศักยภาพด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย
3. **นโยบายการศึกษา** หมายถึงแนวทางการกำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเป็นพื้นฐานการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย
4. **ปฏิรูป** หมายถึงการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามรากฐานรูปแบบของต้นกำเนิดที่มีความเป็นมาอย่างถูกต้อง ในที่นี้คำว่า “ปฏิ” แปลว่า “เฉพาะ” หรือ “ทวนกลับ” ฉะนั้น “ปฏิรูป” จึงหมายถึงการทบทวนอีกครั้งเพื่อปรับปรุงเฉพาะรูปแบบการลำดับพหุวัฒนธรรมไทยเท่านั้น
5. **การปฏิรูปการศึกษา** หมายถึงการปรับปรุงให้เหมาะสมโดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือแผนภูมิเบื้องต้นของกระบวนการปลูกฝังเพื่อการเรียนรู้ที่อยู่บนพื้นฐานด้านนวัตกรรม (innovation) ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสรีระของมนุษย์ทั้ง 3 ส่วนได้แก่ มือ (hands) คือการกระทำที่ดี ลิ้น (tongue) คือการพูดด้วยปิยวาจา และสมอง (brain) คือการคิดชอบระลึกชอบ
6. **นโยบายปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย** หมายถึงแนวทางการกำหนดนโยบายที่อาจยังไม่จำเป็นต้องเป็นทางการเสมอไปในการนำเสนอรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลำดับพหุวัฒนธรรมในกระบวนการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของนวัตกรรม (innovation)

ให้ชัดเจนก่อนที่จะไปปฏิรูปการศึกษาด้านอื่นๆต่อไปอย่างเป็นทางการตามกระบวนการเชิงนโยบาย (policy process) อันได้แก่ การกำหนดรูปแบบนโยบาย (policy formation) การนำนโยบาย ไปปฏิบัติ (policy implementation) การประเมินผลโครงการ (policy evaluation) แม้กระทั่ง การยุติโครงการ (policy termination) เมื่อพบว่าโครงการใดในระดับปฐมวัยล้มเหลวและสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน โดยเปล่าประโยชน์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในที่นี้จะเป็นการนำเสนอไปตามลำดับแนวทางที่ศาสตราจารย์เจอร์ล อี. เคเดน และคณะ(Gerald E. Caiden; et. al. :1983.) ได้ชี้แนะไว้ในหนังสือคู่มือเรื่อง American public administration: a bibliographical guide to the literature³⁷ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการทบทวนประเด็นปัญหาการใช้สระ กับ ลำดับพยางค์ในภาษาไทยของเด็กปฐมวัย ตามที่ปรากฏอยู่ในเอกสารต่างๆ โดยทั่วไป (general sources) และ/หรือ หนังสือพิมพ์รายวัน (newspaper sources) ในลำดับแรกเป็นอาทิ

ลำดับต่อมาคือการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง(the review of the related literature) ตามที่ปรากฏอยู่ในแหล่งเอกสารอ้างอิงด้านสังคมศาสตร์ (social science sources) และแหล่งเอกสารอ้างอิงด้านรัฐศาสตร์ (political science sources) ตลอดจนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ (public administration and public policy sources)

ในที่นี้ผู้วิจัยหมายถึงความพยายามที่จะให้คำจำกัดความหรือนิยามทฤษฎีดังกล่าวว่า ชุดของข้อเสนอในที่นี้หมายถึง การเสนอแนวทางใหม่ในการปฏิรูปเพื่อเรียงลำดับพยางค์ในไทย 44 ตัวที่เราจัดหาไว้ให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกหัดท่องจำเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับ อันมีคุณลักษณะที่เป็นระบบเชิงเหตุผลหรือตรรกสอดคล้องหรือตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาปฐมวัยที่เน้นการพัฒนาของสรีระ 3 ส่วนของร่างกายได้แก่ การกระทำด้วยมือ(hands) การพูด(tongue) และการคิดด้วยสมอง 2 ด้าน(both sides of the brain) ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ/หรือ การนำไปใช้สื่อสารกันระหว่างคนไทยในชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาความหมายจากพจนานุกรมสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของแซนด์เลอร์ และพลาโน (Chandler and Plano,1986.) ได้อ้างถึง วิลเลียม แอล.มอร์โรว (William L. Morrow) ไว้ใน Dictionary of Public Administration ว่าเป็นนักรัฐประศาสนศาสตร์ที่สนใจแนวทาง การอธิบายหน้าที่ของ Descriptive Theory หรือทฤษฎีเชิงพรรณานี้ว่าเป็นทฤษฎีที่เอื้อประโยชน์ต่อการตั้งคำถามในการวิจัยเบื้องต้นว่า “อะไร” และ “ทำไม” (what and why) ทั้งนี้ก็เพื่อชี้แนะแนวทางการแสวงหาคำตอบเบื้องต้นให้แก่นักวิจัยให้สนใจใฝ่รู้และเข้าใจถึงคำบอกเล่าพรรณนาปรากฏการณ์ทางสังคมเป็นพื้นฐานเบื้องต้นแรกก่อน ในที่นี้หมายถึงการศึกษาปฐมวัยในภูมิหลังดั้งเดิมของชนชาติไทยน่าจะประกอบด้วยลำดับพยางค์ 44 ตัวอย่างเป็นระบบ โดยมีการรวมทั้งพยางค์จากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ดังปรากฏในภาษามครมาตั้งแต่เมื่อครั้งพุทธกาลแล้วคือเริ่มต้นจาก ก-ไ่ ถึง ฮ-นกฐก ดังปรากฏให้เห็นเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์

³⁷ Gerald E. Caiden; et. al.(1983). **American public administration: a bibliographical guide to the literature.** New York : Garland Publishing,Inc.

(empirical evidence) ในปัจจุบันคือแนวทางการแสวงหาคำตอบคำถามว่า “อะไร” ในส่วนที่เป็นหน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) ของการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้

ส่วนคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า “ทำไม” เราจึงต้องหันมาสนใจแสวงหาแนวทางการอธิบายเพื่อปฏิรูปหน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) ของลำดับพยัญชนะ 44 ตัว ตามทฤษฎี Descriptive Theory หรือทฤษฎีเชิงพรรณนานั้น ผู้วิจัยยังไม่พบหลักฐานว่ามีผู้ใดศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบนี้อย่างจริงจังให้กับลำดับของเนื้อหาพยัญชนะเบื้องต้นของการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของไทยเลย ถ้ามีก็เป็นเพียงรายงานต่อที่ประชุมองค์กร UNESCO ของ Chakratit Dhanagom³⁸ (2009) ที่นำพระราชวินิจฉัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราชที่ว่า “ภาษาไทยและหนังสือไทยซึ่งเป็น ภาษาของตัวหนังสือของตัว”³⁹ มาตั้งประเด็นคำถามถึง original design หรือการกำหนดรูปแบบไปตามคุณลักษณะของพยัญชนะแต่ละตัวจากทั้งหมด 44 ตัว ลงบนสระของร่างกายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับจุดประสงค์หรือเป้าหมายของการศึกษาที่แท้จริงมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลว่าสระดังกล่าว น่าจะประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ มือ(hands)หมายถึงการกระทำหรือการสื่อโดยการเขียน ลิ้น(tongue)หมายถึงการพูดโดยเฉพาะพูดในลักษณะปิยะวาจาโดยทั้ง 2 ส่วนดังกล่าว จะสามารถส่งผลเชื่อมโยงไปถึงสมองอันเป็นส่วนที่กลั่นกรองความคิดที่สอดคล้องกับอวัยวะ 2 ส่วนแรกเมื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของทั้ง 3 ส่วนได้เหมาะสมดีแล้ว จึงสามารถนำมาใช้ประยุกต์เป็นพื้นฐานของพุทธปรัชญาในการดำเนินชีวิตมนุษย์ได้เป็นอย่างดีทั้งในอดีต ปัจจุบันและในอนาคต

หลังจากทำความเข้าใจได้จากการแสวงหาคำตอบว่า “อะไร” และ “ทำไม” แล้วเราจึงอาจจะคิดหาหนทางเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการปฏิรูปสิ่งที่ค้นพบในกลุ่มทฤษฎีแรกว่ามีอุปสรรค หรือข้อบกพร่องประการใด ก็จะได้กระทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อมาตามแนวทางของกลุ่มทฤษฎีที่เรียกว่า prescriptive theory ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางของวิลเลียม เอ็น. ดันน์ (William N. Dunn. 1987: 29) โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดต่อไปในการวิเคราะห์ข้อมูล (qualitative data analysis) ของบทที่ 4

จากนั้นนักวิจัยจึงจะสามารถศึกษาหาแนวทางไปสู่ทฤษฎีบรรทัดฐาน หรือ normative theory ได้โดยเน้นคำสำคัญ 2 คำของทฤษฎีกลุ่มนี้ คือ “good” and “should” หรือ “เหมาะสมดี” และ “ควรจะทำ” ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยเห็นตามหลักฐานที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 มาจนถึงปัจจุบันว่า “การเรียงลำดับพยัญชนะ 44 ตัวนั้น ยังคงไว้ซึ่งบรรทัดฐานอย่างเหมาะสมดีและควรจะปฏิบัติตามสืบต่อไป” ดังปรากฏในสารบัญชของพจนานุกรมฯ ฉบับดังกล่าวถึงแม้ว่าพยัญชนะลำดับที่ 3 และลำดับที่ 5 คือ “ฃ” และ “ฅ” จะมีการระบุไว้ชัดเจนว่า “เดี๋ยวนี้เลิกใช้

³⁸ Chakratit Dhanagom. (2009). *Understanding Buddhist Philosophy Through the Alphabetical Order in Thai Language: a conceptual framework*. Paper presented at UNESCO Asia-Arab Inter-regional Philosophical Dialogues Conference: Philosophy and the Crisis of Civilization. May 28-30. Bangkok.

³⁹ สำหรับท่านที่สนใจสามารถหารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก ปิยะราชภาษา. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดพิมพ์เผยแพร่เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ 29 กรกฎาคม 2545.

แล้ว⁴⁰ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเราควรตั้งข้อสงสัยกลับไปที่ทฤษฎี Descriptive Theory กลุ่มแรกว่า “ทำไม “ข” และ “ค” จึงเลิกใช้แล้ว?” ทั้งๆ ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถค้นหาได้โดยทั่วไป ยังปรากฏมีพยัญชนะ 2 ตัวดังกล่าวอยู่บนแป้นพิมพ์ (keyboard) อีกทั้งแผนภูมิบนโปสเตอร์ ก-ฮ ที่เด็กปฐมวัยทุกคนทั่วประเทศใช้ท่องจำอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับก็มีปรากฏอยู่ให้เห็นเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (empirical evidence) ผู้วิจัยจึงสนใจแนวทางการทำ “preliminary study” หรือการวิจัยสำรวจความเป็นไปได้เบื้องต้น เพื่อแสวงหานัยสำคัญ (significance) บางประการจากการวิจัยครั้งนี้ไปสู่การวิจัยครั้งต่อไปในลักษณะที่มีความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

เมื่อเราได้คำพรรณนาและอธิบายปรากฏการณ์การปฏิรูปนโยบายการศึกษาชั้นปฐมวัยจากทฤษฎี 3 กลุ่มแรกนี้มาแล้ว แต่ยังไม่สามารถสนองความต้องการของสาธารณชนได้ เราก็จำเป็นต้องแสวงหาจากทฤษฎีกลุ่มที่ 4 คือ assumptive theory โดยจะเน้นคำสำคัญ 2 คำคือ “possibilities” กับ “pre-conditions” หรือ “ความน่าจะเป็นไปได้” กับ “สภาพเงื่อนไขที่จำเป็นต้องเกิดขึ้นก่อน” ในที่นี้หมายถึงความเป็นไปได้ที่นักประวัติศาสตร์ และ/หรือ นักอักษรศาสตร์อาจมีความจำเป็นต้องเขียนหลักฐานอ้างอิงต่างๆ เกี่ยวกับภาษาไทยให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิด “nationalism” หรือ “ลัทธิชาตินิยม” เพื่อเป้าหมายในการสร้างชาติ (nation-building) ของชนชาติไทย โดยเฉพาะในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นอาทิ

ยิ่งไปกว่านั้นผู้วิจัยยังเห็นว่าหน้าที่ของนักวิชาการในศาสตร์แต่ละสาขานั้นก็จะต้องแตกต่างกันในการนำเสนอองค์ความรู้ไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในที่นี้ผู้วิจัยจึงมีหน้าที่สนองตอบด้านการนำเสนอสารนิพนธ์ สาขานโยบายสาธารณะของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จึงจำเป็นต้องเน้นแนวทางการวิเคราะห์วิจัยนโยบายการศึกษาชั้นปฐมภูมิให้สอดคล้องกับแนวทางของวิลเลียม เอ็น. ดันน์ (William N. Dunn. 1987) นอกจากนี้คำว่า “pre-conditions” ในกลุ่มทฤษฎี assumptive theory ยังมีส่วนกระตุ้นเตือนให้เราตั้งข้อสังเกตถึง แนวทางการวางลำดับพยัญชนะที่แท้จริงมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ว่าควรประกอบไปด้วยสภาพเงื่อนไขแบบใดบ้าง อาทิ ภาษามครมีพยัญชนะมากกว่า 44 ตัวหรือไม่? ภาษาสันสกฤตมี 44 ตัวจริงหรือไม่? และภาษาบาลีมีน้อยกว่า 44 ตัวหรือไม่? ก่อนที่เราจะสอนให้เด็กปฐมวัยท่องจำพยัญชนะต่างๆ ตามลำดับเพื่อหวังผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ทฤษฎีกลุ่มสุดท้ายที่แซนด์เลอร์ และพลาโน อ้างถึง William L. Morrow ไว้ในพจนานุกรมฉบับดังกล่าวข้างต้นคือ instrumental theory หรือทฤษฎีที่ทำให้เราสามารถประยุกต์องค์ความรู้จากทฤษฎี 4 กลุ่มแรกให้เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาตินั้น ประกอบด้วยคำสำคัญในการตั้งประโยคคำถามในการวิจัย (research questions) คือ “How” and “When” หรือ “เมื่อใด” และ “อย่างไร” ในที่นี้ผู้วิจัยเห็นว่า แนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถเอื้อประโยชน์ให้ผู้ตัดสินใจเชิงนโยบายการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาระดับนี้ที่มีเด็กอายุตั้งแต่ 1-5 ปี หรือเริ่ม

⁴⁰ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พ.ศ. 2525. (2531). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

ตั้งแต่แรกเกิดก็อาจเป็นไปได้ในอนาคตเมื่อเราทราบว่าควรจะทำเมื่อใดแล้ว จึงค่อยคิดหาคำตอบว่าอย่างไรไปพร้อมกันจึงจะทำให้หัวข้อวิจัย (research topic) ในครั้งนี้ มีข้อสรุปจากการวิจัยที่มีส่วนทำให้เกิดผลสำเร็จเสร็จสมบูรณ์ในช่วงทศวรรษที่ 2 ของการปฏิรูปการศึกษาของไทย

ประโยชน์ที่ได้จากการทบทวนเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว แม้จะเป็นเพียงการวิเคราะห์กลุ่มคำถามเพื่อสร้างทฤษฎีด้านการบริหาร (administrative theory) ตามที่ William L. Morrow ให้เราไว้จากพจนานุกรมเฉพาะทางของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นั้น ทำให้เราเกิดแรงบันดาลใจที่จะทบทวนเอกสารการวิจัยในส่วนที่เป็นสารานุกรม(encyclopedia)เป็นลำดับต่อไปได้ง่ายขึ้นดังต่อไปนี้

จากการศึกษาค้นคว้าเพื่อทบทวนเอกสารการวิจัยใน Encyclopedia of Government and Politics Vol. 2 (pp.589-592) เฟรด เอส.คัมบ์ส (Fred S. Coombs.1999: 587-589) กล่าวไว้ว่า “นโยบายการศึกษาเป็นสาขาใหม่ของการศึกษานโยบายสาธารณะ โดยมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960s หรือประมาณปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา ที่สภาครองเกรสของสหรัฐอเมริกาเริ่มสนใจประเด็นนโยบายการศึกษา” นอกจากนี้ Combs ยังกล่าวต่อไปอีกว่าการทบทวนวรรณกรรมด้านนโยบายการศึกษามีผู้ริเริ่มงานวิจัยไว้ตามประเด็นปัญหาการศึกษาที่อาจแบ่งได้ 6 ประเด็นสาธารณะ ดังนี้คือ

1. ประเด็นสาธารณะทางด้านการจัดสรรเงินงบประมาณการศึกษา (financial issues) ได้แก่ ผลงานวิจัยของ Rodriguez v. San Antonio School Dist., 1973; Serrano v. Priest, 1971; Wise, 1967.
2. ประเด็นสาธารณะทางด้านหลักสูตรการศึกษา (curricular issues) ได้แก่ ผลงานวิจัยของ Nelkin, 1978.
3. ประเด็นสาธารณะทางด้านการเข้าถึงบริการ (access issues) ได้แก่ ผลงานวิจัยของ Crain, 1968; Orfield, 1978.
4. ประเด็นสาธารณะด้านบุคลากรในองค์กรการศึกษา (personnel issues)
5. ประเด็นสาธารณะด้านครูผู้สอน (pedagogical issues)
6. ประเด็นสาธารณะด้านธรรมาภิบาลการบริหารงานการศึกษา (governance issues)

เราจะเห็นได้ว่าลำดับของพื้นที่ประเด็นสาธารณะ (policy areas) ทั้ง 6 กลุ่มดังกล่าวของสังคมตะวันตกโดยเฉพาะในประเทศพัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกานั้น มีความกว้างขวางในเนื้อหาสาระมากมาย จนเราไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบลงสู่หน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) ของงานวิจัยเชิงคุณภาพที่วัดด้วยลำดับปัญหะดังที่ปรากฏในสารนิพนธ์ฉบับนี้ และผู้วิจัยยังไม่สามารถปักใจเชื่อได้ว่า ในโลกนี้จะมีนักวิจัยท่านใดในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว(more developed countries) และ/หรือ ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (less developed countries) จะหันมาสนใจถึงเรื่องประวัติความเป็นมาของการเรียงลำดับปัญหะในภาษาประจำชาติตนเอง

นอกจากนี้เมื่อเราทบทวนคำอธิบายของคัมบัส (Coombs. 1999.) เราก็จะพบอีกว่าแนวทางการสร้างทฤษฎีนโยบายการศึกษาที่นักรัฐศาสตร์ (political scientist) จะเข้ามาค้นคว้าวิจัยนั้น มักเป็นเรื่องของนิสิตสาขาการบริหารการศึกษา (educational administration) เท่านั้น และหากเราพยายามศึกษาถึงแนววรรณกรรมในปัจจุบันจึงจะพบคุณค่าทางวิชาการเทียบเท่าการเมืองเรื่องของการศึกษาในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ของประเทศไทยนั่นเอง โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงในรายละเอียดการทบทวนวรรณกรรมในลำดับต่อไป

จากการทบทวนสารานุกรมฉบับดังกล่าว ผู้วิจัยยังพบอีกว่า แฮโรลด์ ลาสส์เวลล์ (Harold Lasswell.1936.) เป็นนักรัฐศาสตร์คนแรกที่มีผู้พยายามกระทำการทบทวนวรรณกรรมจากผลงานของนักวิชาการท่านนี้บ่อยครั้งด้วยประโยคคำถามสำคัญที่ว่า “Who gets what, when, and how?” เพื่อหาคำตอบในการอธิบายพฤติกรรมทางการเมือง ที่อาจเป็นแรงจูงใจไปสู่การวางเป้าหมายที่เป็นสาธารณะประโยชน์ (public interest) อย่างแท้จริงจากนโยบายการปฏิรูปการศึกษา แต่ตามทัศนะของ Coombs นั้นเห็นว่าผลงานของ Lasswell ก็ยังไม่สามารถแสดงออกถึงลักษณะโดดเด่นที่เพียงพอต่อการทบทวนวรรณกรรมด้านการเมืองกับการศึกษา (politics and education)

นอกจากนี้ โรเบิร์ต ดาล (Robert Dahl.1960.) ได้เคยสร้างวรรณกรรมการวิจัยด้านการเมืองกับการศึกษาในสังคมที่มีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตยแบบพหุนิยม (pluralist democracy) โดยมีผลที่ก่อให้เกิดแนวความคิดตามที่ ปีเตอร์สัน (Peterson. 1974.) ได้นำมาใช้อธิบายในเวลาต่อมาถึงประเด็นการศึกษาที่เกิดจากการแข่งขันของชนชั้นนำในสังคมที่มักมีโอกาสดีกว่าเสมอ ทั้งนี้ก็ยังทำให้เราสามารถมองย้อนกลับไปถึงผลสืบเนื่องมาจากการที่ ชาลส์ ลินด์บลอม (Charles Lindblom.1959.) ได้เคยนำแนวคิดของพวก incrementalists มาอธิบายวรรณกรรมด้านการศึกษสำหรับผู้ที่สนใจแนวคิดดังกล่าวเป็นการเฉพาะไว้แล้วอีกด้วย อีกทั้งผลงานของแอรอน บี.วิลดาฟสกี (Aaron B. Wildavsky,1964.) ก็เคยมีส่วนเข้ามาศึกษาค้นคว้าวิจัยวรรณกรรมด้านการเมืองเรื่องการศึกษาที่ว่าด้วย การสมควรเน้นให้เราเห็นถึงความสำคัญของการวิเคราะห์กระบวนการด้านงบประมาณแผ่นดิน (budgetary process) ในช่วงทศวรรษเดียวกันอีกด้วย

จากนั้นผู้วิจัยยังพบข้อเท็จจริงจากการทบทวนผลการวิจัยที่ว่าด้วยกรณีศึกษา (case studies) อันประกอบด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative approach) และเชิงปริมาณ (quantitative approach) โดยมีผลการวิจัยงานของเบลีย์ กับโมเชอร์ (Bailey and Mosher.1968.) และโธมัส (Thomas.1975.) ได้ทำการศึกษาบนพื้นฐานแนวความคิดทฤษฎี group theories ที่กล่าวถึงอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ (interest groups) ช่วงภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนเป็นสาเหตุให้มีกลุ่มนักวิจัยการเมืองเรื่องของการศึกษาริเริ่มความพยายามที่จะหาคำตอบเพื่ออธิบายว่า ทำไมข้อเสนอแนะจากนักการศึกษาจึงกลายมาเป็นนโยบายได้ ในขณะที่ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย และ/หรือ วรรณกรรมด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ยังไม่สามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นนโยบายการศึกษาให้เห็นเลย

นอกจากนี้ผลงานของมิลบราธ (Milbrath, 1965.) และผลงานของเวอร์บา กับนาย (Verba and Nie, 1972.) นับเป็นกลุ่มนักรัฐศาสตร์ที่พยายามเชื่อมโยงกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization process) เข้ากับกระบวนการนโยบาย (policy process) ด้วยการเน้นแนวความคิดของการมีส่วนร่วม (public participation) แต่ต้องรู้ได้ว่าได้จากผลงานวิจัยดังกล่าวยังไม่สามารถตอบคำถามเชิงวรรณกรรมที่ว่า ปัจเจกบุคคลจะมีการพัฒนาค่านิยมและความเชื่อ (values and beliefs) เรื่องการศึกษาด้วยตนเองได้อย่างไร เราจะเห็นได้อีกว่าผลงานวิจัยในช่วง พ.ศ. 2508–2515 ดังกล่าวก็ยังคงขาดองค์ความรู้พื้นฐานที่จะเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการศึกษาอีกด้วย

อย่างไรก็ดีผู้วิจัยพบว่าเราไม่ควรมองข้ามการทบทวนวรรณกรรมจากผลงานของเดวิด อีสตัน (David Easton, 1953.) ที่ได้ศึกษาระบบการเมืองด้วยการให้คำนิยามของคำว่า “การเมือง” ไว้ในลักษณะที่ว่า “the authoritative allocation of value” หรือ “อำนาจตามหน้าที่ทางการเมืองที่รัฐจำเป็นต้องแบ่งสรรทรัพยากรอันมีคุณค่าให้แก่ราษฎร” แต่ในขณะที่เดวิด อีสตันกำลังพยายามอธิบายระบบการเมืองดังกล่าวอยู่ในช่วงเวลานั้น ก็ยังไม่ปรากฏว่ามีนักวิชาการท่านใดทำการวิจัยที่อธิบายถึงความเกี่ยวข้องกับเรื่องระบบการศึกษาแต่อย่างใดในวรรณกรรมด้านนี้เลย

ผู้ที่ใช้กรอบการวิเคราะห์ระบบ (framework of systems analysis) ในการวิจัยนโยบายการศึกษาเป็นครั้งแรกคือ เวิร์ท กับ เคิร์สท์ (Wirt & Kirst, 1972.) ที่ว่าด้วยระเบียบวิธีวิจัยสำรวจ และด้วยความพยายามที่จะทำการทดสอบสมมติฐานจากทฤษฎีระบบ (systems theory) แต่อีก 5 ปีต่อมา Wirt (1977: 401) ก็ออกมายอมรับว่าทฤษฎีที่ดีที่สุดในขณะนั้นเป็นเพียงแค่ descriptive theories หรือทฤษฎีเชิงพรรณนาเท่านั้น กรอบการวิเคราะห์ระบบที่เขาใช้เป็นกรณีศึกษานโยบายก็เป็นเพียงระบบของสถานศึกษาหรือระบบของโรงเรียนเท่านั้น เขายังหวังว่าน่าจะมีการศึกษาวิเคราะห์ความแตกต่างของการกระจายโอกาสทางสังคมในด้านการศึกษาต่อไปอีก ทั้งนี้เพื่อลดช่องว่างระหว่างการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา กับ ความต้องการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีอยู่ในขณะนั้น จุดเน้นตามทัศนะของ Wirt สามารถเผยให้เห็นมุมมองในกระบวนการกำหนดนโยบายที่หลากหลายในเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบัน

สำหรับการวิเคราะห์วิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของนโยบายการศึกษาด้วยวิธี multiple regression techniques นั้น บุคคลสำคัญในวรรณกรรมด้านนี้ได้แก่ ทรัมัส อาร์. ดาย (Thomas R. Dye, 1966; 1967.) ไอรา ชาร์แคนสกี (Ira Sharkansky, 1968.) และไซเกลอร์ และจอห์นสัน (Zeigler & Johnson, 1972.) ที่ให้คำนิยามตามผลลัพธ์ (outcome) ของนโยบายการศึกษาว่าควรจะมีค่าใช้จ่ายต่อหัว (expenditures per pupil) ในโรงเรียนระดับมลรัฐและระดับท้องถิ่นอันทำให้เกิดข้อค้นพบที่ว่า ตัวแปรทางการเมือง (political variables) นั้นมีผลกระทบต่อนโยบายการศึกษาน้อยกว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจ (economic variables) ดังตัวอย่างเช่น กระบวนการความเป็นเมือง (urbanization) กับ ความเป็นอุตสาหกรรม (industrialization) ซึ่งเป็นการตั้งข้อสังเกตจากการวิจัยที่น่าสนใจมาก

แมสเมเนียน กับ แซบาเทียร์ (Mazmanian & Sabatier, 1983.) คือเจ้าของผลงานวิจัยที่ปรากฏในวรรณกรรมด้านนโยบายการศึกษาโดยการค้นพบจุดบกพร่องของการใช้อำนาจการตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการจากบนลงล่าง (top-down model of the implementation process) ผลงานดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของ“ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ”(Theories of implementation) ให้เราสามารถดำเนินรอยตามแนวทางการวิจัยแบบทำซ้ำแล้วซ้ำอีกได้ในลักษณะ replication in case study research ในช่วงเวลาต่อมาในที่ต่างๆ ตั้งแต่ระดับชุมชนไปจนถึงระดับประเทศจวบจนปัจจุบันนี้

จากการทบทวนแนวทางการวิจัยที่ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจมากที่สุดในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ได้มาจากผลงานของไซเซอร์ (Sizer, 1984.) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในการรวบรวมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการปฏิรูปการศึกษา (current reform proposals) ด้วยข้อเสนอจากล่างขึ้นบน (bottom-up planning or policy making) ประกอบกับแนวคิด “backward mapping”⁴¹ นั้น ผู้วิจัยพบว่าภารกิจหลักของการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ต้องมีข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณการวิจัยที่อยู่เหนือศักยภาพความสามารถของตนเองในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องเลือกแนวทางดังกล่าวไว้อธิบายเสริมényสำคัญของการศึกษาดังกล่าวนี้ในบทสุดท้าย

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังจำเป็นต้องพิจารณาเลือกวิธีดำเนินการวิจัยตามแนวทางของกลุ่มนักวิจัยด้านประวัติความเป็นมาของนโยบายการศึกษา (historians' educational policy) มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อหวังประโยชน์ด้านการปูพื้นฐานความเข้าใจในการศึกษาของเด็กปฐมวัยในประเทศไทย อีกทั้งยังต้องการแสวงหาทางเลือกที่ดีกว่าในความพยายามเสนอให้มีการยอมรับโดยทั่วไปถึงแนวทางการปฏิรูปแผนภูมิไปสู่รูปแบบใหม่

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

น้อมศรี เคท และคณะ (2544)⁴² ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (อายุ 3-5 ปี) สำหรับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 โครงการย่อย โครงการย่อยที่ 1 เป็นการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยสำหรับสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการย่อยที่ 2 เป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยสำหรับสถานศึกษาขององค์กรส่วนท้องถิ่น ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น การพัฒนาหลักสูตร การตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ที่พัฒนาขึ้นจัดว่าเป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมาย 3 ประการได้แก่

⁴¹ Richard Elmore. (1980). “Backward mapping : Implementation research and policy decision.” **Political Science Quarterly.** 94: 601-16.

⁴² เอกสารประกอบการประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัย (Research Fair) เนื่องในโอกาส 84 ปี การสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโอกาสคล้ายวันสถาปนาคณะครุศาสตร์ “การวิจัย: เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา” วันที่ 10 - 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 1) ปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรมและมีเจตคติที่ดีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข
- 2) วางพื้นฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัยให้แก่เด็ก โดยเน้นการเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 3) พัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบตามพัฒนาการ 5 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการด้านคุณธรรม พัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และพัฒนาการด้านสังคม

เมื่อพิจารณาเป้าหมายทั้ง 3 ด้านดังกล่าวจะเห็นได้ว่าไม่มีข้อใดให้ความสำคัญต่อการจัดลำดับpriorityเพื่อเด็กปฐมวัยเลย ทั้งที่งานวิจัยนี้ระบุถึงสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรอันเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมและเจตคติ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดีการสร้างเสริมทักษะการดำรงชีวิตการมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์การดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยและมีสุขภาพดี การมีพื้นฐานความรู้ทางคณิตศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย โดยเน้นการเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นรายละเอียดของหลักสูตรนำเสนอในรูปแบบของเป้าหมายการเรียนรู้ 17 เป้าหมายซึ่งเป็นข้อความกว้างๆ ที่ชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรต้องการให้เด็กมีความรู้สึกรู้จักคิดมีความรู้ความสามารถอย่างไร และมาตรฐานการเรียนรู้ 40 มาตรฐานซึ่งเป็นสิ่งที่หลักสูตรคาดหวังให้เกิดกับตัวเด็กทั้งในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติมาตรฐานการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องนี้ในประเทศไทยที่ต่อจากรรณกรรมต่างประเทศในช่วงที่ผ่านมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมองเห็นข้อบกพร่องจากการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่มากมาย เกินกว่าจะนำแนวคิดดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติได้สมจริง

ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์ (2544)⁴³ ได้ศึกษาการวิเคราะห์ประเด็นการศึกษาในนโยบายการศึกษาของคณะรัฐบาลไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475-2543 โดยการแสดงผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ระบุถึงประเด็นทางการศึกษาตามที่ปรากฏในนโยบายการศึกษาของรัฐมนตรีชุดต่างๆ และแยกประเด็นของการวิเคราะห์ออกมาเป็น 3 ส่วน คือ

- 1) พบว่าผู้กำหนดประเด็นนโยบายทางการศึกษาของไทยส่วนใหญ่แล้วน่าจะเป็นกลุ่มข้าราชการประจำในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงกลาโหมมากที่สุด หรือเป็นกลุ่มนักวิชาการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาจากพรรคการเมือง หรือเป็นการทำงานร่วมกันของทั้ง 3 กลุ่มข้างต้นตามสัดส่วนและโอกาสที่จะอำนวยให้
- 2) พบว่าลักษณะของการกำหนดนโยบายทางการศึกษาของทั้งสามกลุ่มนั้น จะมีคุณลักษณะที่พอสรุปได้คือ มีการกำหนดนโยบายตามลักษณะของการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ต่อด้วยการกำหนดการปฏิบัติงานตามลักษณะที่เคยกระทำตามนโยบายที่ผ่านมาแล้วในอดีต และมีการกำหนดนโยบายโดยอาศัยหลักเหตุและผลมาอ้างอิงประกอบบ้าง

⁴³ แหล่งเดิม

3) พบว่าประเด็นนโยบายทางการศึกษาเหล่านั้นสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่ 1 ประเด็นการศึกษาที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการบริหารการศึกษา ลักษณะที่ 2 ประเด็นการศึกษาที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ลักษณะที่ 3 ประเด็นทางการศึกษาที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาทั่วไป ลักษณะที่ 4 ประเด็นอื่นๆที่นอกเหนือไปจากการจัดการศึกษา ได้แก่ การศาสนา การศิลปะและวัฒนธรรม การกีฬา ลักษณะที่ 5 ประเด็นทางการศึกษาที่กระจายตัวในแต่ละระดับการศึกษา โดยสรุปเป็นแนวคิดในการกำหนดประเด็นนโยบายทางการศึกษาของไทยในอนาคตว่าอาจกำหนดได้เป็นกรอบความคิดดังนี้

- 1) ต้องมีการกำหนดเป้าหมายของการศึกษาระดับสูงสุดตามที่ต้องการอย่างชัดเจน
- 2) ภาพรวมของนโยบายทางการศึกษาควรจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านปรัชญาการศึกษา ด้านระบบการศึกษา ด้านการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาและด้านการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้เพียงแต่ช่วยให้เราเรียนรู้ประวัติความเป็นมาช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 บางประเด็นเท่านั้นจึงไม่สามารถนำมาเอื้อประโยชน์ด้านการนิยามปัญหา(problem definition) ด้านระเบียบวิธีวิจัย(research methods) หรือแม้แต่ด้านการวิเคราะห์ตีความข้อมูล(interpretation) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหน่วยการวิเคราะห์ที่ระบุในประเด็นปัญหาการวิจัย(problem statement)ไม่ตรงกันนั่นเอง

สุวิมล ว่องวาณิช (2544)⁴⁴ ได้ศึกษาเรื่องการติดตามผลการดำเนินงานภายหลังที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยผลการศึกษาครั้งนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาติดตามสภาพการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติดังกล่าว หลังจากที่มีการประกาศใช้มาครบ 1 ปี และ 1 ปี 6 เดือน โดยทำการประเมินระดับความก้าวหน้าในการดำเนินงาน การสำรวจอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการปฏิรูปการศึกษาทั้งในหน่วยงานระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ โดยมีกรอบการประเมินนโยบายตามแผนงานของหน่วยงานระดับ/กระทรวง/ทบวง/กรม ที่เน้นความก้าวหน้าตามรายหมวดและรายมาตรา ตลอดจนตามประเด็นสาระของการปฏิรูป 3 ด้านอันได้แก่การปฏิรูประบบโครงสร้างงานบริหารการปฏิรูปการเรียนรู้ และการปรับแก้กฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ติดตามสภาพการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติระดับสถานศึกษาโดยจะเน้นประเด็นสำคัญของการปฏิรูป จากผลการศึกษาพบว่าในช่วง 1 ปี การดำเนินงานตามรายหมวดและรายมาตราของหน่วยงานต่างๆ มีความก้าวหน้าในระดับร้อยละ 76 ของงานที่ควรจะทำในปีแรก ส่วนความก้าวหน้าในช่วง 1 ปี 6 เดือนนั้น พบว่าหน่วยงานต่างๆมีความก้าวหน้าในระดับร้อยละ 80 ของงานที่ควรทำในช่วงดังกล่าว

⁴⁴ แหล่งเดิม

การทบทวนวรรณกรรมทางการศึกษาที่มีรายงานการวิเคราะห์วิจัยเป็นภาษาไทยในลำดับต่อมาได้แก่วรรณกรรมที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปการศึกษาในประเทศฟินแลนด์และเดนมาร์ก⁴⁵ โดยเน้นให้เด็กก่อนวัย 7 ขวบเรียนรู้จากครอบครัวและชุมชนมากกว่าที่จะมุ่งให้เด็กเข้าในระบบโรงเรียน อาจมีการจัดโรงเรียนปฐมวัยจากหน่วยงานระดับท้องถิ่นด้วยการรับรองปริมาณจากรัฐบาล ประเทศฟินแลนด์ได้มีการปฏิรูปโครงสร้างการศึกษาเมื่อปี ค.ศ. 1968 ที่เน้นการปฏิรูปขั้นพื้นฐาน โดยมีนโยบายหลักสำคัญคือ “ให้มีการบริการการศึกษาที่เสมอภาคและมีคุณภาพใกล้เคียงกันทั่วประเทศ”

การศึกษาในประเทศเกาหลีใต้⁴⁶ เริ่มปฏิรูปการศึกษาในช่วงปี 2536-2541 เพื่อแก้ปัญหาการมุ่งกวดวิชาเพื่อเข้ามหาวิทยาลัยเป็น “สังคมการศึกษาแบบเปิดและตลอดชีวิต” ที่คนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์จากการศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลาโดยมีการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เพื่อยกระดับทักษะความรู้ทางด้านวิชาการตลอดจนการใช้ภาษาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษาตนเอง

การศึกษาของสหรัฐอเมริกา⁴⁷ การบริการการศึกษาของสหรัฐเป็นหน้าที่ของแต่ละมลรัฐที่จะจัดการศึกษาให้กับประชาชนในมลรัฐของตนเอง โดยรัฐบาลกลางจะมีกระทรวงศึกษาที่ทำหน้าที่ดำเนินงานด้านประสานงานโครงการ ให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณและด้านเทคนิคต่างๆ โดยทั้งประเทศมีเขตการศึกษาประมาณ 15,000 เขตการศึกษาสหรัฐได้มีการปฏิรูปการศึกษามาตั้งแต่สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ. 2488 เป็นต้นมาโดยเน้นการออกกฎหมายปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ทุกคนในสังคมมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน ในการเข้าเรียนเพื่อการอ่านออกเขียนได้ตลอดจนการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาของอังกฤษ⁴⁸ รัฐบาลกลางมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายทิศทางการวางแผนการศึกษาในภาพรวมและได้มีการปฏิรูปการศึกษาร่วมกับสหรัฐอเมริกาคือในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หลังจากการเสื่อมถอยในด้านเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ ในปีพ.ศ. 2540 อังกฤษได้มีการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ 6 ประการคือ 1.การยกระดับมาตรฐาน 2. การช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ 3. การบริหารจัดการในโรงเรียน 4. การสอน 5. การจัดทำหลักสูตรและการประเมินผล 6. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การศึกษาของสาธารณประชาชนจีน⁴⁹ จีนเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลกราว 1,335 ล้านคน จีนได้มีการปฏิรูปการศึกษาในราวปีพ.ศ. 2519 เป็นต้นมา ในปี พ.ศ. 2541 รัฐบาลได้

⁴⁵วิทยากร เชียงกูล.(2553). การสังเคราะห์ผลการวิจัยปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม และไทย. โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาข้อเสนอทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสุขภาวะของคนไทยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์. หน้า 6-18.

⁴⁶แหล่งเดิม หน้า 38-54.

⁴⁷แหล่งเดิม หน้า 56-80.

⁴⁸แหล่งเดิม หน้า 82-97.

⁴⁹แหล่งเดิม หน้า 98-104

เน้นการให้บริการการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรการเรียนแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือหลักสูตรที่กำหนดโดยรัฐบาลกลาง และหลักสูตรที่กำหนดโดยท้องถิ่นโดยบังคับให้โรงเรียนประถมเรียนภาษาจีนและคณิตศาสตร์เป็นวิชาบังคับ

เราอาจกล่าวโดยสรุปถึงการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวทั้งหมดแล้วข้างต้นว่า ยังไม่ปรากฏให้เราเห็นถึงงานวิจัยสาขานโยบายสาธารณะเรื่องใดจะมี “รูปแบบการลำดับพหุชนะ” เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ของงานวิจัยนั้นเลย ผู้วิจัยจึงแสวงหาจุดทะยานออกรู้ (point of departure) ของการวิจัยครั้งนี้ด้วยการเริ่มต้นทบทวนวรรณกรรมจากทั้งดัชนี (indexes) กับบทคัดย่อ (abstracts) จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นสารานุกรม ตำรา และวารสาร ผสมผสานเข้าด้วยกันกับ แหล่งข้อมูลทุติยภูมิตามแนวทางของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นกรณีศึกษาเพื่อหาคำสำคัญ (significance) ในการตั้งข้อสงสัยเบื้องต้นสำหรับการวิจัย การสำรวจแนวคิด (concepts) ที่นำไปสู่ประเด็นปัญหาเชิงนโยบายการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย เพื่อประโยชน์ต่อการออกแบบงานวิจัยที่ จำเป็นต้องระบุถึง “หน่วยวิเคราะห์” (unit of analysis) ให้ชัดเจนก่อนการเลือกระเบียบวิธีวิจัย ตลอดจนแนวทางการวิเคราะห์และตีความข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัยในท้ายที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนโยบายปฏิรูปการศึกษาของไทย : กรณีศึกษาประวัติความเป็นมาของนโยบายการศึกษาปฐมวัย คือหัวข้อการวิจัยที่มุ่งศึกษาเนื้อหาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของวิวัฒนาการและพัฒนาการการศึกษาปฐมวัยในเชิงลึก และมุ่งที่จะเปรียบเทียบมุมมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายการศึกษาปฐมวัยตามลำดับความเป็นมาเชิงประวัติศาสตร์ที่เป็นรูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ(Content analysis)⁵⁰ จากข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของผลงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบต่างๆ ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative approach) และเชิงคุณภาพ (Qualitative approach) เพื่อประมวลผลข้อมูลที่รวบรวมมาเป็นแหล่งอ้างอิงในการทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สะท้อนประเด็นปัญหาการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยในช่วงเวลาต่างๆ โดยการแบ่งออกเป็น 3 ยุคสมัยพอสังเขปดังนี้คือ

1. ยุคก่อนเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง
2. ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง
3. ยุคปัจจุบัน

ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดตามแนวโน้มการศึกษาปฐมวัยโดยทางอ้อม (indirect) ผ่านการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาทำการเปรียบเทียบดูแนวโน้มการเบี่ยงเบน และ/หรือ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความเชื่อ (attitudes and beliefs) ในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาก่อนปฐมวัยในแต่ละช่วงประวัติความเป็นมาของสังคมไทย

1. รูปแบบการวิจัย

อี. เอส. เควด (E.S. Quade, 1975.)⁵¹ อดีตหัวหน้าภาควิชาคณิตศาสตร์ของ Rand Corporation สหรัฐอเมริกาเคยชี้ทางออกบอกทางเดินเพื่ออำนวยความสะดวกให้เราเห็นความแตกต่างระหว่างระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ทั่วไป (social science research traditions) กับระเบียบวิธีวิเคราะห์นโยบายด้วยการชี้ให้เห็นความสำคัญของ “จุดทะยานขึ้น” (point of departure) บนพื้นฐานของความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบประเพณีดั้งเดิมในการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณะ (public problem) ให้เกิดความกระจ่างตามคำนิยามของการวิเคราะห์วิจัยเชิงนโยบายว่า

การวิเคราะห์นโยบาย หมายถึง รูปแบบการวิจัยแบบใดก็ได้ ที่ดำเนินการนำเสนอเนื้อหาของข้อมูลขั้นพื้นฐานต่อผู้บริหารจัดการในกระบวนการนโยบาย ตามแนวทางที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน คำว่าการวิเคราะห์ในที่นี้จะใช้ในลักษณะที่เป็นความหมายโดยทั่วไป โดยมีนัยสำคัญต่อ

⁵⁰ Meredith. D. Gall, Joyce P. Gall and Walter R. Borg. (2003). **Educational Research : An Introduction.** (7th ed.) New York: Pearson Education, Inc.

⁵¹ E.S. Quade. (1975). **Analysis for Public Decisions.** New York: American Elsevier Publishing Co., p.4.

การตัดสินใจวิจัยด้วยการหยั่งรู้ เพื่อแสวงหาแนวทางการสังเคราะห์ที่เหมาะสมต่อการเสนอทางเลือกในการปฏิรูปนโยบาย ทั้งนี้ผู้วิจัยอาจแสดงออกถึงความวิริยะอุตสาหะในทางความคิดที่ไม่เป็นระเบียบวิธีการดำเนินงานวิจัยที่พบเห็นโดยทั่วไป ในขณะที่ผู้วิจัยบางท่านจำเป็นต้องใช้ความพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลมาประมวลผลเป็นสถิติเพื่อเข้าสู่กระบวนการต่างๆในการหาข้อสรุปเชิงคณิตศาสตร์

จากคุณลักษณะพิเศษของวิธีการดำเนินงานวิจัยเชิงนโยบายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ให้มีลักษณะของการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ตามประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ “ลายสือไทย” มาแต่ครั้งโบราณกาล และ/หรือ สมัยพุทธกาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาข้อมูลและข่าวสารที่เกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจของผู้บริหารนโยบายการศึกษา โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยหรือก่อนวัยเรียน โดยมุ่งศึกษาถึงแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัยหรือก่อนวัยเรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เลือกวิธีดำเนินการวิจัยตามที่ Aaron Wildavsky และ David Dery ได้เคยชี้แนะแก่นิสิตนักศึกษาโดยทั่วไปว่า หลังจากเราได้ให้ความสำคัญต่อการนิยามปัญหา(problem definition)แล้ว เราควรแสวงหาวิธีนำเสนอทางเลือก(alternatives)เพื่อให้เห็นแนวทางการปฏิรูปนโยบายไปในขณะเดียวกันเลยด้วยก็ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงมิให้เกิดโอกาสของการแก้ปัญหาสังคม (social problems) ด้วยสภาพความเข้าใจผิดในกระบวนการวิเคราะห์นโยบายที่มักเริ่มต้นจากประเด็น “ปัญหาเทียม”(pseudo problems)เป็นลำดับแรก แล้วก็ผ่านกระบวนการดำเนินระเบียบวิธีวิจัยแบบดั้งเดิมเป็นลำดับต่อมาที่อาจส่งผลให้เกิด “ทางแก้ไขเทียม” (pseudo solutions) ได้ดังที่เราอาจพบเห็นได้อยู่โดยทั่วไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อแสวงหาหลักการโต้แย้งตามทฤษฎี “Argumentation Theory” ของ Stephen Toulmin และ William N. Dunn อันเป็นพื้นฐานของการโต้แย้งทางวิชาการไปสู่การปฏิรูปตลอดจนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอพญชนะไทย แนวคิดทฤษฎีหลักดังกล่าวสามารถค้นคว้าได้จากการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยรวบรวมข้อมูลจากตำรา วารสาร เอกสารการวิจัย ข่าวสาร ข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย ระเบียบและวิทยานิพนธ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ด้วยเหตุนี้เราจึงอาจกล่าวโดยสรุปถึงแนวทางการผสมผสานวิธีการดำเนินการวิจัยที่สามารถตอบคำถามการวิจัย และ/หรือ นำเสนอข้อค้นพบที่น่าสนใจในสารนิพนธ์ฉบับนี้ออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้คือ

1. ด้านประวัติศาสตร์การศึกษา (educational historian)
2. ด้านกรณีศึกษา (case study)
3. ด้านนโยบายสาธารณะ (policy research)

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

สารนิพนธ์เรื่อง “นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย: กรณีศึกษาประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัย” ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดในกลุ่มทฤษฎีด้านการบริหารจัดการ (administrative Theories) ของ William L. Morrow มาประกอบเข้ากับการทบทวนวรรณกรรมจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (the review of the related literature) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาพรรณนาและอธิบายลำดับเหตุการณ์ในอดีต ที่ส่งผลต่อนโยบายปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัยไทยในปัจจุบัน เพื่อความสะดวกชัดเจนในกระบวนการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงขอจำแนกเนื้อหาสาระจากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวแล้วข้างต้นจากแหล่งข้อมูลทางวิชาการออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับดังนี้คือ

ส่วนที่หนึ่ง แหล่งข้อมูลทางวิชาการจากพจนานุกรมพื้นฐาน (descriptive dictionary) กับ พจนานุกรมเฉพาะสาขาวิชา (prescriptive dictionary) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความหมาย (meanings) คำนิยาม (definitions) ควบคู่ไปกับนัยสำคัญของความ (significance)

ส่วนที่สอง แหล่งข้อมูลทางวิชาการจากสารานุกรม (encyclopedia) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความเข้าใจในความหมาย (meanings) คำนิยาม (definitions) ควบคู่ไปกับนัยสำคัญของความ (significance) ในระดับที่สูงขึ้นไปอีก จนสามารถค้นพบทางเลือกในการจัดประกายความคิดเริ่มต้น (basic starting places) ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนเปรียบเทียบข้อสนับสนุนกับข้อโต้แย้ง (basic argumentations) อันจะส่งผลให้สามารถเลือกทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากตำราและวารสารในลำดับต่อไป

ส่วนที่สาม แหล่งข้อมูลทางวิชาการจากตำรา (textbooks) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบความเข้าใจสาระสำคัญ อันเป็นพื้นฐานของการสร้างทฤษฎี (theory building) ในแต่ละสาขาวิชาเฉพาะในส่วนที่อาจชี้ให้เราเห็นจุดทศยานขึ้น (point of departure) ในระดับที่สูงกว่าองค์ความรู้เดิม จนสามารถค้นพบช่องทางที่จะสอดแทรกแนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้สู่ความสำเร็จในการแก้ปัญหาเชิงนโยบายในปัจจุบัน ตลอดจนป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นซ้ำรอยประวัติศาสตร์อีกได้ในอนาคต

ส่วนที่สี่ แหล่งข้อมูลทางวิชาการจากวารสารทางวิชาการกับวารสารทางวิชาชีพ (academic/professional journals) รวมถึงแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั่วไปที่อาจได้จากหนังสือพิมพ์รายวัน (daily newspaper) นิตยสาร (weekly magazines) จัดหมายเหตุ (archives) เอกสารของส่วนราชการ (government documents) ตลอดจนผลการรายงานจากข้อสรุปของงานวิจัยในรูปแบบต่างๆ ที่ปรากฏ (research proceedings) เป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบจุดเริ่มต้นวิวัฒนาการและพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบหรือแผนภูมิการนำเสนอ 32 สาระ กับ 44 พยานุชนไทย ตามที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลาประมาณเกือบ 800 ปี ตั้งแต่รูปแบบของหลักศิลาจารึกจนถึงแผนภูมิโปสเตอร์ในปัจจุบัน

ประโยชน์จากการใช้ข้อมูลทุกชุดในการวิเคราะห์นโยบายการศึกษาปฐมวัยดังที่ปรากฏอยู่แล้วตามประวัติศาสตร์ชาติไทยก็คือ โอกาสที่ผู้วิจัยจะได้กำหนดบทบาทที่เหมาะสมของข้อมูล

ตามประวัติศาสตร์แต่ละช่วงยุคสมัยในการนำเสนอทางเลือกเพื่อปฏิรูปนโยบาย ประการที่สองก็คือ โอกาสที่ผู้วิจัยจะได้แสวงหาข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่สามารถตอบโจทย์ และ/หรือ ประเด็นปัญหาการวิจัยในปัจจุบันได้ดีที่สุด และประการสุดท้ายโอกาสที่ผู้วิจัยจะได้ทำการสำรวจคุณภาพของข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ดังกล่าวในการประกันความเชื่อถือได้ของข้อค้นพบที่จะนำเสนอเป็นรายงานการวิจัย ประโยชน์ต่างๆเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดสภาพความได้เปรียบของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบงานวิจัยในครั้งนี้คือ

3.1.1 ประสิทธิภาพด้านเวลา(time effective) การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิทางประวัติศาสตร์ด้านการศึกษาจะมีความรวดเร็วกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิที่ต้องผ่านกระบวนการออกแบบการวิจัยเพื่อทำแบบสอบถามออกไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแล้วมาวิเคราะห์ผลเชิงสถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิง(descriptive and/or inferential statistics)เพื่อนำเสนอรายงานการวิจัย

3.1.2 ประสิทธิภาพด้านค่าใช้จ่าย (cost effective) ในทำนองเดียวกันการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ย่อมมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการเก็บข้อมูลแบบวิจัยสำรวจที่สิ้นเปลืองมากมายแต่มีโอกาสใช้เพียงครั้งเดียว ในขณะที่เราอาจสูญเสียโอกาสวิเคราะห์ข้อมูลเชิงนโยบายการศึกษาปฐมวัยที่มีอยู่แล้วในสังคมไทยไปโดยเปล่าประโยชน์

3.1.3 การไม่ก้าวก้าวผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ (unobstrusive) ในที่นี้หมายถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ด้านการศึกษาปฐมวัยที่มีอยู่แล้วนั้น ไม่จำเป็นต้องมีการตั้งคำถามเพื่อแสดงความเห็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลปฐมภูมิแต่อย่างใด ตัวอย่างเช่นการระบุว่าพญชนะลำดับที่ 3 และ 5 คือ ข กับ ค นั้น ไม่นิยมใช้แล้วในการจัดทำพจนานุกรมของคณะกรรมการราชบัณฑิตยสถาน จึงมีใช้หน้าที่ในการจัดเนื้อหาการศึกษาเด็กปฐมวัยโดยตรงการวิจัยสำรวจจึงไม่น่าจะได้ผลดีต่อการปฏิรูปลักษณะนี้

3.1.4 ความสามารถในการยอมรับได้ของผลงานวิจัย (credibility of research results) การอ้างอิงโดยตรงถึงแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์และตีความตามข้อสันนิษฐานเพื่อการปฏิรูปนโยบายการศึกษาปฐมวัย จะปราศจากอคติ(bias)ที่มักจะแอบแฝงอยู่ในขั้นตอนต่างๆของกระบวนการวิจัยจนส่งผลกระทบที่คลาดเคลื่อนต่อรายงานสรุปผลการวิจัยแบบสำรวจทัศนคติ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประโยชน์จากการเลือกหัวข้อการวิจัยที่มีการวิเคราะห์นโยบายไปสู่การปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยครั้งนี้ก็คือ โอกาสของผู้วิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทั้งหมดจะนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ (qualitative analysis) อันได้แก่ การจัดหมวดหมู่สระเสียงสั้น และเสียงยาวรวม 32 เสียงเพื่อเด็กปฐมวัยเป็นลำดับแรก ติดตามด้วยการเจนนับตามพญชนะวรรครวม 44 ลำดับ ตลอดจนการวิเคราะห์เนื้อหา(content analysis)ตามแนวทางของนักประวัติศาสตร์การศึกษา (educational historian) ตลอดจนโอกาสในการนำองค์ความรู้ แนวความคิดทฤษฎี และวิธีการทำความเข้าใจจากสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์(นโยบายสาธารณะ) มาประยุกต์เพื่อให้ได้ผลสรุปในการนำไปสู่การปฏิรูปนโยบายการศึกษาของไทย

บทที่ 4

การนำเสนอผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะการวิจัยเอกสาร(documentary research)เพื่อประกอบเป็นโครงสร้างให้เกิดคำอธิบายที่มาจากการสังเคราะห์ (synthesis) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการตอบประเด็นคำถามการวิจัย (researchable questions) ตามลำดับเหตุการณ์ในอดีตที่อาจส่งผลกระทบต่อนโยบายปฏิรูปการศึกษาเด็กปฐมวัยของไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อสนองวัตถุประสงค์ในการตอบปัญหาเชิงนโยบาย (policy problems) ทั้ง 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจุบันการศึกษาปฐมวัยควรเริ่มต้นที่ระยะก่อนพหุวัยชนะเพราะเหตุใด ?
2. ลำดับพหุวัยชนะไทยมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เพราะเหตุใด ?
3. รูปแบบเรียนเร็วตามที่มีการนำเสนอมากกว่า 100 ปีแล้วนั้น ควรมีการเปลี่ยนแปลง

อย่างไร ?

แนวทางการผสมผสานเพื่อนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ไปตามวิธีการดำเนินการวิจัยที่สามารถตอบคำถามการวิจัย และ/หรือ เพื่อนำเสนอข้อค้นพบที่น่าสนใจในสารนิพนธ์ฉบับนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. **ด้านประวัติศาสตร์การศึกษา (educational historian)** โดยแบ่งการทบทวนออกเป็น 3 ยุค คือ

1. ยุคก่อนเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง
2. ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง
3. ยุคปัจจุบัน

2. **ด้านกรณีศึกษา(case study)** โดยแบ่งการทบทวนและวิเคราะห์มาตรวัดทางสถิติออกเป็นสองระดับ คือ

1. ระดับ Nominal Level of Measurement
2. ระดับ Ordinal Level of Measurement

3. **ด้านนโยบายสาธารณะ(policy research)** โดยแบ่งการทบทวนและวิเคราะห์นโยบายใน 2 ลักษณะคือ

1. ตัวแบบการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะของ Allen D. Putt และ J. Fred Springer⁵²
2. ตัวแบบการโต้แย้งเชิงนโยบายของ Stephen Toulmin⁵³ และWilliam N. Dunn⁵⁴

⁵²Allen D. Putt & J. Fred Spinger. (1989). **Policy Research: Concepts, Methods, and Appications**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc., pp. 19-23.

⁵³http://en.wikipedia.org/wiki/Argumentation_theory สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2553

⁵⁴William N. Dunn. (1981). **Pulblic Policy Analysis: An introduction**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc., pp.61-68.

1. ด้านประวัติศาสตร์การศึกษา (educational historian)

จากการทบทวนข้อมูลด้านประวัติศาสตร์การศึกษา(educational historian)แล้วนั้น ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการตรวจสอบประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัยในอดีตอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการประมวลเหตุการณ์ต่างๆ ทางประวัติศาสตร์ด้านการศึกษาที่เกิดขึ้นจริงมาตามลำดับยุคสมัยของการเมืองการปกครองไทย นั่นก็คือยุคแรกได้แก่ ไตรภูมิคาถาของพระเจ้าลิไทสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี⁵⁵ จินตามณีของพระโหราธิบดีสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ต่อเนื่องมาจนถึงมูลบทบรรพกิจของพระยาศรีสุนทรโวหาร(น้อย อาจารยางกูร) ในช่วงต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชสมัยรัชกาลที่ 4 และต่อมารัชกาลที่ 5 ยังโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุนทรโวหารเป็นอาจารย์ถวายพระอักษรสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า ที่ถือได้ว่าเป็นแบบเรียนที่เน้นการศึกษาของเด็กระดับปฐมวัย อันมีต้นกำเนิดมาจากราชสำนักในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นหลักสำคัญ เดโช สวานานนท์ ในฐานะอธิบดีกรมศิลปากรกล่าวไว้ในคำนำการพิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2521 ของหนังสือดังกล่าวต่อไปอีกว่า “เฉพาะมูลบทบรรพกิจสันนิษฐานว่าจะได้เค้ามาจากหนังสือจินตามณี อันว่าด้วยระเบียบของภาษา ซึ่งพระโหราธิบดีแต่งไว้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่คงจะนำมาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย”⁵⁶

จากหลักฐานดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือเล่มนี้มีนัยสำคัญอันจะชี้ประเด็นจุดหักเห ตลอดจนความแตกต่างของระบบการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนหลวงสมัยโบราณ กับ โรงเรียนราษฎร์ทั่วไปที่ใช้แบบเรียนเร็ว ก. – ฮ. ประกอบรูปภาพดังปรากฏให้เห็นจนปัจจุบันนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับข้อเท็จจริงตามที่อดีตอธิบดีกรมศิลปากรกล่าวเพิ่มเติมในคำนำดังกล่าวต่อไปอีกว่า

หนังสือชุดนี้นับว่ามีบทบาทสำคัญในประวัติการศึกษาของชาติด้วยเป็นแบบฝึกหัดอ่านเบื้องต้นของกุลบุตร กุลธิดา ในสมัย 100 กว่าปีมานี้ เวลาที่ก่อนหน้าขึ้นไปเรายังไม่มีหนังสือเรียน ซึ่งทางราชการเรียบเรียงจัดพิมพ์ขึ้นเป็นมาตรฐาน เช่นที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าหน้าที่จัดทำอยู่ทุกวันนี้ไม่ หากแต่ใครมีความรู้มีตำราอย่างใดก็สอนกันไป ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิรูปการศึกษาของชาติโดยการจัดตั้งโรงเรียนหลวงขึ้น เป็นการเปิดแนวทางที่รัฐจะรับหน้าที่จัดการศึกษาแก่เยาวชนเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ในการนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เมื่อครั้งเป็นหลวงสารประเสริฐ เรียบเรียงหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนหลวงนั้น วงการศึกษาสมัยต่อมาก็รับเอาหนังสือเหล่านี้ไปใช้ในการสอนแทนที่จะสอนกันอย่างไม่เป็นแบบแผนเยี่ยงแต่ก่อน

⁵⁵ในที่นี้มิได้รวมถึงการพิจารณาหลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญของชนชาติไทย (national archives) อื่นๆ ดังเช่นที่ปรากฏในหลักศิลาจารึกสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เนื่องจากสารนิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อจุดประกายการศึกษาวิจัย (pilot study) เพื่อนำสู่การปฏิรูปแผนภูมิพยางค์ 44 ลำดับ ให้เราได้มีโอกาสใช้ช่องทางนำเสนอจากกระดานล่างสู่เบื้องบนในกระบวนการตัดสินใจด้านนโยบายสาธารณะเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องตรวจสอบเนื้อหาสาระทางวิชาการของสาขาใดสาขาหนึ่งโดยละเอียด

⁵⁶พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร). (2521). *มูลบทบรรพกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.

โดยพบหลักฐานในยุคแรกนี้ว่ามีการนำเสนอลำดับพยัญชนะเป็น 44 ลำดับ ควบคู่ไปกับคำกลอนในแบบเรียนเร็วให้เด็กปฐมวัยได้ท่องจำพร้อมด้วยรูปภาพกำกับแต่ละพยัญชนะประกอบการเรียนรู้เบื้องต้น เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติมุมมองของการนำเสนอแบบเรียนเร็วดังกล่าวว่าจะมีการคำนึงถึงความสำคัญของการแบ่งวรรคตอนไปตามลำดับพยัญชนะวรรคหรือไม่ก็ตาม ผู้วิจัยยังไม่สามารถสังเกตเห็นตรรกะและเหตุผลในการดำเนินตามวิธีการท่องจำดังกล่าวแต่อย่างใด โดยเฉพาะเมื่อมีการตั้งคำถามว่า “ทำไม ก.ไก่จึงเป็นพยัญชนะที่ไม่มีหัวและวางอยู่ในตำแหน่งลำดับแรกของทั้งหมด 44 ตัว?” และ “ทำไม ธ.ธงจึงเป็นพยัญชนะที่ไม่มีหัวและวางอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 24 ของทั้งหมด 44 ตัว?”⁵⁷

ยุคต่อมาในการที่จะนำเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามเชิงประวัติศาสตร์การศึกษา (educational historian) ได้แก่ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 หน้าที่บริหารจัดการศึกษาของชาติในสมัยต่อมาจึงเปลี่ยนจากราชสำนักเมื่อครั้งสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นกระทรวงศึกษาธิการ อันเป็นช่วงวิกฤติที่มีการเบี่ยงเบนลำดับและจำนวนพยัญชนะทั้ง 44 ตัวจากคำสั่งผู้นำประเทศที่มีการออกประกาศให้นำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นทางการราวปี พ.ศ. 2483 หรือช่วงเดียวกันกับการเปลี่ยนชื่อจาก “กรุงสยาม” เป็น “ประเทศไทย” ตลอดจนการประกวดแข่งขันแต่งเพลงประจำชาติ มาจนถึงประมาณช่วง “กึ่งพุทธกาล” คือปีพุทธศักราช 2500 และในระยะต่อมาอีกประมาณ 40 ปี จึงมีการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในปีพ.ศ. 2542

ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม(literature review)ที่สอดคล้องกับประเด็นคำถามการวิจัยการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยของไทยข้อที่ 1 ตรงกับคำถามที่ว่า “**ปัจจุบันการศึกษาปฐมวัยควรเริ่มต้นที่สระก่อนพยัญชนะเพราะเหตุใด?**” นั้น สามารถหาคำตอบได้จากหนังสือแบบเรียนมูลบทบรรพกิจพบว่าเนื้อหาสาระลำดับแรกควรเริ่มต้นด้วยสระ (vowels) อันหมายถึง “รสสระ” หรือ สระเสียงสั้นกับ “สีมสระ” หรือ สระเสียงยาว รวมทั้งหมด 32 เสียง ด้วยเหตุผลที่เราจำเป็นต้องเน้นมนุษย์ในชุมชนเป็นศูนย์กลาง จึงจะสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยด้านเสรีภาพในการพูด (liberty) เพราะ“สระ” ใน ภาษาไทยเป็นรูป “สระ” ที่สมบูรณ์แบบประกอบความหมายของคำในลักษณะจตุรทิศโดยไม่ต้องมีการเดาสุ่มว่าควรออกเสียงแต่ละคำในภาษาไทยอย่างไร จุดเด่นข้อนี้ต่างจาก “สระ” ในภาษาอังกฤษโดยสิ้นเชิงดังจะเห็นได้จากข้อจำกัดของวิธีการออกเสียง (phonetics) ที่ทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ และ/หรือ ความลำบากของผู้เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง (English as a Second Language-ESL)⁵⁸

⁵⁷ ตัวอย่างจากประเด็นคำถามเมื่อมีการนำนโยบายปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยดังกล่าวไปปฏิบัติผู้วิจัยจึงสังเกตเห็นว่าอาจเป็นแนวทางการตั้งคำถามที่สร้างสรรค์ อันจะก่อให้เกิดสาธารณ ประโยชน์(public interest)ต่ออนุชนรุ่นหลัง เนื่องจากนโยบายการศึกษาจัดเป็นบริการสาธารณะ (public goods) ด้านหนึ่งที่สาธารณชนควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง จึงนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ และจะแสวงหาคำตอบที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการวิเคราะห์ในยุคที่ 3 ด้านนโยบายสาธารณะของ Allen D. Putt และ J. Fred Springer เป็นลำดับต่อไปในช่วงท้ายของบทที่ 4 นี้

⁵⁸ Larry E. Smith.(2003). “English Language, Role in International Communications.” *Encyclopedia of International Media and Communications*. Vol.1 (A-E) Academic Press, CA: An imprint Elsevier Science. p.523-527.

ตามที่พระยาศรีสุนทรโวหารกล่าวเน้นไว้ในหนังสือมูลบทบรรพกิจว่าให้สอนสระแก่เด็กปฐมวัยก่อนที่จะทำความรู้จักกับพยัญชนะทั้ง 44 ลำดับนั้น ถือได้ว่าสอดคล้องกับแนวคิดของ Putt กับ Springer ที่ชี้แนะให้นักวิจัยสาขานโยบายสาธารณะยุคที่ 3 สามารถประยุกต์ข้อมูลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สอดคล้อง กับแนวคิดการเน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง ให้ผู้มีอำนาจตามหน้าที่สามารถทำการตัดสินใจปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัยได้โดยตรง ในที่นี้ความหมายของคำว่า “สระ” หรือ (vowels) ก็คือกระแสลมหายใจที่ขึ้นมาตามหลอดลม และกระจายตัวไปตามหน้าที่ของสระเสียงสั้น กับ สระเสียงยาว อย่างสมบูรณ์แบบครบทั้ง 4 ทิศในขณะที่ภาษาอังกฤษมีรูปสระหลักเพียงแค่ 6 รูป คือ A – E – I – O – U และ Y กระจายตัวทำหน้าที่เป็น “prefix” กับ “suffix” เท่านั้น จุดเด่นของไทยในเรื่องรูปสระดังกล่าวนี้ จึงน่าจะเป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจของสาขาวิชา นโยบายสาธารณะด้านการปฏิรูปการศึกษาในอนาคตอันใกล้

2. ด้านกรณีศึกษา (case study)

โรเบิร์ต ยิน (Robert Yin. :1989.)⁵⁹ เคยกล่าวโต้แย้งถึงความจำเป็นในโอกาสต่างๆ เมื่อเราต้องอาศัยระเบียบวิธีวิจัยแบบกรณีศึกษาดังต่อไปนี้

1. เมื่อผู้วิจัยต้องการแสวงหาคำตอบจากคำถามที่ว่า “อย่างไร” หรือ “ทำไม” (How or Why Questions) ในที่นี้หมายถึง เราควรมีการเปลี่ยนแปลงการจัดรูปแบบแผนภูมิพยัญชนะไทย 44 ลำดับอย่างไร? และ ทำไมเด็กปฐมวัยจึงต้องเรียนรู้สระก่อนพยัญชนะ?

2. เมื่อผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมกรณีศึกษาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต ในที่นี้หมายถึง ผู้วิจัยสามารถทำหน้าที่ได้เพียงแค่ทบทวนลำดับเหตุการณ์ของการศึกษาปฐมวัยในอดีต เป็นกรณีศึกษาตามหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ค้นพบได้เท่านั้น การแสวงหาแผนภูมิต้นกำเนิดที่แท้จริงจึงอาจเกิดขึ้นได้จากการใช้จินตนาการ (imagination) ด้วยการเริ่มต้นพินิจพิจารณาตามหลักการของหัวใจนักปราชญ์คือ “สุ จิ ปุ ลิ” หรือ “ฟัง คิด ถาม เขียน” แล้วจึงอาจพบแนวทางการปฏิรูปที่แม่นยำตรงเชื่อถือได้ในที่สุด

3. เมื่อผู้วิจัยเผชิญกับปรากฏการณ์ร่วมสมัย (a contemporary phenomenon) ในที่นี้หมายถึงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ผู้นำรัฐบาลไทยมีการใช้อำนาจอธิปไตยเข้าแทรกแซงจำนวนพยัญชนะ กับ ลำดับพยัญชนะ ตามที่เกิดขึ้นจริงในช่วงสมัยดังกล่าว หรือแม้กระทั่งการเผชิญปัญหาการสืบค้นที่มาของการประดิษฐ์อักษรไทยก่อนสมัยกรุงสุโขทัย ย้อนไปถึงสมัยพุทธกาล อันเนื่องมาจากขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สมบูรณ์แบบที่ต่อเนื่องของอุ่ออารยธรรมต้นทางและปลายทาง

⁵⁹ Robert Yin.(1989). **Case study research: Design and Methods**, rev. ed., London: SAGE.

4. เมื่อผู้วิจัยไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ว่ากรณีศึกษาแนวทางการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยที่เกิดขึ้นตามลำดับในแต่ละช่วงยุคสมัยนั้น มีความชัดเจนในระเบียบวิธีการนำเสนอรูปแบบแผนภูมิลำดับปัญหา และ/หรือ องค์ประกอบตามหลักไวยากรณ์ ว่ามีจุดกำเนิด จุดตั้งต้นของผู้ตั้งใจประดิษฐ์อักษรไทย ตลอดจนเหตุผลในการจัดลำดับปัญหาวรรคต่างๆ ดังกล่าว

5. เมื่อผู้วิจัยมีความพึงพอใจที่จะใช้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์จากหลายแหล่งที่มา (multiple sources of evidence) เพื่อตอบคำถามการวิจัยตามผู้วิจัยอ้างถึงแหล่งที่มาต่างๆ ไว้แล้ว ในบทที่ 3

นอกจากนี้ ซี.ซี.เรกิน และเอช.เอส.เบคเคอร์⁶⁰ เคยกล่าวโต้แย้งถึงข้อแตกต่างระหว่าง “case study” กับ “variable study” ไว้ว่า “กรณีศึกษา” คือศูนย์กลางในการศึกษาเรื่องนั้นๆ ของตัวมันเองโดยไม่มีตัวแปร(variables)ต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งในที่นี้หมายถึงพยัญชนะไทย 44 ลำดับคือศูนย์กลางของการศึกษารั้งนี้ โดยยังไม่มีความต้องการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณในการอธิบายประกอบคำตอบปัญหาการวิจัย แต่จะเริ่มจุดประกายความคิดด้วยการศึกษามาตรวัดทางสถิติ 2 ระดับแรก เพื่อแสวงหาเหตุผลเชิงตรรกของพยัญชนะไทยทั้ง 5 วรคก่อน

ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่สอดคล้องกับประเด็นคำถามการวิจัยข้อที่ 2 : ลำดับพยัญชนะไทยมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเพราะเหตุใด? องค์การสหประชาชาติเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม (UNESCO) ได้เสนอแนวทางการวัดผลสำเร็จทางการศึกษาสำหรับประเทศสมาชิกทั่วโลกเป็น 2 อัตรากว้างๆ ได้แก่ “literacy rate” หมายถึงอัตราการอ่านออกเขียนได้ กับ “numeracy rate” หมายถึงอัตราการคิดเลขเป็นของเด็กนักเรียนในระบบการศึกษาภาคบังคับ ฉะนั้น เมื่อเราตั้งประเด็นคำถามการวิจัยไว้ว่าลำดับพยัญชนะไทยมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเพราะเหตุใด? ข้อมูลตามหลักฐานเชิงประจักษ์จึงปรากฏเด่นชัดออกมาสอดคล้องกับแนวทางการวัดทางสถิติ 2 ระดับ ตามที่ เอส.เอส.สตีฟเวนส์ (S.S. Stevens:1946)⁶¹ กล่าวไว้ดังต่อไปนี้ คือ

โดยธรรมชาติของข้อมูลพยัญชนะ 44 ตัวนั้น ทุกตัวจะมีชื่อเรียกเฉพาะไปตามลำดับที่สามารถสร้างมาตรวัดได้อย่างน้อย 5 พยัญชนะวรรคตามที่ปรากฏในปัจจุบันนี้ ได้แก่

1. ระดับ Nominal Level of Measurement มีทั้งหมด 5 วรคคือ

“วรรคกัณฐะ” หรือวรรคฐาน “คอ” ของมนุษย์มีทั้งหมด 7 ลำดับเริ่มต้นด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 6 ลำดับได้แก่ ก. ข. พ. ค. ศ. และ ฌ. ปิดท้ายพยัญชนะวรรคแรกนี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว ง.⁶² ในแม่ กง

⁶⁰ C.C.Ragin and H.S.Becker.(1992). **What is a Case? : Exploring the Foundations of Social Inquiry.** Cambridge University Press.

⁶¹ S.S. Stevens. “On the Theory of Scales of Measurement”, **Science**, 103: 7 June1946. อ้างใน Pual D. Leedy, **Practical Research: Planning and Design.** New York: Macmillan Publishing Company, 1983. pp.37-38.

⁶² พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.พ.ศ.2525.(2531) พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์. หน้า.205

“วรรคतालุชะ” หรือวรรณฐาน “โคณลัน” ของมนุษย์มีทั้งหมด 6 ลำดับเริ่มด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 5 ลำดับได้แก่ จ. ฉ. ช. ซ. และ ฌ. ปิดท้ายพยางค์วรรคที่ 2 นี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว ญ.⁶³ ในแม่ กน เช่น กาญจนบุรี

“วรรคัมถุชะ” หรือวรรณฐาน “ปุมเหงือก” กลางเพดานปากของมนุษย์มีทั้งหมด 6 ลำดับเริ่มด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 5 ลำดับได้แก่ ฎ. ฏ. ฐ. ท. และ ฒ. ปิดท้ายพยางค์วรรคแรกนี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว ณ. ในแม่ กน เช่น คุณประโยชน์ หรือสาธารณะประโยชน์ (public interest) ในวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขานโยบายสาธารณะ นั่นเอง

“วรรคทันตชะ” หรือฐานวรรณตามแนวดิ่ง “ฟันบนและฟันล่าง” ของมนุษย์มีทั้งหมด 6 ลำดับเริ่มด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 5 ลำดับได้แก่ ด. ต. ถ. ท. และ ธ. ปิดท้ายพยางค์วรรคแรกนี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว น. ในแม่ กน เช่นคำว่า พระเจ้าแผ่นดิน

“วรรคโษฐุชะ” หรือฐานวรรณตามแนวดิ่ง “ริมฝีปากบนและริมฝีปากล่าง” ของมนุษย์มีทั้งหมด 8 ลำดับเริ่มด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 7 ลำดับได้แก่ บ. ป. ผ. ฝ. พ. ฟ. และ ภ. ปิดท้ายพยางค์วรรคแรกนี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว ม. ในแม่ กม เช่น กิจกรรม ปฏิบัติธรรม

ส่วนที่เหลืออีก 11 ลำดับแบ่งเป็น 4 ลำดับแรกที่เป็นคำเป็น ได้แก่ ย. ถือเป็นตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” ในแม่เกย เช่นคำว่าเลย ส่วน ร. ล. ถือเป็นตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” ในแม่ กน เช่น กรกาล และตัวสุดท้ายในช่วงนี้คือ ว. ถือเป็นตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” ในแม่ เกอว เช่นคำว่า เร็ว

อีก 3 ลำดับต่อมาถือเป็นตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” ในแม่ กด คือ ศ. ษ. และ ส. เช่นคำว่า รัศมี กระดาษ โอกาส แต่ตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (empirical evidence) ตามที่ปรากฏในยุคของจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีได้มีการออกคำสั่งตัด ศ. และ ษ. ออกไป (ภาคผนวก) อีก 4 ลำดับสุดท้ายที่เด็กปฐมวัยจะได้เรียนรู้คือ ห. พ. อ. และ ฮ.

2. ระดับ Ordinal Level of Measurement มีทั้งหมด 5 วรรคเช่นกัน คือ

“วรรคกณฐุชะ” หรือวรรณฐาน “คอ” ของมนุษย์มีทั้งหมด 7 ลำดับเริ่มด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 6 ลำดับได้แก่ ก. ลำดับที่1 ข. ลำดับที่2 ช. ลำดับที่3 ค. ลำดับที่4 ศ. ลำดับที่5 และ ฌ. ลำดับที่6 ปิดท้ายพยางค์วรรคแรกนี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว ง. ลำดับที่7 ในแม่กง

“วรรคतालุชะ” หรือวรรณฐาน “โคนลิ้น” ของมนุษย์มีทั้งหมด 6 ลำดับเริ่มด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 5 ลำดับได้แก่ จ. ลำดับที่8 ฉ. ลำดับที่9 ช. ลำดับที่10 ซ. ลำดับที่11 และ ฌ. ลำดับที่12 ปิดท้ายพยางค์วรรคที่ 2 นี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว ญ. ลำดับที่13 ในแม่กน

“วรรคัมถุชะ” หรือวรรณฐาน “ปุมเหงือก” กลางเพดานปากของมนุษย์มีทั้งหมด 6 ลำดับเริ่มด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 5 ลำดับได้แก่ ฎ. ลำดับที่14 ฏ. ลำดับที่15 ฐ. ลำดับที่16 ท. ลำดับที่17 และ ฒ. ลำดับที่18 ปิดท้ายพยางค์วรรคแรกนี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว ณ. ลำดับที่19 ในแม่กน

⁶³ แหล่งเดิม หน้า 292.

“วรรคตันตชะ” หรือฐานวรรคตามแนวดิ่ง “พื้นบนและพื้นล่าง” ของมนุษย์มีทั้งหมด 6 ลำดับเริ่มด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 5 ลำดับได้แก่ ด. ลำดับที่ 20 ต. ลำดับที่ 21 ถ. ลำดับที่ 22 ท. ลำดับที่ 23 และ ฐ. ลำดับที่ 24 ปิดท้ายพยางค์วรรคแรกนี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว น. ลำดับที่ 25 ในแม่กน

“วรรคโษฐชะ” หรือฐานวรรคตามแนวดิ่ง “ริมฝีปากบนและริมฝีปากล่าง” ของมนุษย์มีทั้งหมด 8 ลำดับเริ่มด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” 7 ลำดับได้แก่ บ. ลำดับที่ 26 ป. ลำดับที่ 27 ผ. ลำดับที่ 28 ฝ. ลำดับที่ 29 พ. ลำดับที่ 30 ฟ. ลำดับที่ 31 และ ภ. ลำดับที่ 32 ปิดท้ายพยางค์ วรรคแรกนี้ด้วยตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” คือตัว ม. ลำดับที่ 33 ในแม่กม

ส่วนที่เหลืออีก 11 ลำดับแบ่งเป็น 4 ลำดับแรกที่เป็นคำเป็น ได้แก่ ย. ลำดับที่ 34 ถือเป็นตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” ในแม่เกย เช่นคำว่าเลย ส่วน ร. ลำดับที่ 35 ล. ลำดับที่ 36 ถือเป็นตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” ในแม่ กน เช่น กร กาล และตัวสุดท้ายในช่วงนี้คือ ว. ลำดับที่ 37 ถือเป็นตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” ในแม่ เกอว เช่นคำว่า เร็ว

อีก 3 ลำดับต่อมาถือเป็นตัวสะกดที่เป็น “คำตาย” ในแม่ กต คือ ศ. ลำดับที่ 38 ษ. ลำดับที่ 39 และ ส. ลำดับที่ 40 เช่นคำว่า รัศมี กระดาษ โอกาส แต่ตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (empirical evidence) ตามที่ปรากฏในยุคของจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีได้มีการออกคำสั่งตัด ศ. และ ษ. ออกไป ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขโดยผู้รู้ และ/หรือ นักวิชาการในภายหลัง สิ้นสุดสมัยเผด็จการครองเมืองเชื่อกันแล้วชาติจะพินาศในทฤษฎี Elite Model แล้วเด็กปฐมวัยหรือแม้แต่กระทั่งผู้ใหญ่ก็ไม่สามารถทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างคำว่า “เศษส่วน” ในวิชาพีชคณิตกับคำว่า “ปฏิเสธ” เมื่อไม่ต้องการเกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด

สำหรับ 4 ลำดับสุดท้ายใน Ordinal Level of Measurement ที่เด็กปฐมวัยจะได้เรียนรู้ คือ ห. ลำดับที่ 41 พ. ลำดับที่ 42 อ. ลำดับที่ 43 และ ฮ. ลำดับที่ 44 นั่นเอง

เมื่อมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระเชิงนโยบาย (policy content) ของการศึกษาเด็กระดับปฐมวัย เราจะพบนัยสำคัญในการปฏิรูปการนำเสนอพยางค์ 44 ตัวในแบบเรียนเร็วที่มีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2442 โดยไม่ต้องรอให้เด็กนักเรียนปฐมวัยโตพอที่จะทำความเข้าใจเรื่องพยางค์วรรคในระดับประถมปลาย และ/หรือ มัธยมต้น อีกทั้งในระบบการศึกษาภาคบังคับ

นักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (policy analyst) จึงมีโอกาสดีที่จะใช้ข้อชี้แนะตามที่ Allen Putt กับ Fred Springer เสนอไว้เกี่ยวกับความหลากหลายของมุมมองในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการศึกษาของเด็กปฐมวัย เพื่อเสนอแนะเนื้อหาสาระในรูปแบบใหม่ๆ ที่เป็นนวัตกรรม (innovation) ให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเชิงนโยบายนำลงสู่การปฏิบัติ (implementation) พร้อมๆ กัน 2 ทางคือ top-down และ bottom-up ในกระบวนการนโยบายสาธารณะตามที่ทราบดีกันโดยทั่วไปอยู่แล้ว

ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่สอดคล้องกับประเด็นคำถามการวิจัยข้อที่ 3: รูปแบบเรียนเร็วตามที่มีการนำเสนอมากกว่า 100 ปีแล้วนั้น ควรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร? นั้นได้แก่แนวทางการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรูปแบบเพื่อเรียงพยานะประกอบรูปภาพควบคู่ไปกับลำดับตัวเลข 44 ลำดับเสียใหม่⁶⁴ จึงจะสามารถเรียกได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (incrementalism) เนื่องจากครูผู้สอนคือผู้ปฏิบัติงานระดับล่างหรือ “street-level bureaucrats” มักเริ่มต้นสอนพยานะแก่เด็กปฐมวัยโดยไม่สนใจหลักปฏิบัติที่มีมาแต่โบราณ ตลอดจนขาดโอกาสในการตั้งข้อสังเกตเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายจากเบื้องล่าง(bottom-up)สู่เบื้องบน ซึ่งจะสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของผู้ปฏิบัติงานในแนวหน้า ตามที่ไมเคิล ลิปสกี (Michael Lipsky. :1980.)⁶⁵ เจ้าของงานวิจัยที่มีจุดเน้นเรื่องบทบาทของครูที่ควรจะสนองตอบต่อความจำเป็นพื้นฐานทางการศึกษาของเด็กนักเรียนแต่ละคนและควรต้องพัฒนาเทคนิคการนำเสนอบทเรียนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตลอดจนประหยัดเวลาและงบประมาณแผ่นดินอยู่เสมอ

แนวคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวอาจเริ่มด้วยการปรับปรุงแก้ไขตลอดจนปฏิรูปด้วยการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการนำเสนอพยานะ 44 ลำดับ จากเดิม 9 ช่องในแนวตั้ง กับอีก 5 ช่องในแนวนอนเป็นอาทิ และ/หรือ แบบอื่นๆ ที่มีผู้พยายามจัดเรียงให้ลำดับพยานะประกอบรูปภาพและคำกลอนดังกล่าว ลงตัวในกรอบตารางหรือพื้นที่ที่เหมาะสมในการส่งมอบเนื้อหาสาระเบื้องต้นของหลักสูตรการศึกษาเด็กปฐมวัยโดยไม่มีเลขกำกับควบคู่ไปอีกโสดหนึ่ง เพื่อผลพลอยได้ในการทำความเข้าใจพยานะวรรคตลอดจนการฝึกทักษะด้านคณิตศาสตร์อย่างง่าย จึงอาจเป็นสาเหตุให้เด็กไทยไม่ใคร่รักวิชาคำนวณเท่าใดนักไม่ว่าจะเป็นวิชาเลขคณิต เรขาคณิต พีชคณิต เป็นต้น

ความสำคัญของลำดับที่ (ordinal scale) ในระบบพยานะไทยอาจส่งผลสะท้อนที่นำมาหัตถศรยไจระหว่างวิชาเลขคณิต กับ ภาษาไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้คือ

เมื่อเด็กเรียนรู้ว่าพยานะลำดับที่ 1 คือ ก. ตามด้วยพยานะลำดับที่ 8(๘) คือ จ. ผลบวกที่ได้หลังจากเติมสระ “อิ” ซึ่งยังไม่จำเป็นต้องแทนค่าเป็นตัวเลขนั้น จึงได้ผลลัพธ์เท่ากับ 9(๙) ในที่นี้หมายถึงคำว่า “กิจ” แปลว่า “งาน” นั่นคือเมื่อมีงานทำเท่ากับได้ค่าจ้างตอบแทนเป็นตัว “เงิน” จึงจะทำให้การดำเนินชีวิตของเราก้าวหน้าโดยพิจารณาจากผลลัพธ์ที่คำนวณออกมาแล้วได้เลข 9(๙) ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังเยาวชนระดับปฐมวัยให้รักการมีงานทำโดยไม่เกียจคร้านอยู่ในระบบเศรษฐกิจพอเพียง(sufficiency economy)โดยไม่ต้องคอยจ้องแต่จะเบียดเบียนหรือเอารัดเอาเปรียบกัน

⁶⁴ ความแตกต่างระหว่างมูลบทบรรพกิจกับแบบเรียนเร็วอยู่ตรงประเด็นที่ว่า แบบเรียนเร็วมีรูปทรงอันเป็นเนื้อหาของพยานะ 44 ตัวประกอบรูปภาพอยู่บนกระดาษเพียงแผ่นเดียวให้เด็กปฐมวัยได้ท่องจำและมีจำนวนที่พิมพ์ออกเผยแพร่ในรูปแบบของแผ่นโปสเตอร์นับหลายล้านแผ่นทั่วประเทศจนกลายเป็นกระแสนิยมให้เกิดความเข้าใจผิดคิดว่าพอเพียงต่อการเริ่มต้นแต่มูลบทบรรพกิจมีจำนวนตีพิมพ์ครั้งละไม่เกิน 1,000 เล่ม โดยมีเนื้อหาสาระประกอบคำอธิบายเบ็ดเสร็จ 6 ส่วนคือ มูลบทบรรพกิจ วาหนิต์นิกรณ์ อักษรประโยค สังโยคพิธาน ไวยากรณ์พิจารณ และพิศาลการันต์ ที่คนรุ่นใหม่เกือบครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาไม่คุ้นเคยเลยแม้แต่น้อย

⁶⁵ Michael Lipsky เสนอบทความไว้ในเรื่อง Street-Level Bureaucracy: Dilemmas of the individual in public services. 1980.p.

ตัวอย่างพอสั่งเขปอีกประการที่เป็นตรรกเชื่อมโยงกันในที่นี้คือเมื่อเด็กเรียนรู้ว่าพยัญชนะ ลำดับที่ 7 คือ ง. ตามด้วยพยัญชนะลำดับที่ 25 คือ น. ผลบวกที่ได้หลังจากเติมสระอา และ/หรือ สระเอ กับ สระอิ ซึ่งไม่มีค่าเป็นตัวเลขนั้น จึงได้ผลลัพธ์เท่ากับ 32 ในที่นี้หมายถึงเมื่อมี “งาน” ก็เท่ากับได้ออกกำลังกายในส่วนประกอบของสรีระครบทั้ง 32 ประการให้มีความแข็งแรงสมบูรณ์ในชีวิตประจำวัน

3. ด้านนโยบายสาธารณะ (policy research)

สำหรับการวิจัยเรื่อง “นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย: กรณีศึกษาประวัติความเป็นมา ของการศึกษาปฐมวัย” นี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีแบบ Descriptive Theories อันมีประเด็นคำถาม ในการสร้างกลุ่มทฤษฎีดังกล่าว 2 แนวทางคือการเริ่มประโยคคำถามด้วยคำว่า อะไร/what? กับ ทำไม/why? ของ William L. Morrow แล้วจึงทำการแสวงหาคำตอบเพื่อบอกเล่า และ/หรือพรรณนาควบคู่ไปกับแนวคิดทฤษฎีแบบ Normative Theories ในการสร้างกลุ่มทฤษฎีดังกล่าวอีก 2 แนวทางด้วยการแสวงหาคำตอบ ของกลุ่มทฤษฎีดังกล่าวจากคำไขปริศนา (keywords) ที่แฝงอยู่ใน ประโยคคำถามด้วยคำว่า “good/ดี กับ should/ควรจะ” ตลอดจนแสวงหาคำตอบที่ก่อให้เกิด การปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริงด้วยกลุ่มทฤษฎีที่เริ่มประโยคคำถามด้วยคำว่า how/อย่างไร? กับ when/เมื่อใด?

สารนิพนธ์ฉบับนี้จึงเขียนขึ้นเพื่อการแสวงหาแนวทางการดำเนินงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะ (Policy Research) เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัยด้วยการนำคุณลักษณะเด่น 6 ประการตามที่ อัลเลน ดี. พุทท์ และเจ.เฟรด สปริงเกอร์ (Allen D. Putt and J. Fred Springer :1989)⁶⁶ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Policy Research: Concepts, Methods, and Applications ได้แก่ Human Centered; Pluralistic; Multi-Perspective; Systematic; Decision-Relevant และ Creativity แนวทางการดำเนินการวิจัยดังกล่าวนับเป็นพัฒนาการเข้าสู่ยุคที่ 3 ของสาขาวิชานโยบายสาธารณะนี้ เป็นสำคัญในการเสนอแนะข้อปรับปรุงเชิงนโยบายให้แก่ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจให้เป็นตามลำดับดังต่อไปนี้ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพากรอบแนวความคิด (conceptual framework) แล้วเดินตามโครงสร้างความสัมพันธ์ตัวแปรใดๆ

4.1 Human Centered หมายถึง คุณลักษณะเด่นประการแรกของการวิจัยนโยบายสาธารณะ ที่มุ่งเน้นประเด็นปัญหาของมนุษย์ในชุมชนเป็นศูนย์กลางในที่นี้ก็คือปัญหาการจัดลำดับ พยัญชนะ เพื่อการศึกษาของเด็กปฐมวัยให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ตลอดจนศักดิ์ศรีแก่มวลมนุษยชาติในอนาคต คุณค่า (values) ของการจัดลำดับความสำคัญ

⁶⁶ Allen D. Putt and J. Fred Springer. (1989). **Policy Research: Concepts, Methods, and Applications.** Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc., pp. 19-23.

ก่อนและหลังเพื่อการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่ควรเริ่มด้วยสระ (vowels) กับพยัญชนะ (alphabets) ถือได้ว่าเป็นแก่นแท้ของงานวิจัยเชิงนโยบายหรือสารนิพนธ์ฉบับนี้

4.2 Pluralistic เมื่อเราเน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลางของงานวิจัยเชิงนโยบายเราจำเป็นต้องหาหลักฐานเชิงประจักษ์(empirical evidence)มาประกอบคำพรรณนา และอธิบายให้เห็นประโยชน์ และความจำเป็นของการลำดับพยัญชนะตามเหตุและผลที่มีคุณลักษณะแบบ“พหุนิยม”ที่สอดคล้องกับกระบวนการทางสังคมและการเมือง เราจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงข้อมูลการวิจัย(policy research information) ที่จะมาสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้ จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตั้งคำถามการวิจัยว่าทำไม/อย่างไรเพื่อหาแนวทางสนับสนุนเนื้อหาสาระที่เหมาะสมที่สุดต่อระดับการศึกษาของเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ที่ได้จึงจะเป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าที่จะเสริมทักษะการเรียนรู้ ด้านการอ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็นไปพร้อมๆ กัน

4.3 Multi-Perspective เมื่อธรรมชาติของนโยบายสาธารณะจำเป็นต้องอาศัยลักษณะการวิจัยแบบพหุนิยมดังที่ได้อธิบายแล้ว งานวิจัยเชิงนโยบายจึงต้องมีลักษณะหลากหลายมุมมอง ต่อประเด็น ปัญหาการปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัย ด้วยการแสวงหานัยสำคัญต่อองค์ความรู้ในลักษณะสหวิทยาการ (interdisciplinary approach) โดยผู้วิเคราะห์นโยบายจำเป็นต้องให้คำนิยามปัญหา (problem definition) เป็นลำดับแรกตามที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 ประกอบกับแนวทางการนำเสนอความหลากหลายของนันทาคณะ เพื่อสะท้อนหลักการแก้ปัญหาการปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัย เนื่องจากปัญหาการศึกษาเป็นปัญหาสาธารณะที่มีความสลับซับซ้อน นักวิเคราะห์นโยบายจึงจำเป็นต้องแสวงหาระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบายที่มีความหลากหลาย ตลอดจนแหล่งที่มาของข้อมูลที่มีความหลากหลายประกอบการวิเคราะห์/ตีความเช่นเดียวกัน

4.4 Systematic การวิจัยเชิงนโยบายมักจำเป็นต้องอาศัยตรรกพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อแสวงหาข้อมูลประกอบประเด็นต่างๆ ของนโยบายด้านใดด้านหนึ่ง เนื่องจากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในฐานะที่เป็นแนวทาง การสร้างองค์ความรู้ มักจะตั้งอยู่บนพื้นฐานการแสวงหาความรู้ความจริงตามลำดับ 2 ขั้นตอนในการตอบคำถามสุดท้ายที่ว่า “รูปแบบการนำเสนอไปสู่โอกาสที่ดีกว่าของพยัญชนะ 44 ลำดับ ควรมีการปฏิรูปให้สอดคล้อง กับสรีระมนุษย์อย่างไรบ้าง?” อาจแยกวิเคราะห์ได้เป็น 2 ส่วนได้แก่

ส่วนแรกคือการทำความเข้าใจแนวความคิด (concepts) ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริงอย่างเป็นระบบที่ชัดเจน เราอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าข้อค้นพบเชิงวิทยาศาสตร์ (scientific statements) เกิดจากความสามารถในการตั้งข้อสังเกตที่เกิดขึ้นจริงตามหลักชีววิทยาและธรรมชาติทางสรีระของมนุษย์ในโลก ในที่นี้หมายถึงการวางระบบพยัญชนะไทยให้สอดคล้องและ

เชื่อมโยงทั้ง 3 ระดับตั้งแต่ความคิด คำพูด กับการลงมือกระทำหรือในทางกลับกันดังปรากฏในบทสรุปตามข้อสังเกตของ Chakratit Dhanagom(2009)⁶⁷

ส่วนที่ 2 ของข้อค้นพบทางวิทยาศาสตร์ได้แก่การเก็บรวบรวม และตีความข้อมูลที่มีมาตรฐานรองรับ ตลอดจนก่อให้เกิดแนวทางที่นักวิเคราะห์ท่านอื่นๆ สามารถกระทำการทดสอบซ้ำ (replicable by other analysts) ด้วยวิธีสังเกตการณ์ตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (empirical evidence) ทั้งนี้เพื่อยืนยันความถูกต้องแม่นยำตรงของการค้นพบ ตามข้อสังเกตของผู้เสนอแนวคิดที่เป็นนวัตกรรม(innovation)เป็นคนแรกในยุคปัจจุบัน โดยมีความประจวบเหมาะกับผู้สมัยและกาลเวลา ใน 2 ลักษณะคือยุคดิจิทัล (Digital Age) ตั้งต้นประมาณปี ค.ศ.1993 หรือ พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน กับกาลเวลาเมื่อนับจากตัวเลขพุทธศักราชปีปัจจุบันคือ 2555 บวกกับ 45 ปี ตลอดช่วงเวลาหลังจากที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้สำเร็จแล้ว ทรงตัดสินพระทัยเสด็จออกเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก ในวันอาสาฬหบูชาอันเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา ที่มีองค์ประกอบของคำว่าพระรัตนไตรยครบสมบูรณ์เป็นครั้งแรก เราจึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่าปีปัจจุบันเป็นปีที่ 2600 ที่พุทธศาสนิกชนร่วมใจกันเฉลิมฉลองดังที่ปรากฏเป็นข่าวออกไปทั่วโลกขณะนี้

4.5 Decision-Relevant นับเป็นองค์ประกอบที่สามารถตอบคำถามสุดท้ายของการวิจัยครั้งนี้ได้เช่นกันเนื่องด้วยนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในยุคที่ 3 ไม่ควรด่วนสรุปหรือทักท้วงเอาเองว่าการตัดสินใจเชิงนโยบายของกลุ่มผู้มีอำนาจตามหน้าที่ (educational authority) ในการส่งมอบรูปแบบการนำเสนอพญูชนะไทยในแบบเรียนเร็วตั้งแต่ปีพ.ศ. 2442 และ/หรือ ไม่ควรด่วนสรุปหรือทักท้วงเอาเองว่าการตัดสินใจเชิงนโยบายของรูปแบบการนำเสนอพญูชนะไทยของจอมพล ป. พิบูลสงครามอย่างใดอย่างหนึ่งคือแนวทางปฏิรูปเพื่อแก้ปัญหาการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่สมบูรณ์แบบ

ด้วยเหตุนี้เราจึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางการนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมอย่างแท้จริงต่อไปในอนาคต โดยการตั้งข้อสันนิษฐานเบื้องต้นย้อนกลับไปถึงช่วงปีที่เจ้าชายสิทธัตถะเริ่มตัดสินพระทัยเสด็จออกบวชเมื่อพระชนมายุ 29-35 พรรษา รวมเป็นเวลา 6 ปี อันประกอบด้วยการเริ่มให้คำนิยามการตัดสินใจเชิงนโยบายที่เราอาจจะเลยการจัดระเบียบใหม่ เพื่อนำเสนอลำดับพญูชนะให้เด็กปฐมวัยได้ศึกษาเล่าเรียน

ในอดีตผู้มีอำนาจในการตัดสินใจระดับสูงเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศมักมีหน้าที่ในการชี้ประเด็นปัญหาเชิงนโยบาย แต่กระบวนการดังกล่าวไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่ทำหน้าที่ระดับต่างๆ ตามกระบวนการบริหารเนื่องจากพญูชนะไทย 44 ลำดับมีคุณลักษณะเด่นที่เป็นทรัพย์สินสมบัติของสาธารณะชนคนไทยหรือ “Public Goods” ปวงชนชาวไทยทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมในการตั้งข้อสังเกตในการสร้างประโยค

⁶⁷ Chakratit Dhanagom (2009) จากประโยคที่ว่า “For my personal concluding remarks, understanding Buddhist philosophy means understanding the interrelatedness between our hands, tongue, and brain.”

คำถาม ตลอดจนประโยชน์สมมติฐานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำ (validity and reliability) อย่างเหมาะสมต่อไปในอนาคต ซึ่งอยู่นอกเหนือขอบเขตการวิเคราะห์วิจัยของสารนิพนธ์ฉบับนี้

4.6 Creative นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถตอบคำถามสุดท้ายของการวิจัยครั้งนี้ได้อีกเช่นกัน เนื่องด้วยการวิจัยเชิงนโยบายจำเป็นต้องอาศัยจินตนาการ (imagination) ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ (creative thought) ในการพัฒนาเทคนิคการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาเชิงนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อหวังผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยให้สามารถมีศักยภาพกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมตามความเป็นจริง นั่นก็หมายถึงนักวิจัยเชิงนโยบาย (policy researcher) จำเป็นต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่อปัญหาที่ท้าทายความพยายามที่จะแก้ไขสถานการณ์ของปัญหาสังคมมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) อยู่ตลอดเวลา

เนื่องจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ อาศัยแนวทางการประยุกต์ระเบียบวิธีวิจัยด้านนโยบายสาธารณะที่มีความหลากหลาย (multiple methods of inquiry) ตามที่ William N. Dunn⁶⁸ ได้ชี้แนะไว้เป็นแนวทางในการนำเสนอผลการวิเคราะห์นโยบายที่มีความคล้ายคลึงกับแนวทางของ William D. Coplin (1975) จากหนังสือเรื่อง *Introduction to the Analysis of Public Policy from a Problem-Solving Perspective* ที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าลำดับการนำเสนอเนื้อหาสาระเชิงนโยบายนั้น มิใช่เพียงแต่จะเน้นแนวทางของการตั้งคำถามการวิจัยอย่างเหมาะสมก่อนก้าวสู่กระบวนการวิจัยต่อในลำดับอื่นๆ ดังที่กล่าวแล้วในบทที่ 1 แต่ควรจะเน้นแนวทางการเชื่อมโยงลำดับการนำเสนอเนื้อหาสาระเชิงนโยบายให้สามารถแสวงหาข้อสรุปเพื่อนำลงสู่การปฏิบัติ (action) ได้จริงด้วย

นอกจากนี้ William N. Dunn ได้นำเสนอแนวทางการโต้แย้งเชิงนโยบาย (policy argumentations) ว่ามีองค์ประกอบสำคัญทั้งหมด 6 ส่วน⁶⁹ คือ

1. Policy-relevant information ในที่นี้หมายถึงความถูกต้องสอดคล้องกันของเนื้อหาสาระที่เป็นไปตามความจริงตั้งแต่เริ่มมีการประดิษฐ์พร้อมกับการวางลำดับอักษรไทยในแคว้นมคธ ดังกล่าว ประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัยที่สารนิพนธ์ฉบับนี้ทำการทบทวนวรรณกรรมเพื่อแสวงหาแนวทางการอธิบายบทบาทของ “รัฐ” โดยการนำของบูรพมหากษัตริราชเจ้าแห่งสยามประเทศ ที่ต่างก็ทรงตระหนักในภาระหน้าที่ของกษัตริย์ในการรักษาความต่อเนื่อง เพื่อเป็นการหยิบยื่นแนวทางการใช้พยุชนะไทยให้แก่ “ราษฎร” ได้ใช้เป็นพื้นฐานการศึกษา ตลอดจนการสื่อสารทางภาษามาช้านานประมาณ 800 ปี

⁶⁸ William N. Dunn, “Policy Reforms as Argument,” in *The Argumentative Turn in Policy Analysis and Planning*, ed. John Gorester and Frank Fischer (Durham, NC: Duke University Press, 1993): p.293-326.

⁶⁹ องค์ประกอบทั้ง 6 ส่วนนี้มีพื้นฐานมาจากการที่ วิลเลียม เอ็น. ดันน์ อ้างถึงผลงานของ Stephen Toulmin, *The Uses of Argument* (Cambridge: Cambridge University Press, 1958).

ครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขบทบาทของ “รัฐ” ตามที่บูรพมหากษัตริราชเจ้าแห่งสยามประเทศเคยทรงดูแลปรับแก้ให้ถูกต้องเหมาะสมไปตามกาลสมัยนั้น จึงกลายมาเกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทที่สำคัญดังกล่าวนี้ โดย “ผู้นำรัฐบาล” ที่มักกระทำการออกคำสั่งผ่านโครงสร้างของระบบราชการ(bureaucratic structure)แบบกระทรวง ทบวง กรม โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงมาช้านานกว่า 8 ทศวรรษ ดังปรากฏตามหลักฐานการเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนระหว่างหน้าที่ด้านการรักษาความถูกต้องแม่นยำตรงในการใช้ลำดับพยานะวรรคตอนต่างๆ กับ หน้าที่ของผู้นำรัฐบาลในการสร้างชาติ (nation-building functions) ในลักษณะของการแปลงรูปแบบสังคมไทยเข้าสู่กระบวนการความทันสมัย (modernization) ได้แก่ การเปลี่ยนวันปีใหม่จาก 13 เมษายน เป็น 1 มกราคม เมื่อปีพ.ศ. 2483 การแต่งทำนองและเนื้อร้องเพลงประจำชาติไทย การเปลี่ยนชื่อจาก “สยาม” เป็น “ประเทศไทย”⁷⁰ อีกทั้งยังมีการออกคำสั่งยกเลิกการใช้พยานะวรรคตัว เช่น ฏ ฎ ฐ ท ฒ ณ โดยไม่ได้ไตร่ตรองถึงความสำคัญของวรรคัทธนะนี้ว่า คือวรรคที่สำคัญที่สุดในการอธิบายเพื่อบ่งชี้แนวทางการดำเนินการบริหารปกครองชาติบ้านเมือง นอกจากนี้ยังปรากฏตัวอย่างมีคำสั่งยกเลิก ศ. กับ ช. แล้วให้ใช้ ส. แทนที่อำนาจทางการเมืองเคยสร้างความปั่นป่วนให้แก่วงการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ทศวรรษ (ภาคผนวก ค)

เนื่องจากรูปแบบการนำเสนอแบบเรียนเบื้องต้นสำหรับเด็กปฐมวัยที่เราพอหาได้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์นั้น เพิ่งจะเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ที่รู้จักกันในนาม “แบบเรียนเร็ว” ในลักษณะของตาราง (Table) บทท่องจำที่คล้องจองกันเป็นกลอนแปดพร้อมรูปภาพประกอบมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ก่อนหน้านี้ผู้วิจัยยังไม่สามารถค้นพบรูปแบบเรียนเร็วเบื้องต้นดังกล่าวจากการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ว่าเคยมีปรากฏมาก่อน ณ ที่ใด จะมีก็เพียงหลักฐานที่ปรากฏตามหลักศิลาจารึกอันมีเนื้อความอธิบายถึงสภาพการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมสมัยกรุงสุโขทัย

ในปัจจุบันเราจึงพบเห็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไปว่า เด็กปฐมวัยของไทยเรายังไม่มีโอกาสสัมผัสกับเนื้อหาเบื้องต้นที่ทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ด้วยการให้ความสำคัญกับการลำดับพยานะไทยทั้ง 44 ตัว ลงไปในแผนภูมิตามสระทั้ง 3 ส่วนของร่างกายที่ควรนำเสนอให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันเป็นวัตถุประสงค์หลักของสารนิพนธ์ฉบับนี้ที่ต้องการนำเสนอแนวทางการปฏิรูปนโยบายการศึกษาปฐมวัยให้เป็นระบบข้อมูลเบื้องต้นที่มีหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) สอดคล้องกันเชิงนโยบาย (Policy-relevant information)นี้ ในลักษณะที่เราสามารถนำเสนอแนวความคิดแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายจากล่างขึ้นบน (bottom up) ตาม “โอกาส”⁷¹ ของการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย (policy process) ที่ระดับปัจเจกบุคคลในฐานะ “ราษฎร” จะพึงมีบทบาทด้านการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยต่อ “รัฐ” บ้าง สืบต่อไปในอนาคต

⁷⁰ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. กีเลนประลองเชิง. ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 18 พฤษภาคม 2555 หน้า 3.

⁷¹ คำว่า “โอกาส” ในที่นี้หมายถึง problem as opportunities ตามที่นิยามไว้แล้วในบทที่ 1

2. Policy claim การที่เราจะสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย (policy process) ในฐานะปัจเจกบุคคลที่จะกระทำการโต้แย้งเพื่อหาข้อสรุปการนำเสนอแผนภูมิลำดับพญฺชนะที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแท้จริง ด้วยการ “สมอ้าง” หรือ “ทีกัก” เอาเองได้นั้น เราจำเป็นต้องกระทำการให้เหตุผลสนับสนุน “การสมอ้าง” นั้นได้ด้วย ว่ารูปแบบการนำเสนอลำดับพญฺชนะไทยทั้ง 44 ตัวจะมีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญต่อหน้าที่ของสรีระทั้ง 3 ส่วนดังกล่าวแล้ว จากลักษณะของการโต้แย้งต่อแนวทางการนำเสนอตาม “แบบเรียนเร็ว” อันมีที่มาจาก “บทบาทภาครัฐ” มาช้านานกว่า 100 ปี ก็จะพบว่าแนวทางการปฏิรูปให้เป็นระบบใหม่นี้มีความเหมาะสมกว่า เพราะสามารถตอบคำถามด้วยเหตุผลที่ว่า “ทำไม” (why) การให้ความสำคัญต่อลำดับพญฺชนะแต่ละวรรคจึงมีความหมาย ตลอดจนนับได้ว่ามีความสำคัญต่อความจำเป็นพื้นฐานของการศึกษาปฐมวัย

แต่ถ้าหากเราตั้งคำถามว่า “ทำไม” (why) ในส่วนของ “Policy claim” ก็จำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่หลักฐานเชิงประจักษ์ของคำว่า “ด้วยเหตุนี้” (Therefore) อันหมายถึงเมื่อพญฺชนะวรรคทั้ง 5 สามารถนำไปเทียบเคียงบรรจุ (superimpose) ลงในกระดูกนิ้วมือทั้ง 5 ของมนุษย์ในขณะยกมือทั้ง 2 ขึ้นให้จากระดับหน้าอกแล้วลากเส้นตั้งฉากขึ้นไปสู่ฐานคอ (กัณฐะ) เรียงลำดับในแนวนอนจนถึงฐานริมฝีปาก (โอษฐ์) แล้ว ด้วยเหตุนี้ (Therefore) เราจึงจะพบความมหัศจรรย์ที่ว่าฐานคอ (กัณฐะ) ตรงกับนิ้วหัวแม่มือในวรรคที่ 1 จนถึงฐานริมฝีปาก (โอษฐ์) ตรงกับนิ้วก้อยในวรรคที่ 5 พอดี

ด้วยเหตุนี้ (Therefore) เราจึงสามารถสรุปเป็นข้อโต้แย้งในการนำเสนอ นโยบาย (policy claim) เพื่อปฏิรูปการศึกษาปฐมวัย (policy change) ได้อย่างมั่นใจว่า กุลบุตร กุลธิดา ต่างก็สามารถเข้าใจลำดับพญฺชนะไทยควบคู่ไปกับพัฒนาการด้านสรีระที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการไหว้ของไทย มาแต่โบราณหรือพุทธกาลนั่นเอง

3. Warrant ในที่นี้หมายถึงฐานคิดในการรับประกันการนำเสนอข้อโต้แย้งเชิงนโยบาย เพื่อหาข้อสรุปที่เปิด “โอกาส” ให้นักวิเคราะห์วิจัยสามารถดำเนินการนำเสนอจาก Policy-relevant information ไปสู่ Policy claim อย่างมีเหตุผลที่เนื่องด้วยวิธีการหยั่งรู้ (intuitive) ที่ต่างไปจากบทบาทเดิมตามอำนาจหน้าที่ (authoritative) ของกระทรวงศึกษาธิการ และ/หรือ คณะกรรมการราชบัณฑิตยสถานในประเด็นที่จะตอบคำถามว่า “ทำไม” (why) การให้ความสำคัญต่อลำดับพญฺชนะแต่ละวรรคจึงมีความหมายตลอดจนนับสำคัญต่อความจำเป็นพื้นฐานการศึกษาปฐมวัย แต่คำถามว่า “ทำไม” (why) ในส่วน Warrant นี้จะมุ่งเน้นไปที่หลักฐานเชิงประจักษ์ของคำว่า “เริ่มตั้งแต่” (since) อันหมายถึงเมื่อมีพญฺชนะทั้งหมด 44 ลำดับ เราก็คควรให้ความสำคัญต่อการรักษาลำดับดังกล่าวสืบต่อไปในอนาคต

เริ่มตั้งแต่ (Since) สมัยพุทธกาลที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเสด็จลงมาประสูติในวรรณกษัตริย์ แคว้นมคธ เข้าใจว่าภาษามคธน่าจะประกอบไปด้วยพญฺชนะมากกว่า 44 ตัว เนื่องด้วยอิทธิพลของภาษาสันสกฤต อันมีรากฐานมาจากคำอธิบายในคัมภีร์พระเวท (Vedas) นานกว่าหมื่นปี เราจึงสามารถสรุปเป็นข้อโต้แย้งในการนำเสนอหลักประกันเชิงนโยบาย (warrant) เพื่อ

ปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมั่นใจว่า กุลบุตร กุลธิดา ต่างก็สามารถเข้าใจลำดับพยัญชนะไทยควบคู่ไปกับบทสวดมนตร์ “อิติปิโส ภควา” อันเป็นบทสวดเพื่อสรรเสริญพระพุทธคุณในฐานะที่ทรงเป็น “ครู” ของเหล่าเทวดาและมวลมนุษย์ทั้งหลายในลักษณะที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการไหว้พระสวดมนตร์ของไทยมาแต่โบราณอีกด้วย

4. Backing หมายถึงส่วนที่เราจะนำมาสนับสนุนการรับประกันให้เกิดความถูกต้องแม่นยำของลำดับพยัญชนะวรรคกัณฐะหรือฐานคอในส่วนที่ขาดหายไป อาทิ การที่เราตั้งข้อสังเกตเห็นว่าคณะกรรมการราชบัณฑิตยสถาน อาจมีมติที่ประชุมให้ละเว้นการพิจารณาความสำคัญของพยัญชนะลำดับที่ 3 คือ ข. และลำดับที่ 5 คือ ค. ว่าไม่นิยมใช้แล้วนั้น จะมีผลกระทบต่อพยัญชนะปลายวรรคลำดับที่ 7 คือ ง. (ในฐานะตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” ใน “แม่กง”) อันหมายถึงตัวสะกดของคำว่า “แสง” หรือแสงตะวันตามธรรมชาตินั่นเอง เมื่อแสงดังกล่าวส่องผ่านละอองน้ำย่อมจะเกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ต้องการใช้พยัญชนะลำดับที่ 7 คือ ง. อันหมายถึงตัวสะกดของคำว่า “รุ่ง” ที่ปรากฏแก่สายตาเราทั้งหลายรวมทั้งหมด 7 สี ฉะนั้นเราจึงจำเป็นต้องทำการแจ่มแน่ว่าตัว ง. มีนัยสำคัญต่อการวางตำแหน่งพยัญชนะในลำดับที่ 7 จึงจะครบถ้วนสมบูรณ์ใน “วรรคกัณฐะ” หรือวรรคฐาน “คอ” ที่เป็นวรรคแรกของพยัญชนะ 44 ตัว

ยิ่งไปกว่านั้นคือ ถ้าหากเรานำพระพุทธรูปขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบาทที่ว่า “**นตฺถิ ปญฺญา สมาอาภา**” อันหมายถึงไม่มีแสงสว่างใดเสมอเหมือนด้วยปัญญา เราก็จะได้น้ำหนักการสนับสนุนข้อโต้แย้งในการนำเสนอข้อสรุปเชิงนโยบายสาธารณะ (backing) ในส่วนที่ว่านี้เพื่อปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมั่นใจว่า กุลบุตร กุลธิดา ต่างก็สามารถเข้าใจลำดับพยัญชนะไทยวรรคที่ 2 คือ “วรรคतालु” หรือวรรคฐาน “โคนลิ้น” ที่มีพยัญชนะลำดับที่ 8 คือ จ. อันเป็นพยัญชนะพื้นฐานต้นวรรคของนิ้วชี้ (index) ใน “แม่กด” เช่นคำว่า “แก่งกาจ” อีกทั้งยังมีพยัญชนะลำดับที่ 13 คือ ฉ. ที่อยู่ปลายวรรค อันเป็นเป้าหมายปลายทางการใช้ปัญญาว่าคือส่วนสำคัญยิ่งกว่าตัว ง. ของคำว่า “แสง” ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในที่นี้คือ เด็กและเยาวชนจะเริ่มเรียนรู้ เกรงกลัว และเข้าใจความหมายพื้นฐานของคำว่า “อาญา” ก่อนที่จะเติบโตไปเป็นไม้เท้าที่ดัดยาก และยากที่จะแก้ไขอุปนิสัยอันอาจก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมทั่วไปได้เป็นอย่างดี

5. Rebuttal หมายถึงส่วนของการโต้แย้งเชิงนโยบายเพื่อหาข้อสรุปที่ระบุความสัมพันธ์ระหว่าง “ความสามารถเชื่อถือได้” กับ “ความแม่นยำ” ที่มักขึ้นต้นด้วยคำว่า “Unless” โดยอาจเทียบเคียงได้กับผลกระทบของการที่เราอาจจะทิ้งหรือไม่นิยมใช้พยัญชนะลำดับที่ 3 คือ ข. และลำดับที่ 5 คือ ค. ไปอย่างน่าเสียดายตามนัยทางประวัติศาสตร์ที่สืบทอดต่อกันมาของการศึกษาปฐมวัยจากเมื่อครั้งสมัยพุทธกาล อีกทั้งในปัจจุบันสาธารณชนทั่วไป (public lay person) มักเข้าใจว่ารอยหยักที่ปรากฏบนพยัญชนะทั้ง 2 ควรเรียกว่า “ข หัวแตก” และ “ค หัวแตก” ทั้งๆที่ความหมายเดิมนั้นอาจเป็นการตัดมาจากรอยหยักส่วนบนเลข “๒” ของลำดับเลข ๑-๙ ในภาษามคธ ฉะนั้นถ้าหากตัว “ข” และ “ค” อันเป็นพยัญชนะลำดับที่ 3 และที่ 5 จะมีปรากฏต่อเนื่องกันมาเป็นเวลา 2600 ปีโดยประมาณ

พยานะทั้ง 2 ก็ควรได้รับการพิสูจน์ถึงนัยสำคัญทางวิชาการเป็นลำดับต่อไปในอนาคตอันใกล้ เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยเกิดความมั่นใจในการสอนกลุบุตร กุลธิดา ถึงคุณประโยชน์ที่เด็กควรจะได้รับจากแบบเรียนใหม่หลังการปฏิรูปครั้งสำคัญนี้

6. Qualifier หมายถึงส่วนของการโต้แย้งเชิงนโยบายที่ระบุความสัมพันธ์ระหว่าง “ความสามารถเชื่อถือได้” กับ “ความแม่นยำ” ให้สามารถบรรลุถึงข้อสรุปองค์ความรู้เรื่องลำดับพยานะดังกล่าวได้ทั้งหมดว่า พยานะไทยต้องมีจำนวนทั้งหมด 44 ตัว และมีความสอดคล้องกันกับจำนวนพยานะของภาษาสันสกฤต ในขณะที่เราอาจสันนิษฐานได้ว่าภาษามคธน่าจะมีรูปพยานะอินเดียโบราณมากกว่า 44 ตัว อาทิ อักษรเทวนาครีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงเคยศึกษาด้วยการใช้คอมพิวเตอร์เมื่อประมาณเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2530 อีกทั้งยังทรงเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรงาน “จุฬาวិชาการ” ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายนปีเดียวกันนั้น⁷²

เราจะเห็นได้โดยทั่วไปว่า แนวทางการประยุกต์ทฤษฎีการโต้แย้ง(argumentation theory) เพื่อหาข้อสรุปที่แท้จริงในการแก้ปัญหาเพื่อปฏิรูปนโยบายสาธารณะด้านการศึกษาปฐมวัยดังกล่าวทั้ง 6 ประเด็นข้างต้นนี้ จะช่วยเพิ่มศักยภาพให้เราสามารถพัฒนาความรู้ ปรับปรุงแนวความคิด ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจในเหตุผลที่ต้องทำการปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยในเฉพาะส่วนที่มีหน่วยการวิเคราะห์สาธารณะ (public analysis)⁷³ คือ ก.-ฮ. นี้เท่านั้น

นอกจากนี้เราก็จะเห็นได้โดยทั่วไปอีกว่า การศึกษาแต่ละระดับมักมีการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน ตลอดจนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นสำคัญ เนื่องจากการศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในพัฒนาการทางร่างกายเป็นพื้นฐานสำคัญอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวคิดจากการสังเกต(observation) ของ Chakratit Dhanagom ปีค.ศ. 2009 ที่เน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสรีระ 3 ส่วนของร่างกายที่ควรได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆกัน ได้แก่ มือ (hands) ช่องปากหรือลิ้น (tongue) และสมอง (brain) อันจะส่งผลดีต่อการศึกษาระดับอื่นๆต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมในด้านการวิเคราะห์วิจัยเพื่อประโยชน์ต่อการประกอบสัมมาอาชีพ ทั้งนี้ การศึกษาแต่ละระดับก็จะมีลักษณะเฉพาะสาขาวิชาการและสาขาวิชาชีพตามระดับของการศึกษาตามที่ปรากฏให้เห็นอยู่แล้วในปัจจุบัน

⁷² สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ .“ตัวอย่างอักษรเทวนาครี.” คุรุภาษาไทยของแผ่นดิน. (นครสวรรค์ : สถาบันราชภัฏนครสวรรค์, 2542.) หน้า 242 (อ้างในชานาญ รอดเหตุภัย. พระอัจฉริยภาพด้านภาษาและวรรณศิลป์. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.)

⁷³ Gerald E. Caiden, (1982). **Public Administration**. Pacific Palisade, CA: Palisade Publishing, p.54.

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทสรุป

สมัยโบราณแผ่นดินสยามประเทศไทยยังไม่นิยมใช้คำว่า “นโยบาย” กับ “การปฏิรูป” อย่างแพร่หลายแต่อย่างไรคำว่า “การเปลี่ยนแปลง” น่าจะสื่อความเข้าใจกันง่ายมากพอเพียงแล้ว เนื่องจากสภาพสังคมไทยยังเป็นระบบจตุสดมภ์ที่พ่อเมืองปกครองและคุ้มครองลูกให้กินดีอยู่ดีในสังคมเกษตรกรรม สรรกับพยานุชนที่ใช้ในการศึกษาเล่าเรียนเขียนอ่านก็สามารถรับมาจากภาษามคธทางตอนเหนือของชมพูทวีปที่มีรากศัพท์สำคัญคือบาลี กับ สันสกฤตรวมกันเข้าเป็นพยานุชนะ 44 ลำดับสมบูรณ์แบบตามหลักพุทธบัญญัติมากกว่าที่ปรากฏอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ด้วยกัน ส่วนคำว่า “กุศโลบาย” นั้นก็เป็นศัพท์ทางสันสกฤตที่มาจากพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรื่อง “บุญกุศล” พบเห็นได้อยู่โดยทั่วไปแล้วโดยมิต้องพิสูจน์ว่า “บุญกุศล” นั้นจะมาจากความสุขความเจริญที่ทุกคนร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติจากการรู้จัก “แบ่งปัน” กันและกัน ครั้นเมื่อมีผู้นำมาสนธิกับคำว่า “นโยบาย” จึงมีนัยสองคล้อง (policy relevant) กันกับทศพิธราชธรรมข้อแรกใน 10 ข้อคือ “การเสียสละ” ของพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจด้านการกระจายความกินดีอยู่ดี (well-being) ให้แก่พสกนิกรโดยถ้วนหน้ากัน สมกับคำพังเพยที่มักจะเคยได้ยินได้ฟังกันโดยทั่วไปว่า “คุณให้ดูที่การกระทำ ดูผู้นำให้ดูที่การเสียสละ”

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ศึกษาว่า 700 ปี ที่ผู้วิจัยพยายามสืบค้นเพื่อประกอบคำอธิบายและตีความข้อมูลไปสู่การเปลี่ยนแปลง และ/หรือ ปฏิรูปการศึกษาปฐมวัยในครั้งนี้ พบว่ายังไม่เคยมีแหล่งข้อมูลด้านใดที่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ให้มีการสอนสละก่อนพยานุชนะแก่เด็กปฐมวัยเหมือน “มูลบทบรรพกิจ” แบบเรียนภาษาไทยที่ใช้กันในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เลยแม้แต่แหล่งเดียว ครั้นเมื่อสืบค้นประวัติของท่านจึงพบว่า หลวงมหาสิทธิโวหาร ปลัดนั่งศาลกรมพระอาลักษณ์ได้กล่าวถึงประสบการณ์ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เมื่อครั้งอุปสมบทอยู่ 9 พรรษาในสมัยรัชกาลที่ 3 ต่อด้วยอีก 2 พรรษาในต้นสมัยรัชกาลที่ 4 ก่อนลาสิกขาบทมาเป็นอาจารย์ในสมัยรัชกาลที่ 4 และต่อเนื่องจนถึงรัชกาลที่ 5 โดยเคยเป็นอาจารย์ถวายพระอักษรแก่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า และพระเจ้าลูกเธอเป็นอันมาก⁷¹ เราจึงมั่นใจได้ว่าแนวทางการถ่ายทอดการศึกษาขั้นปฐมวัยของท่านน่าจะมี ความแม่นยำและเชื่อถือได้ (validity กับ reliability) สูงกว่าการเรียนการสอนทั่วไปนอกโรงเรียนหลวงที่มักเริ่มต้นด้วยตารางแบบเรียนเร็วของระบบพยานุชนะไทยประกอบภาพเพียงแผ่นเดียวเท่านั้น

⁷¹พระยาศรีสุนทรโวหาร(น้อย อาจารยางกูร).(2521). มูลบทบรรพกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.

ครั้งนี้เมื่อผู้วิจัยลองพิจารณาทักษะการถ่ายทอดการศึกษาปฐมวัยที่เริ่มต้นด้วยสระก่อนพยัญชนะในโลกแห่งความเป็นจริงแล้ว จึงพบว่าทารกทุกคนที่เกิดมาต่างก็ส่งเสียงของตนเองออกมาอย่างเป็นอิสระตามธรรมชาติอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็น “อะ” (สระเสียงสั้น/รสระ) และ/หรือ สระ “อา” (เสียงยาว/ทิมสระ) เสียงต่างๆ เหล่านี้กระจายตัวอยู่ในลักษณะ “จตุรทิศ” คือ หน้า-หลัง-บน-ล่าง และเสียงชัดเจนตามที่ปรากฏ 32 รูปสระ ครั้นเมื่อนำจำนวนเลขทั้งหมดมาหาค่า $N(n)^{72}$ มาหารด้วย 4 ทิศก็จะได้ผลลัพธ์เท่ากับ 8 หรือ ๘ และเมื่อนำเลข ๘ นี้ไปย้อยอยู่บนพยัญชนะลำดับแรกคือ “ก” จึงได้คำว่า “กั” อันเป็นความต่อเนื่อง(bridgeable to discrepancies) ลำดับแรกระหว่างการสอน “สระ” ต่อเนื่องด้วยพยัญชนะอย่างมีระเบียบแบบแผนสมจริงตลอดไปอีกทั้งยังปรากฏคำว่า “กั” นี้ว่าเป็นคำศัพท์ภาษาไทยคำแรกในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานตามที่ปรากฏให้เห็นจริงอยู่แล้ว⁷³

ด้วยเหตุผลเชิงตรรกและเหตุผลดังกล่าว เราจึงสามารถสรุปผลการวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชาการและ/หรือ สหวิทยาการ (interdisciplinary and/or multidisciplinary approaches) ในการตอบคำถามแรกได้ว่าเด็กปฐมวัยสมควรได้รับการเรียนรู้ “สระ” ก่อน “พยัญชนะ” จริงตามกฎธรรมชาติ (nature law) โดยไม่ต้องสืบค้นหลักฐานด้วยการตีความข้อมูลที่อาจมีความสลับซับซ้อนให้นักวิชาการต้องโต้แย้งถกเถียงกัน หากจำเป็นต้องมีเหตุผลสมควรให้กระทำการดังกล่าว ผู้วิจัยก็ขอให้เป็นการหน้าที่ของนักภาษาศาสตร์ (linguists) และ/หรือนักประวัติศาสตร์ (historians) สืบค้นต่อไป แต่คงไม่ใช่ภาระหน้าที่โดยตรงของนักรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะเป็นแน่ ผู้วิจัยเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่นำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายออกสู่สาธารณะชน เพื่อให้เราตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย (policy change) ในปัจจุบันนี้เท่านั้นเอง

หน้าที่สำคัญของนักรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะอีกด้านหนึ่งก็คือการแสวงหาและแนะนำแนวทางใหม่ๆ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัยซึ่งมักไม่มีความเป็นทางการ (unofficial) แต่อย่างใด เนื่องจากสังคมไทยมีความสลับซับซ้อนจากจำนวนประชากรกว่า 60 ล้านคนกระจายตัวอยู่ในพื้นที่สุวรรณภูมิกว่า 513,000 ตารางกิโลเมตร (ยังไม่รวมพื้นที่ทับซ้อนอีก 6.4 ตารางกิโลเมตรบริเวณปราสาทพระวิหาร) การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของกุลบุตรกุลธิดา จึงสมควรได้รับความเอาใจใส่เพิ่มขึ้นอีกเพียงเล็กน้อยเท่านั้นในการจัดเรียงลำดับพยัญชนะทั้ง 44 ตัวลงในพื้นที่ที่เป็นสระที่เกี่ยวข้อโดยตรงกับร่างกายส่วนที่รับรู้เบื้องต้นตามธรรมชาติคือ “มือ” กับ “ช่องปาก” เนื่องด้วยเป็นอวัยวะที่เกี่ยวข้องโยงโดยตรงกับ “การเขียน” และ “การอ่าน” และเมื่อเด็กปฐมวัยเรียนรู้พยัญชนะแต่ละลำดับตามวรรณคดีรวม 44 ลำดับควบคู่ไปกับรูปภาพและระบบตัวเลข “ordinal number” แล้ว ก็เท่ากับฝึกฝนให้มีใจรัก “วิชาคณิตศาสตร์” ไปในขณะเดียวกัน แม้เห็นว่าเด็กจะรู้เท่าถึงการณหรือรู้เท่าไม่ถึงการณก็ดี ผู้วิจัยจึงเลือกกระเป๋ยวิธีกรณีศึกษา(case study) ที่ต้องรู้ให้เท่าถึงการณเพื่อเน้นย้ำความสำคัญของทั้ง 44 กรณีในระบบพยัญชนะไทยดังกล่าวข้างต้นนี้

⁷² Michael S. Lewis-Beck, Alan Bryman, and Tim Futing Liao. Eds.(2004). The SAGE Encyclopedia of Social Science Research Methods. Vol.1 Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc. p.705.

⁷³ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.พ.ศ.2525.(2531) พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์. หน้า 1.

ด้านสาขาวิชานโยบายสาธารณะ (policy research and analysis) เรย์ ซี.ริสท์ (Ray C. Rist. :1994.) เห็นตรงกับเดวิด เดรี่ (David Dery. 1984) ที่กล่าวไว้ว่ายังไม่เคยมีผลการวิจัยนโยบายฉบับใดที่จะมีความชัดเจนหรือทำให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งตรงประเด็นปัญหาสาธารณะในบทความเรื่อง “Influencing Policy Process with Qualitative Research” ว่าเราควรให้คำนิยามปัญหา นโยบายสาธารณะ (problem definition) ก่อนดำเนินการตั้งคำถามวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และตีความ ในที่นี้ผู้วิจัยได้สืบค้นสภาพการเปลี่ยนแปลงของแนวทางการเริ่มเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กปฐมวัยว่า อาจมีจุดหักเหบางประการมาตั้งแต่ต้นกำเนิดของภาษาไทยมาหลายพันปี เป็นต้นว่าจากสมัยพุทธกาลมาจนถึงกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ก็นับเป็นข้อน่าสงสัยและข้อน่าสังเกตในสถานการณ์ที่ปัญหาการศึกษาอาจเปลี่ยนแปลงไป (problem as situations) อย่างยากที่จะสืบค้นช่วงเกือบสองพันปีหลังการเสด็จดับขันธปรินิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือช่วงแรกที่ขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ใดๆ มายืนยันข้อค้นพบ ช่วงต่อมาก็คือช่วงระยะเวลากว่า 600 ปีที่ลายสือไทยมีวิวัฒนาการและพัฒนากลับมาจนสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบ “จตุสดมภ์” มาเป็นแบบสากลมากยิ่งขึ้นด้วยการตั้งกระทรวงธรรมการ ซึ่งต่อมาได้แก่กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ดูแลจัดการการศึกษาของชนชาติไทย โดยยังคงรูปแบบพยัญชนะ 44 ลำดับอย่างครบถ้วนมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล

ครั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองช่วงหลัง พ.ศ. 2475 ผู้นำรัฐบาลบางท่านกลับใช้อำนาจรัฐประกาศยกเลิกรูปแบบพยัญชนะบางตัว บางวรรคตอนออกไปจากระบบการเรียนการสอน ตลอดจนออกประกาศเปลี่ยนแปลงภาษาราชการ (official language) จึงเท่ากับนิยามปัญหาเชิงนโยบาย (problem as discrepancies) ทำให้ระบบการศึกษามีผลกระทบต่เด็กปฐมวัยไปด้วยโดยปริยาย ครั้นเมื่อการบริหารประเทศชาติบ้านเมืองประสบปัญหาการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยครั้ง การร่างรัฐธรรมนูญจึงพลอยมีปัญหาคือความคลุมเครือมาจวบจนทุกวันนี้ จึงนับได้ว่านิยามปัญหาสาธารณะยังคงเกิดอย่างต่อเนื่องเสมือนหนึ่งว่าเป็นสะพานเชื่อมโยง (problem as bridgeable discrepancies) ปัญหาการเมืองการปกครองจวบจนปัจจุบัน

ในโอกาสเฉลิมฉลองวาระ “สัมพุทธชยันตี” 2600 ปี แห่งการตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้วิจัยจึงเห็นเป็นโอกาสเหมาะในการให้คำนิยามปัญหา นโยบาย (problem as opportunities) ของการศึกษาของเด็กปฐมวัย เพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจในกระบวนการเรียนรู้เบื้องต้นนี้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งมอบบริการสาธารณะด้านการศึกษาของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นลำดับก่อนหลังที่เหมาะสม

การอภิปรายผล (The Interpretation of the Data)

การอภิปรายผลด้านประวัติศาสตร์การศึกษา (educational historian) ด้วยแบ่งการ ทบทวนและตีความ(interpretation) ออกเป็น 3 ยุค คือ

1. ยุคก่อนเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง
2. ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง
3. ยุคปัจจุบัน

กรุงสุโขทัยเป็นราชธานีแห่งแรกของชาวสยามประเทศมาช้านานเกือบ 800 ปี ทั้งนี้เนื่อง ด้วยศักยภาพความพร้อมทางด้าน “ความเป็นอู่บ่มเพาะทางอารยธรรม” (cradle of civilization)⁷⁴ ใน การรองรับภาษาที่มาร่วมกับอารยธรรมจากแคว้นมคธทางตอนเหนือของอินเดียโบราณที่มีอายุ ยาวนานมากกว่า 2500 ปีแล้ว จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาย้อนขึ้นไปตาม หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาไทยได้รับอิทธิพลมาจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ โดยมีพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางความรู้กับความคิดตามที่พระเจ้าลิไททรงเรียบเรียงไว้ในหนังสือ “ไตรภูมิอภินิหาร” ซึ่งการศึกษาในสมัยโบราณจำเป็นต้องเรียนทั้งสองแนวทางคือทางพุทธศาสนาและทาง วัฒนธรรมฮินดูโดยมีวัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และพระสงฆ์ทำหน้าที่อบรมสั่งสอน โดยยังไม่พบ หลักฐานว่ามีกรวางระบบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างเช่นปัจจุบัน

ขณะเดียวกันหลักฐานทางประวัติศาสตร์การศึกษาที่พบในยุคนั้นได้แก่ศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ก็นับเป็นเครื่องบ่งชี้ของที่มาว่าภาษาไทยน่าจะประกอบไปด้วย พยัญชนะ 44 ตัวเป็นอย่างน้อยร่วมกับสระและวรรณยุกต์ตามที่ปรากฏให้เห็นว่ามีความต่อเนื่องมา จนถึงยุคปัจจุบัน ดังปรากฏหลักฐานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานานาชาติขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เมื่อวันที่ 29-30 สิงหาคม 2546 มีมติเป็น เอกฉันท์ให้ยูเนสโก จัดทะเบียนเนื่องในวาระครบรอบ 720 ปี ของศิลาจารึกหลักที่ 1 ดังกล่าวเป็น “มรดกความทรงจำของโลก”

เมื่อมีการย้ายราชธานีมาเป็นกรุงศรีอยุธยา “ความเป็นอู่บ่มเพาะทางอารยธรรม” (cradle of civilization) ของเมืองหลวงใหม่ก็มีความพร้อมทางการเมืองการปกครองตามแนวทางของ “ราชวงศ์อู่ทอง”อีกเช่นกัน ดังปรากฏให้เห็นตามคุณลักษณะของการปกครองบ้านเมืองแบบ “จตุสดมภ์” ตลอดช่วง 417 ปีของกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โดยมี “จินตตามณี” ของพระโหราธิบดี เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์การศึกษาที่สำคัญ

ความไม่สงบเรียบร้อยของชาติบ้านเมืองทั้งภายในและภายนอกจากอิทธิพลในช่วง 15 ปี ของกรุงธนบุรีต่อเนื่องด้วยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น อาจเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการด้านกุศลโลบาย การศึกษาของไทยโดยยังไม่มีโอกาสตรวจสอบหรือทบทวนแนวคิดทางการศึกษา ตลอดจนการเมือง

⁷⁴ http://en.wikipedia.org/cradle_of_civilization สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2554

การปกครองกับชาติอื่นๆในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ด้วยกัน ทั้งที่ต่างก็ได้รับอิทธิพลทางภาษาและอารยธรรมมาจากแคว้นมคธทางตอนเหนือของอินเดียโบราณเหมือนกัน

ประเทศไทยเริ่มมีการนำกลุโบายเพื่อจัดการศึกษาปฐมวัยในรัชกาลที่ 5 โดยพระองค์ทรงมีพระราชดำริให้มีการจัดตั้ง "โรงเลี้ยงเด็ก" (child-care center) และทรงให้มีการจัดตั้งระบบโรงเรียนขึ้นเป็นครั้งแรกได้แก่ โรงเรียนราชกุมารกับโรงเรียนราชกุมารี สำหรับพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง จึงนับเป็นสถานศึกษาปฐมวัยแห่งแรกของสยามประเทศไทยที่มีการกำหนดชั้นเรียน วิชาเรียน และเวลาเรียนที่ชัดเจนนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยมีแบบเรียน “มูลบทบรรพกิจ” ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นพื้นฐานการเรียนรู้อันของเด็กปฐมวัย อีกทั้งยังมีการจัดทำพยัญชนะไทย 44 ตัวลงในแผนภูมิตาราง(matrix)ประกอบรูปภาพเป็น“แบบเรียนเร็ว”สำหรับท่องจำออกเเผยแพร่ต่อสาธารณชนทั่วไปโดยมิได้ระบุวิธีการถ่ายทอดลำดับการเรียนรู้สระกับพยัญชนะแต่อย่างใด

ต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ผู้นำรัฐบาลบางท่านจึงพยายามใช้ “อำนาจรัฐ” เข้ามามีบทบาทแทรกแซงแผนภูมิตารางการนำเสนอลำดับพยัญชนะไทยด้วยการออกประกาศยกเลิกพยัญชนะบางตัวเช่น “ศ กับ ช” ออกไป คงไว้แต่ “ส” เท่านั้น ทำให้คำศัพท์หลายๆคำขาดความหมายดังที่เคยเป็น อีกทั้งยังไม่สอดคล้องต่อความคุ้นเคยอันมีมาแต่โบราณกาลและไม่สนองตอบต่อความต้องการของสาธารณชนที่ต้องการตั้งชื่อ และ/หรือ นามสกุลให้สอดคล้องกับเวลาเกิดและสถานที่เกิดอันเป็นสิริมงคลแก่กุลบุตร กุลธิดา ตามหลักโหราศาสตร์ไทยด้วย

เหตุการณ์จากการใช้อำนาจรัฐเข้าแทรกแซงนโยบายสาธารณะด้านการศึกษาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อแนวทางที่พระยาศรีสุนทรโวหารเคยกล่าวเตือนไว้ให้เราควรสอนสระ(vowels)แก่เด็กปฐมวัยได้รู้จักดีพอครบทั้ง 16 คู่เสียงสั้นและเสียงยาวรวม เป็น 32 รูป 32 เสียง ก่อนที่จะก้าวต่อไปสู่การเรียนรู้พยัญชนะ (alphabets) ทั้ง 44 ลำดับ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นการเรียนรู้ “อักษรไทย”อันเป็น “หน่วยวิเคราะห์”(unit of analysis)ขั้นพื้นฐานของการวิจัยกรณีศึกษา(case study) ครั้งนี้ของผู้วิจัย จึงนับเป็นการเปิดโอกาสให้มีการศึกษาทบทวนนโยบายเพื่อเสนอข้อโต้แย้ง(policy argumentation)ไปสู่การปฏิรูป และ/หรือ เปลี่ยนแปลงแผนภูมิพื้นฐานการเรียนรู้ดังกล่าว

เมื่อประเทศไทยเริ่มมีการออกกฎหมายเพื่อปฏิรูปการศึกษาในปีพ.ศ. 2542 ตามที่ได้วางแนวทางไว้เมื่อครั้งประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2540 “รัฐ” ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษามากขึ้น แต่การศึกษามูลฐานก็ยังไม่ได้รับการกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ จึงเป็นเหตุให้รูปแบบของแผนภูมิการเรียนรู้พยัญชนะสำหรับเด็กปฐมวัยยังไม่มีผู้ใดสนใจชูขึ้นเป็นประเด็นสาธารณะ(public issues) และ/หรือ เรียกร้องเชิงนโยบาย (policy advocacy) ให้มีการแสวงหาแนวทางปฏิรูปเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมอย่างแท้จริง หลังจากใช้เรียนใช้สอนกันอย่างไม่เป็นทางการมานานตามอิทธิพลของแผนภูมิทางชาติตะวันตก (A-to-Z)

จากที่กล่าวถึงภูมิหลังของประเด็นปัญหาสาธารณะด้านการศึกษามาแล้วทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยอาจกล่าวสรุปผลการทบทวนวรรณกรรมที่ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจมากที่สุดในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ก็เนื่องด้วยผลลัพธ์ที่ว่ายังไม่มียงานวิจัยเรื่องใดเลยที่เล็งเห็นความสำคัญของ “ลำดับปัญหาชนะ” ในฐานะที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ขึ้นพื้นฐานในการแสวงหารูปแบบแผนภูมิประกอบเลขกำกับลำดับปัญหาชนะแต่ละตัวที่เหมาะสมอย่างแท้จริงไปสู่การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge-based society) ตลอดชีวิตต่อไปในอนาคต

การอภิปรายผลด้านกรณีศึกษา(case study) ด้วยแบ่งการทบทวนและวิเคราะห์เพื่อตีความ (interpretation) มาตรวัดทางสถิติ(statistical measurement)ออกเป็นสองระดับ คือ

1. ระดับ Ordinal Level of Measurement
2. ระดับ Nominal Level of Measurement

ด้านกรณีศึกษา (case study) สารนิพนธ์ฉบับนี้พยายามทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้นเพื่อแสวงหาสาเหตุเชิงประวัติการศึกษาปฐมวัยไทยว่า “ทำไม” (why) การจัดเรียงรูปแบบแผนภูมิปัญหาชนะในยุคปัจจุบันจึงดูไม่น่าจะมีความแม่นยำและเชื่อถือได้ (validity and reliability) เพราะแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่ปรากฏแก่สายตาสาธารณชน มักขาดความสมบูรณ์และไม่มี ความสอดคล้องกัน (consistency) อาทิ ลำดับปัญหาชนะในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานมีความสอดคล้องจริงกับจำนวนปัญหาชนะในแต่ละวรรค แต่ปัญหาชนะภายในวรรคบางตัวกลับมีการระบุ ว่า “เลิกใช้แล้ว” ทั้งๆที่จำนวนปัญหาชนะทั้งหมดก็ยังคงอยู่ครบทั้ง 44 ลำดับ

คุณลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา (case study) อย่างหนึ่งที่เร ามองเห็นได้ชัดคือ แนวทางการตั้งคำถามเฉพาะกิจว่า “ทำไม” กับ “อย่างไร” เมื่อตั้งข้อสังเกตว่าทำไม มาแล้วข้างต้นนี้ จึงมาถึงประเด็นคำถามว่า “อย่างไร” การลำดับปัญหาชนะไทยลงในแผนภูมิใหม่ที่ สอดคล้องกับสรีระมนุษย์นั้นควรจะเป็นอย่างไร เราจึงอาจแสวงหาคำตอบได้จากการจินตนาการ (imagination) ด้วยการเริ่มต้นตามหลักการทางหัวใจนักปราชญ์ดังนี้ คือ

1. ส หมายถึง การฟังเสียงปัญหาชนะวรรคแรก 7 ลำดับตั้งแต่ ก – ง ว่าควรจะตรงกับฐานคอ กับ นิ้วหัวแม่มือ เมื่อประนมมือขึ้นระหว่างอกและต่อๆไปจนครบ 5 วรรค⁷⁵
2. จี หมายถึง จินตนาการว่าปัญหาชนะวรรคที่สอดคล้อง (relevant) กับคำว่า “ไตรภูมิ” หรือ “รัตนตรัย” น่าจะเริ่มจากวรรคที่สองคือ จ – ญ วรรคที่ 3 คือ ฎ – ณ และวรรคที่ 4 คือ ด – น เรียงลำดับเรื่อยไปอย่างต่อเนื่องกันวรรคละ 6 ลำดับ รวม 3 วรรค ได้แก่ นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนาง⁷⁶

⁷⁵ จักรกิตติย์ ฑนาคม.(2555). วิกฤตการณ์เมืองไทย : กรณีศึกษาประวัติศาสตร์ตามแนวทางการประยุกต์ทฤษฎี การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข.(รายงานการวิจัย).

⁷⁶ แหล่งเดิม

3. ปุ หมายถึง การถาม (ปุจฉา) เพื่อแสวงหาคำตอบระหว่าง 2 คำไขปริศนาของประโยคคำถามแบบกรณีศึกษาที่ว่า “ทำไม” กับ “อย่างไร” เราก็อาจพบความสอดคล้องต้องกันของวรรคที่ 5 วรรคสุดท้ายคือ บ – ม ว่าทั้ง 8 พยัญชนะนั้นอยู่ที่ฐานโษฐะ หรือ ริมฝีปาก ได้อย่างแท้จริงตามหลัก สรีระเช่นคำว่า “มอบ” หรือ deliver นั้นเอง เมื่อเราบรรจุพยัญชนะทั้ง 8 ลงบนนิ้วก้อย⁷⁷

4. ลิ หมายถึง ลิขิต (เขียน) เพื่อพิสูจน์ด้วยตนเองว่าการลงเขียนลำดับพยัญชนะที่เหลืออีก 11 ตัวลงบนกระดูกข้อมือ 11 ชิ้น จะสามารถแบ่งออกได้อีก 2 ชุดคือ

4.1 ย ร ล ว ลำดับที่ 34 35 36 37 คือพยัญชนะเสียงต่ำ ก็คือ “คำเป็น”

4.2 ศ ษ ส ห ลำดับที่ 38 39 40 41 คือพยัญชนะเสียงสูง ก็คือ “คำตาย” ที่บ่งบอกถึงความจำเป็นในการที่ “ปัจเจกบุคคล” นั้นคือเศษหนึ่งส่วนจำนวนทั้งหมดของการรวมกันเป็นสังคมมนุษย์หรือ “รัฐ” อย่างใดอย่างหนึ่งก็ตาม ลำดับที่ 40 กับ 41 คือคำว่า “สห” หมายถึง “สอง” หรือ “มากกว่าสอง” การดำรงชีวิตของมนุษย์จึงจะสมบูรณ์ได้ มิใช่เห็นแก่ตัวเองคนเดียวแบบไม่รู้จัก “เสียสละ” ถ้าหากพสกนิกรขาดความรู้จักเสียสละที่ไม่สอดคล้องกันกับทศพิธราชธรรมขององค์พระมหากษัตริย์ข้อแรกนี้แล้ว สังคมไทยก็จะมีแต่ความสับสนวุ่นวายเรื่อยไป

สามลำดับสุดท้ายนั้นมีนัยสำคัญของคำว่า “พอ” (sufficiency) อยู่สองข้างดักหน้าดักหลังของลำดับที่ 43 คือ อ. ได้แก่ “พ” กับ “ฮ” ในลักษณะที่โยงขึ้นไปถึงไม่หันอากาศก็คือสระอะ อันเป็นสระเสียงแรกของระบบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย แต่มีนัยของรูปทรงที่บ่งบอกถึงความสนุกสนานเฮฮาบนความพอดีของกระดูกชิ้นเล็กๆ (จุล/จุพ ตรงกับภาษากรีกว่า “micro” หรือ 10^{-6} นั้นเอง)⁷⁸

การสอนสระ(vowels) ทั้ง 32 เสียงนั้นง่ายกว่าการเร่งรัดให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้พยัญชนะทั้ง 44 ลำดับ เพราะการออกเสียงสระมีเพียง 2 คู่เสียงเท่านั้นคือ “รสสระ”(เสียงสั้น) กับ “ทิมสระ” (เสียงยาว) จึงสามารถสอนได้ตั้งแต่อ่อนวัย 3 ขวบ โดยธรรมชาติมนุษย์ที่เป็นพ่อแม่ก็มักส่งเสียงสระทั้งสั้นยาวกับทารกน้อยที่เกิดมาเป็นปกติอยู่แล้ว จึงไม่ควรพลาดโอกาสสร้างความเคยชินเล็กๆน้อยๆ เป็นเบื้องต้นแก่เด็กปฐมวัยตามที่พระยาศรีสุนทรโวหารแนะนำไว้ในแบบเรียน “มูลบทบรรพกิจ” ช่วงแรกที่เรียกว่า “ปฐมปริจเฉท” เพื่อเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะ⁷⁹

การสอนเด็กปฐมวัยให้เริ่มเรียนรู้การคัดลายมือลงบนสรีระ 2 ส่วนแรกของร่างกายที่เชื่อมโยงกันได้จริงๆ คือนิ้วมือทั้ง 10 กับ ช่องปาก ตั้งแต่ฐานคอ ล้น จนถึงริมฝีปากล่างและบนเพื่อสร้างพื้นฐานทางความรู้ ความคิด ตลอดจนความเข้าใจในพยัญชนะวรรคแต่ละวรรคว่ามีผลต่อการดำรงชีวิตจริงในอนาคตได้อย่างไร ตามหลักการตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า⁸⁰

⁷⁷ แหล่งเดิม

⁷⁸ แหล่งเดิม

⁷⁹ แหล่งเดิม

⁸⁰ แหล่งเดิม

การอภิปรายผลด้านนโยบายสาธารณะ(policy research) จากการทบทวนและวิเคราะห์นโยบายใน 2 ลักษณะดังกล่าวมาก่อนหน้านี้แล้วคือ

1. ตัวแบบการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะของ Allen D. Putt กับ J. Fred Springer ยังคงสามารถนำมาสรุปเป็นแนวทางการดำเนินการวิจัยดังกล่าวเพื่อเสริมแนวทางการพัฒนาการวิจัยเข้าสู่ยุคที่ 3 ของสาขาวิชานโยบายสาธารณะนี้ อีกทั้งยังคงเป็นมุมมองที่สำคัญในการเสนอแนะข้อปรับปรุงเชิงนโยบายให้แก่ผู้มีอำนาจตามหน้าที่ในการตัดสินใจให้เป็นตามลำดับ ได้แก่

Human Centered อันหมายถึงปัญหาการจัดลำดับปัญหาขึ้นเพื่อการศึกษาของเด็กปฐมวัยเพื่อช่วยให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนการเพิ่มความมีศักดิ์ศรีให้แก่มวลมนุษยชาติในอนาคต คุณค่า(values)ของการจัดลำดับความสำคัญก่อนและหลังเพื่อการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่ควรเริ่มด้วยสระ(vowels) กับพยัญชนะ (alphabets) ถือได้ว่าเป็นแก่นแท้ของงานวิจัยเชิงนโยบายหรือสารนิพนธ์ฉบับนี้

Pluralistic เมื่อเราอธิบายให้เห็นประโยชน์และความจำเป็นของการกำหนดตัวเลขกำกับลำดับปัญหาตามหลักเหตุและผลแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้จึงนับว่าเป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าที่จะเสริมทักษะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านการอ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็นไปพร้อมๆ กัน

Multi-Perspective เมื่อธรรมชาติของนโยบายสาธารณะจำเป็นต้องอาศัยลักษณะการวิจัยแบบพหุนิยมดังที่ได้อธิบายแล้ว งานวิจัยเชิงนโยบายจึงต้องมีลักษณะหลากหลายมุมมองต่อประเด็นปัญหาการปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัย ด้วยการแสวงหานัยสำคัญต่อองค์ความรู้ในลักษณะสหวิทยาการ(interdisciplinary approach)โดยผู้วิเคราะห์นโยบายจำเป็นต้องให้นิยามปัญหา(problem definition) เป็นลำดับแรกตามที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 ประกอบกับแนวทางการนำเสนอความหลากหลายของนันททัศนะ เพื่อสะท้อนหลักการแก้ปัญหาการปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัย

Systematic การวิจัยเชิงนโยบายมักจำเป็นต้องอาศัยตรรกพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เนื่องจากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในฐานะที่เป็นแนวทางการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ มักจะตั้งอยู่บนพื้นฐานการแสวงหาความรู้ ความจริงตามลำดับ 2 ขั้นตอนในการตอบคำถามสุดท้ายที่ว่า “รูปแบบการนำเสนอไปสู่โอกาสที่ดีกว่าของพยัญชนะ 44 ลำดับ ควรมีการปฏิรูปให้สอดคล้องกับสรีระมนุษย์อย่างไรบ้าง?” จึงเป็นข้อสรุปจากการสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

Decision-Relevant นับเป็นองค์ประกอบที่สามารถตอบคำถามสุดท้ายของการวิจัยครั้งนี้ได้เช่นกันเนื่องด้วยนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในยุคที่ 3 ไม่ควรด่วนสรุปหรือทึกทักเอาเองว่าการตัดสินใจเชิงนโยบายของกลุ่มผู้มีอำนาจตามหน้าที่ (educational authority) ในการส่งมอบรูปแบบการนำเสนอพยัญชนะไทยในแบบเรียนเร็วตั้งแต่ปีพ.ศ. 2442 และ/หรือ ไม่ควรด่วนสรุปหรือทึกทักเอาเองว่าการตัดสินใจเชิงนโยบายของรูปแบบการนำเสนอพยัญชนะไทยของจอมพล ป. พิบูลสงครามอย่างใดอย่างหนึ่งคือแนวทางปฏิรูปเพื่อแก้ปัญหาการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่สมบูรณ์แบบ

Creative การวิจัยเชิงนโยบายจำเป็นต้องอาศัยจินตนาการ(imagination) ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ (creative thought) ในการพัฒนาเทคนิคการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาเชิงนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อหวังผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยให้สามารถมีศักยภาพกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมตามความเป็นจริง นั่นก็หมายถึงนักวิจัยเชิงนโยบาย(policy researcher) จำเป็นต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่อปัญหาที่ท้าทายความพยายามที่จะแก้ไขสถานการณ์ของปัญหาสังคมมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมยุคโลกาภิวัตน์(globalization) อยู่ตลอดเวลา

2. สำหรับตัวแบบการโต้แย้งเชิงนโยบายของStephen Toulmin และWilliam N. Dunn นั้น อาจสรุปตามข้อเสนอแนะเพื่อการโต้แย้งเชิงนโยบาย (policy argumentations) ว่ามีองค์ประกอบสำคัญทั้งหมด 6 ส่วนคือ

Policy-relevant information หมายถึงความถูกต้องสอดคล้องกันของเนื้อหาสาระที่เป็นไปตามความจริงตั้งแต่เริ่มมีการประดิษฐ์พร้อมกับการวางลำดับอักษรไทยในแคว้นมคธดังกล่าว ประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัยที่สารนิพนธ์ฉบับนี้ทำการทบทวนวรรณกรรมเพื่อแสวงหาแนวทางการอธิบายบทบาทของ “รัฐ” โดยการนำของบูรพมหากษัตริราชเจ้าแห่งสยามประเทศ ที่ต่างก็ทรงตระหนักในภาระหน้าที่ของกษัตริย์ในการรักษาความต่อเนื่อง เพื่อเป็นการหยิบยื่นแนวทางการใช้พยุชนะไทยให้แก่ “ราษฎร” ได้ใช้เป็นพื้นฐานการศึกษา ตลอดจนการสื่อสารทางภาษามาช้านานประมาณ 800 ปี

Policy claim การที่เราจะสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย (policy process) ในฐานะปัจเจกบุคคลที่จะกระทำการโต้แย้งเพื่อหาข้อสรุปการนำเสนอแผนภูมิลำดับพยุชนะที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างแท้จริง ด้วยการ “สมอ้าง” หรือ “ทักทัก” เอาเองได้นั้น เราจำเป็นต้องกระทำการให้เหตุผลสนับสนุน “การสมอ้าง” นั้นได้ด้วย ว่ารูปแบบการนำเสนอลำดับพยุชนะไทยทั้ง 44 ตัวจะมีความสอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญต่อหน้าที่ของสรีระทั้ง 3 ส่วนดังกล่าวแล้ว จากลักษณะของการโต้แย้งต่อแนวทางการนำเสนอตาม “แบบเรียนเร็ว” อันมีที่มาจาก “บทบาทภาครัฐ” มาช้านานกว่า 100 ปี ก็พบว่าแนวทางการปฏิรูปให้เป็นระบบใหม่มีความเหมาะสมกว่า เพราะสามารถตอบคำถามด้วยเหตุผลที่ว่า “ทำไม”(why)การให้ความสำคัญต่อลำดับพยุชนะแต่ละวรรคจึงมีความหมายตลอดจนนับได้ว่ามีความสำคัญต่อความจำเป็นพื้นฐานของการศึกษาปฐมวัย

Warrant หมายถึงฐานคติในการรับประกันการนำเสนอข้อโต้แย้งเชิงนโยบายเพื่อหาข้อสรุปที่เปิด “โอกาส” ให้นักวิเคราะห์วิจัยสามารถดำเนินการนำเสนอจาก Policy-relevant information ไปสู่ Policy claim อย่างมีเหตุผลที่เนื่องด้วยวิธีการหยั่งรู้ (intuitive) ที่ต่างไปจากบทบาทเดิมตามอำนาจหน้าที่(authoritative)ของกระทรวงศึกษาธิการ และ/หรือ คณะกรรมการราชบัณฑิตยสถานในประเด็นที่จะตอบคำถามว่า “ทำไม” (why) การให้ความสำคัญต่อลำดับพยุชนะแต่ละวรรคจึงมีความหมายตลอดจนนับได้ว่ามีความสำคัญต่อความจำเป็นพื้นฐานของการศึกษาปฐมวัย แต่คำถามว่า “ทำไม”(why) ใน

ส่วน Warrant นี้จะมุ่งเน้นไปที่หลักฐานเชิงประจักษ์ของคำว่า “เริ่มตั้งแต่” (since) อันหมายถึงเมื่อมีพยานะทั้งหมด 44 ลำดับ เราก็คควรให้ความสำคัญต่อการรักษาลำดับดังกล่าวสืบต่อไปในอนาคต

Backing หมายถึงส่วนที่เราจะนำมาสนับสนุนการรับประกันให้เกิดความถูกต้องแม่นยำตรงของลำดับพยานะวรรคกัณฐะหรือฐานคอในส่วนที่ขาดหายไป อาทิ การที่เราตั้งข้อสังเกต เห็นว่าคณะกรรมการราชบัณฑิตยสถานอาจมีมติที่ประชุมให้ละเว้นการพิจารณาความสำคัญของพยานะลำดับที่ 3 คือ ข. และลำดับที่ 5 คือ ค. ว่าไม่นิยมใช้แล้วนั้น จะมีผลกระทบต่อพยานะปลายวรรคลำดับที่ 7 คือ ง. (ในฐานะตัวสะกดที่เป็น “คำเป็น” ใน “แม่งง”) อันหมายถึงตัวสะกดของคำว่า “แสง” หรือแสงตะวันตามธรรมชาตินั่นเอง เมื่อแสงดังกล่าวส่องผ่านละอองน้ำย่อมจะเกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ต้องการใช้พยานะลำดับที่ 7 คือ ง. อันหมายถึงตัวสะกดของคำว่า “รุ่ง” ที่ปรากฏแก่สายตาเราทั้งหลายรวมทั้งหมด 7 สี ฉะนั้นเราจึงจำเป็นต้องทำการแจ่มแน่ว่าตัว ง. มีนัยสำคัญต่อการวางตำแหน่งพยานะในลำดับที่ 7 จึงจะครบถ้วนสมบูรณ์ใน “วรรคกัณฐะ” หรือวรรคฐาน “คอ” ที่เป็นวรรคแรกของพยานะ 44 ตัว

Rebuttal หมายถึงส่วนของการโต้แย้งเชิงนโยบายเพื่อหาข้อสรุปที่ระบุความสัมพันธ์ระหว่าง “ความสามารถเชื่อถือได้” กับ “ความแม่นยำ” ที่มักขึ้นต้นด้วยคำว่า “Unless” โดยอาจเทียบเคียงได้กับผลกระทบของการที่เราอาจจะทิ้งหรือไม่นิยมใช้พยานะลำดับที่ 3 คือ ข. และลำดับที่ 5 คือ ค. ไปอย่างน่าเสียดายตามนัยทางประวัติศาสตร์ที่สืบทอดต่อกันมาของการศึกษาปฐมวัยจากเมื่อครั้งสมัยพุทธกาล อีกทั้งในปัจจุบันสาธารณชนทั่วไป(public lay person)มักเข้าใจว่ารอยหยักที่ปรากฏบนพยานะทั้ง 2 ควรเรียกว่า “ข หักแตก” และ “ค หักแตก” ทั้งๆที่ความหมายเดิมนั้นอาจเป็นการตัดมาจากรอยหยักส่วนบนเลข “๒” ของลำดับเลข ๑-๙ ในภาษามครุ ฉะนั้นถ้าหากตัว “ข” และ “ค” อันเป็นพยานะลำดับที่ 3 และที่ 5 จะมีปรากฏต่อเนื่องกันมาเป็นเวลา 2600 ปีโดยประมาณ พยานะทั้ง 2 ก็ควรได้รับการพิสูจน์ถึงนัยสำคัญทางวิชาการเป็นลำดับต่อไปในอนาคตอันใกล้ เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยเกิดความมั่นใจในการสอนกุลบุตร กุลธิดา ถึงคุณประโยชน์ที่เด็กควรจะได้รับจากแบบเรียนใหม่หลังการปฏิรูปครั้งสำคัญนี้

Qualifier หมายถึงส่วนของการโต้แย้งเชิงนโยบายที่ระบุความสัมพันธ์ระหว่าง “ความสามารถเชื่อถือได้” กับ “ความแม่นยำ” ให้สามารถบรรลุถึงข้อสรุปองค์ความรู้เรื่องลำดับพยานะดังกล่าวได้ทั้งหมดว่า พยานะไทยต้องมีจำนวนทั้งหมด 44 ตัว และมีความสอดคล้องกันกับจำนวนพยานะของภาษาสันสกฤต ในขณะที่เราอาจสันนิษฐานได้ว่าภาษามครุน่าจะมีรูปพยานะอินเดียโบราณมากกว่า 44 ตัว อาทิ อักษรเทวนาครีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดชมหาราชทรงเคยศึกษาด้วยการใช้คอมพิวเตอร์เมื่อประมาณเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2530 อีกทั้งยังทรงเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรงาน “จุฬาราชการ” ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายนปีเดียวกันนั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (Recommendations for Future Research)

1. หากมีความต้องการศึกษาประเด็นปัญหาสาธารณะด้านการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเพื่อขยายผลให้เกิดความเข้าใจต่อแง่มุมที่ควรเริ่มต้นด้วยการวางแผนเปรียบเทียบปรัชญาพื้นฐานการตัดสินใจอย่างน้อย 2 แนวคือ “existentialism” กับ “utilitarianism” ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับดังกล่าวเห็นความสำคัญของปัญหานั้นทั้ง 44 ลำดับอันปรากฏมีขึ้นตั้งแต่สมัยพุทธกาล จากตัวอย่างสมการแบบง่ายคือ ถ้าภาษามครมีปัญหามากกว่า 44 ตัว ภาษาสันสกฤตจึงควรจะมีเพียง 44 ลำดับตามที่ปรากฏมาจนถึงปัจจุบัน ในขณะที่พระพุทธองค์ทรงตัดสินพระทัยเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นภาษาบาลีที่มีปัญหะเหลืออยู่เพียง 28 ตัวจากทั้งหมด 44 ตัวนั้น ด้วยข้อสันนิษฐานที่อาจเป็นไปได้ว่า ปัญหะทั้งหมด 44 ลำดับที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ได้มา 2600 ปีแล้วนั้นจะคงอยู่ถาวรต่อไปได้ในอนาคตแม้มีอริราชศัตรูคอยจ้องทำลายล้างอยู่เป็นระยะๆ ตลอด 2600 ปีดังกล่าว

2. ควรมีการตรวจสอบมาตรวัดทางสถิติสองระดับดังกล่าวแล้ว คือ ระดับ Nominal Level of Measurement กับ ระดับ Ordinal Level of Measurement ด้วยวิธีหาค่า Chi-square

3. ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์วิจัยกระบวนการที่ทำให้เกิดวงจรนโยบาย (policy cycle) เพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเชิงนโยบายในด้านนิติบัญญัติ ด้านการบริหาร ตลอดจนภาคธุรกิจเอกชนหันมาสนใจความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย

นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มความเป็นไปได้ที่จะนำผลการวิจัยเรื่อง “นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทย : กรณีศึกษาประวัติความเป็นมาของการศึกษาปฐมวัย” นี้ไปทำการศึกษาย่อยดในลักษณะที่เรียกว่า “สหวิทยาการ” (Interdisciplinary approach) อันหมายถึงการพัฒนาความหลากหลายของงานวิจัย โดยผ่านแนวทางสาขาวิชานโยบายศาสตร์ (Policy Sciences) อันเป็นแนวทางแสวงหาความร่วมมือทางวิชาการในเรื่องของการอำนวยความสะดวกด้านเครื่องมือในการวิจัยด้วยวิธีการที่เรียบง่ายที่สุดคือการหยิบยืมแนวความคิด (concepts) และระเบียบวิธีวิจัย (research methods) มาผสมผสานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

เนื่องจากการหยิบยืมเครื่องมือวิจัย (research tools) ดังกล่าวมักขาดความสอดคล้องกันในการพิสูจน์ให้เห็นศักยภาพในการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์จากแนวความคิดทฤษฎีของในแต่ละสาขาวิชา ทั้งนี้เพื่อให้ความร่วมมือผสมกลมเกลียวอย่างแท้จริงบนพื้นฐานของทฤษฎีหลักในการบรรเทาปัญหาต่างๆ ในสังคมมนุษย์ เราจึงควรแสวงหาวิธีการนำแนวทางวิจัยจากสาขาชีววิทยากับสาขาฟิสิกส์มาใช้กับสาขานโยบายสาธารณะ อันจะส่งผลดีต่อองค์ความรู้สาขาวิชานโยบายศาสตร์ (policy sciences) โดยอาจจำเป็นต้องผ่านการพิจารณาถึงระเบียบวิธีวิจัยจากสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และแพทยศาสตร์เพื่อเสริมความมั่นคงและเชื่อถือได้ (validity and reliability) ในการจัดวางลำดับปัญหะไทยให้สอดคล้องกับสรีระของมนุษย์ได้อย่างรู้แจ้งเห็นจริงก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลทางภาษาศาสตร์ (linguistics) ในอนาคตอันใกล้

บรรณานุกรม

- กิเลนประลองเชิง. (2555, 18 พฤษภาคม). ไทยรัฐ. หน้า 3.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542, เมษายน). วารสารการศึกษาปฐมวัย. ปีที่ 3(3) หน้า17-24.
- คำแถลงนโยบาย ของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา
วันพุธที่ 23 มีนาคม 2548.
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา
วันจันทร์ที่ 19 ธันวาคม 2551.
- จินตนา ทวีวัฒน์. (2542). ประวัติการจัดการศึกษาไทยสมัยรัชกาลที่ 5. โครงการตำราวิชาการ
ราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระชนมพรรษา
6 รอบ. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2533, กรกฎาคม-ธันวาคม). การวิเคราะห์และพัฒนานโยบาย
การศึกษา. วารสารครุศาสตร์. หน้า13-23.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย.(2545). พระอัจฉริยภาพด้านภาษาและวรรณศิลป์. นครปฐม :
เพชรเกษมการพิมพ์.
- ดิเรก พรสีมา. (2543). ปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : ส.รุ่งทิพย์ออฟเซต.
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพัฒน์. (2541). การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ : ทฤษฎีและ
การประยุกต์ใช้. คณะรัฐประศาสนศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2535). เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545-2549. (2544).
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ :
บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545-2549. (2544). สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- น้อมศรี เคท และคณะ. (2544). เอกสารประกอบการประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัย
เนื่องในโอกาส 84 ปี การสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและโอกาสคล้ายวันสถาปนา
คณะครุศาสตร์ "การวิจัย: เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา" วันที่ 10-11
กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- “ปฏิรูปการศึกษา (รอบ 2.)” (2552, 8 มีนาคม). มติชนรายวัน. หน้า 7

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พ.ศ. 2525. (2531). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.ราชกิจจานุเบกษา.

19 สิงหาคม 2542.

พระยาศรีสุนทรโวหาร. (2521). **มูลบทบรรพกิจ** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลังวิทยา.

ภาณุวัฒน์ ภัคตวิงศ์.(2544). เอกสารประกอบการประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัย

เนื่องในโอกาส 84 ปี การสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโอกาสคล้ายวันสถาปนา
คณะครุศาสตร์ "การวิจัย: เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา" วันที่ 10 -11

กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภัทรา สุวรรณบัตร. (2552, มกราคม – มีนาคม). “สังคมแห่งปัญญา” วารสารวิชาการ. ปีที่ 12(1)

ภรณ์ คุรุรัตน์ และคณะ.(2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) แนวคิดของกลุ่มนัก

การศึกษา. สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, กรุงเทพฯ : เซเว่นพรินติ้งกรุ๊ป จำกัด.

มรดกโลกทางวัฒนธรรม. (2546, 12-18 กันยายน). ปีที่ 23(1204). มติชนสุดสัปดาห์.

หน้า 33-34 ,68.

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กอายุ 3-5 ปี : การอุดหนุนค่าใช้จ่าย. (2547). สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา. กรุงเทพฯ : หจก. ภาพพิมพ์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก.ราชกิจจานุเบกษา.

11 ตุลาคม 2540.

วิทยากร เชียงกูล. (2553). การสังเคราะห์ผลการวิจัยปฏิรูปการศึกษาของประเทศฟินแลนด์

นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน เวียดนามและไทย. โครงการ
ศึกษาเพื่อพัฒนาข้อเสนอทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสุขภาวะของคน

ไทยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. (2544) **นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับ**

เด็กปฐมวัย (0-5ปี) พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ : บริษัท 프리ทวานกราฟฟิค จำกัด.

สมพร เฟื่องจันทร์.(2539). **นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์.

สุวิมล ว่องวาณิชและคณะ. (2544). เอกสารประกอบการประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัย

เนื่องในโอกาส 84 ปี การสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและโอกาสคล้ายวันสถาปนา
คณะครุศาสตร์ "การวิจัย: เส้นทางสู่ความสำเร็จของการ ปฏิรูปการศึกษา" วันที่ 10-11

กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กอายุ 3-5 ปี :**

การอุดหนุนค่าใช้จ่าย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : หจก. ภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). **แผนการศึกษา
แห่งชาติ (พ.ศ. 2545 -2549)**. กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

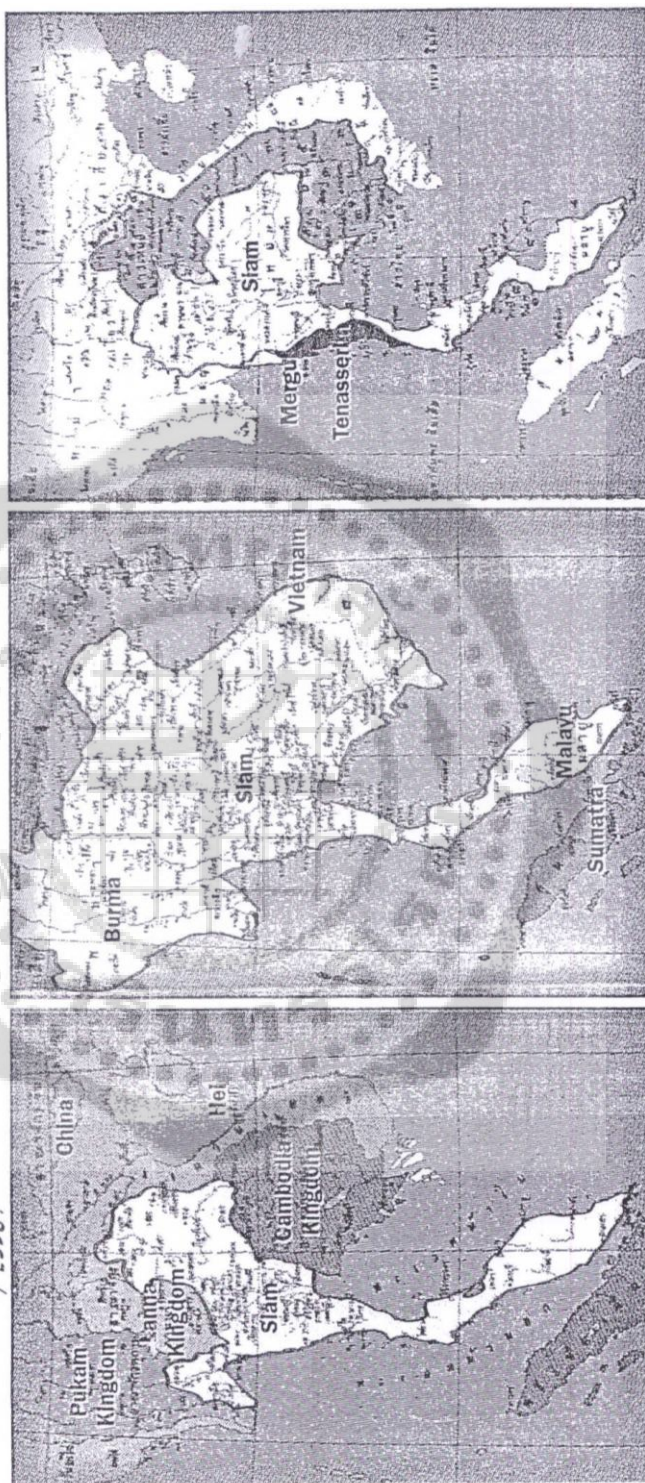
- Caiden, Gerald E. (1982). **Public Administration**. Pacific Palisade, CA: Palisade Publishing.
- Caiden, Gerald E.; et.al. (1983). **American public administration: a bibliographical guide to the literature**. New York: Garland Publishing, Inc.,
- Dhanagom, Chakratit. (2009). *Understanding Buddhist Philosophy Through the Alphabetical Order in Thai Language: a conceptual framework*. Paper presented at **UNESCO Asia-Arab Inter-regional Philosophical Dialogues Conference: Philosophy and the Crisis of Civilization**. May 28-30. Bangkok.
- Dunn, William N. (1993). **"Policy Reforms as Argument,"** in *The Argumentative Turn in Policy Analysis and Planning*, ed. John Gorester and Frank Fischer. Durham, NC: Duke University Press.
- Dunn, William N. (1981). **Public Policy Analysis: An introduction**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Elmore, Richard. (1980). *"Backward mapping : Implementation research and policy decision."* **Political Science Quarterly**. 94: 601-16.
- Gall, Meredith. D.; Gall, Joyce P. and Borg, Walter R. (2003). **Educational Research: An Introduction**. 7th ed. New York: Pearson Education, Inc.
- Hill, Michael (1993). *The Policy Process: A reader*. London: Harvester Wheatsheaf, pp. 381-385
- Leedy, Pual D. (1983). **Practical Research: Planning and Design**. New York: Macmillan Publishing Company.
- Putt, Allen D and Springer, J. Fred. (1989). **Policy Research: Concepts, Methods, and Applications**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Quade, E.S. (1975). **Analysis for Public Decisions**. New York: American Elsevier Publishing Co.
- Ragin, C.C. and Becker, H.S. (1992). **What is a Case? : Exploring the Foundations of Social Inquiry**. Cambridge University Press.
- Stevens, S.S. (1946). *"On the Theory of Scales of Measurement"*, **Science**, June. 103:7
- Yin, Robert.(1989). **Case study research: Design and Methods**, rev. ed., New York: SAGE.

ภาคผนวก ก

Evolution of Siam

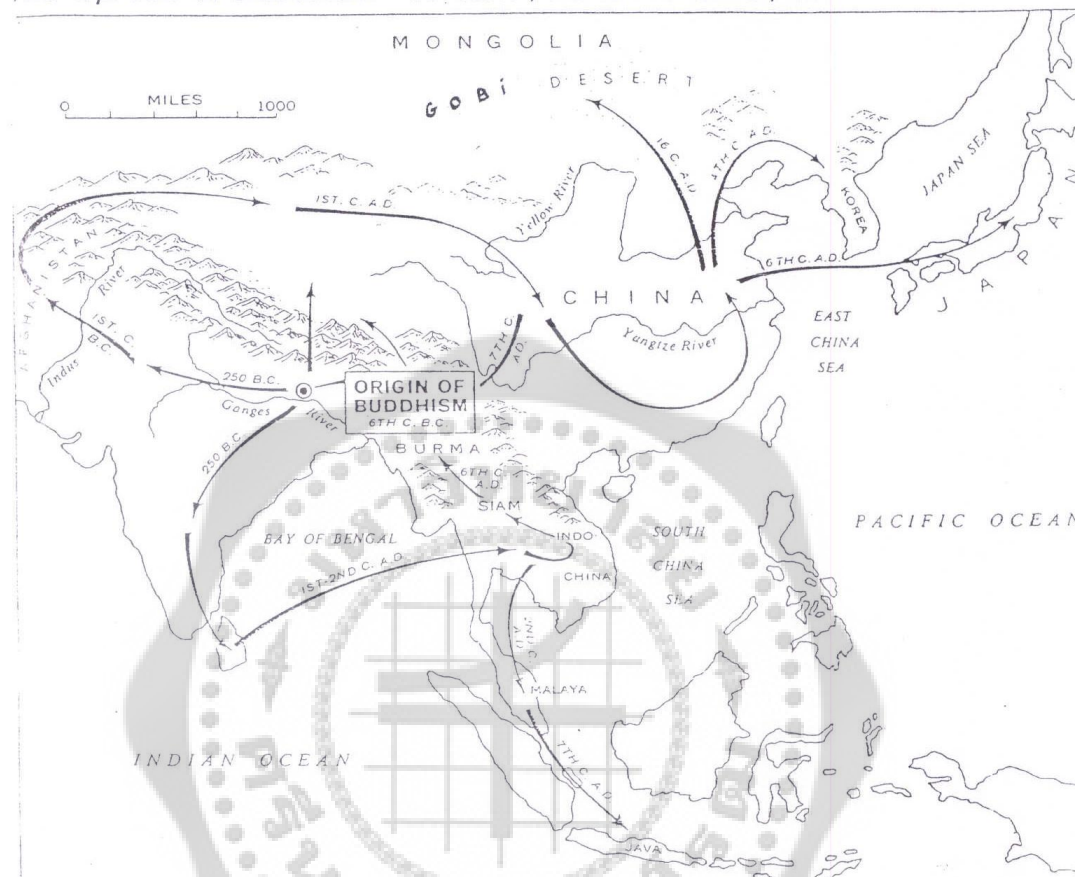
The maps show the territory of Siam at different times from the Sukhothai period to early Rattanakosin period. The bottom-right map shows the parts of Thailand which were handed over to different countries. Mergui and Tenasserim in red area were ceded to Burma in 1793./ 2336.

Source: A presentation by Thirawuth Senakam at a seminar entitled: Cultural way of life of locals on the Andaman coast: POSTgraphics

ภาคผนวก ข.

The Spread of Buddhism 6th century B.C. to 17th century A.D.

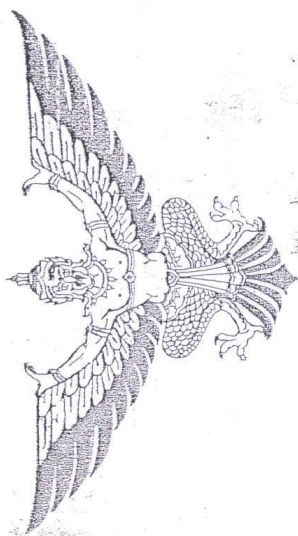
แหล่งที่มา : Strayer, Joseph R. (et.al.) *The Mainstream of Civilization*. New York:

Harcourt, Brace & World, Inc. 1969, p. 127

อ้างอิงในเอกสารประกอบข้อเสนอต่อที่ประชุมประจำปีองค์การสหประชาชาติด้าน
การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของ Chakratit Dhanagom. UNESCO Asia-Arab Inter-
regional Philosophical Dialogues Conference: Philosophy and the Crisis of Civilization.
May 28-30. Bangkok.

ผสมกับโคซออินให้เป็นโคเซเลโอเพื่อให้มีสมบัติพิเศษ บางประการ เช่น สมบัติบริสุทธิ์ทำให้มีความแข็งแรงยิ่งขึ้น และเมื่อนำไปทำเป็นแม่เหล็กจะได้แม่เหล็กที่มีกำลังมากเป็นพิเศษ ในอุตสาหกรรมเครื่องแก้วและเครื่องเคลือบเคลือบกระจกของโคบอลต์เป็นตัวให้สีน้ำเงิน. (อ. cobalt). โคปโคเซ [โคเบกะ] (แบบ) น. คอปุม, ค็อทซ์. (pl.) โคม น. ละเกียหรือเครื่องฉายไฟที่มีปรอท โดยมากใช้กลางแจ้งหรือแขวน, ลักษณะยาวๆ คงที่ออกมาอย่างทำขนาดใหญ่โคโลม. โคมคอกกี น. ดอกไม้หรือดอกเป็นรูปหลอดโคม. โกมตาวี น. โคมชนิดหนึ่ง มีที่ติดไฟ มีวงแหวนแสงไปได้ไกล. โกมคอบ น. ชื่อเครื่องฉายไฟชนิดหนึ่งที่ใช้ไฟแล้วปล่อยให้ลอยไปในอากาศ. (ปกา) ว. ไม่มีลูก, เพศผู้โสด. โกมเวียน น. โคมซึ่งมีขนาดเล็กครอบ เมื่อจุดไฟแล้วคายแสงให้แสงได้ ชื่อเพลงของกลองในบทพิพากษาตัวเองหนึ่ง. โกม น. ภาชนะเคลือบมันแรง มีกลาโรด ครอบเคลือบหรือภาชนะ. (อ. comol). โกกร [โครี] เสียงดังเช่นนั้น. โกกรกรอก [โคกรคอก] เสียงดังเช่นนั้น. โกกรกราก [โคกรกราก] เสียงดังดังเช่นนั้น. โกกร [โคร] น. รางของสิ่งต่างๆ ที่ผูกกับอยู่เป็นรูป เช่น โครงกระดูก โครงเท้า. โกกรการ น. แขนหรือเท้าโครงตามที่จะทำศพไว้. โกกรงกุก น. กระชุกกุก. โกกรงว็อง น. เครื่องที่กำหนัดขึ้น. โกกรงว็อง น. ส่วนประกอบสำคัญๆ ที่มีคอบเข้าด้วยกัน. โกกรัง [โครี] น. ชื่อเสื้อชนิด <i>Pomihara igars</i> ในวงศ์ <i>Feidae</i> เป็นเสื้อที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตัวสีเหลือง มีลายตามขวาง ลำตัวสีน้ำตาลปนดิน มีอยู่ลำหนึ่งตัวเดียว ยกเว้นผู้ผสมพันธุ์ ชอบเล่นน้ำมากกว่าเสื้อชนิดอื่น, ลงพาดตลอดน ก็เรียก.	โครจกแคว [โครแจว] (กลอน) ว. ก้นแคว, ถักหัก, ถักทอ, เช่น เสียงฉางโครจก. (สุทรไพฑู). โครม [โคร] เสียงดังเช่นเสียงเครื่องหรือของต่างๆ สัมผัสติดกันขึ้น. โครมกรม [โครมกรม] เสียงดังเช่นนั้น. โครเมียม น. ธาตุลำดับที่ ๒๔ สัญลักษณ์ Cr เป็นโลหะแข็งสีเงิน หลอมละลายที่ ๑๘๗๕° ใช้ประกอบในอุตสาหกรรมเหล็กเหล็กกล้าไม่ขึ้นสนิม ในอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าที่มีความแข็งแรงเป็นพิเศษเพื่อใช้ทำเครื่องมือช่าง และในอุตสาหกรรมขุบทโลหะด้วยโครเมียม. (อ. chromium). โครโมโครม น. สหพหุของวัตถุสีของสเปกตรัม มีลักษณะเป็นแถบหรือเส้น และประกอบด้วยสารอื่น (DNA = deoxyribonucleic acid) เชื่อมกับโปรตีน ทำหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม ทั้งควบคุมการทำงานของเซลล์และกลายพันธุ์. (อ. chromosome). โครท น. ชื่อเพลงพื้นเมืองของมณฑลยูนนานในทางเหนือที่ปรากฏได้มากกับเมือง เชียงตุงกับเมืองเชียงตุง คบเพลงดัง วรพรตได้ใช้ตั้งแต่ ๔๕๗-๔๖๓ ค่ำกลอนเป็นบทหนึ่ง ความไพเราะอยู่ที่สัมผัสและเสียงในแง่การอ่าน คำกลอนจะสละสลวย บางคำก็จะมีเสียงสั้นและกระแทกเสียง เช่น โครว ๑. <i>สิยา</i> ๑. โครด [โคน] น. สุนัขพันธุ์ในประเทศอินเดียได้ เช่น ผู้สืบพันธุ์โคตรโคตรโคตร การเข้าพิธี โครด (ม. ร่ายยาว ขุด). โครด ๒ [โคน] น. ลูกกรม เช่น โดลล. โครด ๓ [โคน] น. คำประพันธ์ประเภทหนึ่ง มีสัมผัสและมีระดับเอกโทตามจำนวนพยางค์เช่น โครด ๒ [โคน] ๑. เสียงในเยี่ยมหรือทำให้อยู่ไป
--	--

ภาคผนวก ค

14897-2-

STEELE'S

प्रःमन्त्रिपरिषद्

วธมิตตปทภชาดย.

134661

ကောသလ

2478

แผนภาพวิธีสอนโดยคุณครู

26. 10. 1977

—

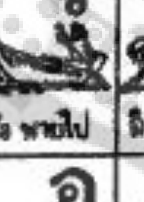
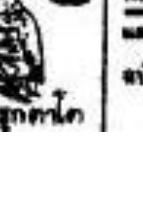
L.S. 76, E.M. MILGRAM 1960

ထပ်မံပေးပါသည်။

16.307/23-5-04

๓) หักค่าเผือกเพนและประกาสณยตร

ภาคผนวก ค

 ไก่ เอ็ด ค.ไก่	 ไข่ในเล้า ไอในเล้า	 ขวดของแะ ฮวตองแะ	 ควายเข้านา ควายเข้านา	 คนชิงช้า คนชิงช้า	 ระฆังแขวน ระฆังแขวน	 งูใจกล้า งูใจกล้า	 จานใช้ดี จานใช้ดี
 ช้างศึก ช้างศึก	 ช้างวิ่งหนี ช้างวิ่งหนี	 โซ่ล่ามที่ โซ่ล่ามที่	 กลองคู่กัน กลองคู่กัน	 หญิงใส่กา หญิงใส่กา	 ธงสามเหลี่ยม ธงสามเหลี่ยม	 ปฏักพุ่งหั่น ปฏักพุ่งหั่น	 ฐานพระพุทธรูป ฐานพระพุทธรูป
 พระนอนในวิหาร พระนอนในวิหาร	 ผู้เข้านับเงิน ผู้เข้านับเงิน	 นางจไม้มอง นางจไม้มอง	 เด็กตบะนิมิต เด็กตบะนิมิต	 เตาหลั่งตุ้ เตาหลั่งตุ้	 ถุงแบกขน ถุงแบกขน	 ทหารถือศอก ทหารถือศอก	 ธงคนนิยม ธงคนนิยม
 หมูขี้กิ้ง หมูขี้กิ้ง	 ใบไม้ก้นถม ใบไม้ก้นถม	 ปลาพากรอบ ปลาพากรอบ	 สิ่งทำรัง สิ่งทำรัง	 ปากทนทาน ปากทนทาน	 พานวางตั้ง พานวางตั้ง	 ฟันส่อขาดหัว ฟันส่อขาดหัว	 ลำเลียงใบ ลำเลียงใบ
 ม้าศึกศึก ม้าศึกศึก	 ช้างศึกใหญ่ ช้างศึกใหญ่	 เรือพายไป เรือพายไป	 ฉี่ไก่ขาว ฉี่ไก่ขาว	 แหวนฉิม แหวนฉิม	 ศาลาโอบรอบ ศาลาโอบรอบ	 อุทัยนวลขาว อุทัยนวลขาว	 เสือขาวคนอง เสือขาวคนอง
 หีบเงิน หีบเงิน	 ห้าทำนอง ห้าทำนอง	 อ่างเงินทอง อ่างเงินทอง	 นกยูงตาโต นกยูงตาโต	กลอน ก ไก่กลอน เป็นกลอน ก ไก่ ที่อยู่ในใจของคนยากที่สุด และเป็นคนเดียวที่อยู่กับคนยากในหนังสือคนยากนี้ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๖			

ภาคผนวก ข

สระภาษาไทย

อะ	อา	อิ	อี
อึ	อือ	อุ	อุ
เอะ	เอ	แอะ	แอ
โอะ	โอ	เอะ	ออ
เออะ	เออ	เอียะ	เอีย
เอือะ	เอือ	อัวะ	อัว
อำ	ไอ	โ	เอา
ฤ	ฤา	ฦ	ฦา

วรรณยุกต์ภาษาไทย

ˊ	ˋ	ˊˋ	ˊˊˊ
---	---	----	-----

ภาคผนวก

ง

*Asia-Arab Inter-regional Philosophical Dialogues:
Philosophy and the Crisis of Civilization*

**UNESCO Asia-Arab
Inter-regional
Philosophical
Dialogues
Conference:
Philosophy and the
Crisis of Civilization**

28-30 May, 2009

**Imperial Tara Hotel,
Sukhumvit Soi 26,
Bangkok, Thailand**

Abstract Book

*Understanding Buddhist philosophy through
the alphabetical order in Thai language :
a conceptual framework*

- Chakratit Dhanagom

Srinakharinwirot University, THAILAND

chakratit@swu.ac.th (Session 4)

This paper attempts to introduce a new approach for understanding Buddhist philosophy in the 21st Century. The task relies heavily on chronologically reviewing the evolution and development of communicable skills of all humankind, i.e. from *Homo erectus* to *Homo sapiens* (especially the Neanderthals), until we had reached a certain degree of success in the Indo-Aryan languages and thinking skills at our early civilizations. Finally there was Buddhism around the 6th Century BCE.

Strictly speaking, Buddhism is not a philosophy nor a religion. Because the Buddha did not give any detailed statement of revolutionary philosophical theories. Besides the Buddha did not attempt to create a new material science nor cosmic science as Albert Einstein once tried to understand. Generally speaking, the Buddha revealed the unique Path of Deliverance and explained *what is within* and *what is without* in order to liberate all of us from servitude.

My inspirations for this crucial task derived from the Royal Initiatives of King Chulalongkorn (King Rama V) during the last quarter of 19th Century. Therefore I would like to propose a researchable question : *which parts of the human body are of crucial and original to the design of our 44 alphabets in the Thai language ?* Consequently, in order to understand the Buddha's noble mission in revealing a unique Path of the Enlightenment, I think it is about time for us to inductively and deductively verify his unique Path of Deliverance rather than focusing on the terminological differences between *philosophy* and *religion*.

For my personal concluding remarks, understanding Buddhist philosophy means understanding the interrelatedness between our *hands, tongue, and brain*. If we agree to improve our human dignity, may be we can find a ready made pattern of discovery from this proposed alphabetical order and its crucial role in today's international dialogues.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวพนิดา ตาลอำไพ
วันเดือนปีเกิด	28 เมษายน 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	10 เอกมัย 22 ถนนสุขุมวิท 63 คลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพ 10110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนนวมินทราชินยา
พ.ศ. 2540	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากโรงเรียนพณิชยการกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2545	ปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2555	ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ